

สยาม
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในสื่อสิ่งพิมพ์สเปน

*Siam y Rama V
en la Prensa Española*

สถาพร ทิพยศักดิ์

รวบรวมและแปล

Recopilados y traducidos por

Sathaporn Tippayasak

ศูนย์ส่งเสริมการวิจัยในภูมิภาคเอเชียของมูลนิธิเกอเทอเพื่อการศึกษาชั้นสูง ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2560

สยาม
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในลือสิ่งพิมพ์เป็น

*Siam y Rama V
en la prensa española*

สถาพร ทิพยศักดิ์

รวบรวมและแปล

Recopilados y traducidos por

Sathaporn Tippayasak

ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2560

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

สยามและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในสี่สิ่งพิมพ์สเปน.-- กรุงเทพฯ :

ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

232 หน้า.

1. จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, 2396-2453--การเยือนต่างประเทศ-- สเปน. 2. ไทย--ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ--สเปน. I. สถาพร ทิพย์ศักดิ์, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.

923.1593

ISBN 978-616-407-174-2

Published with the support of
**the Asia Research Center of the Korea Foundation for Advanced Studies at
Chulalongkorn University**

This book is a compilation of columns related to King Chulalongkorn and Siam during his royal visit to Spain in 1897. The information was gathered from nine Spanish newspapers and six magazines.

สยามและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในสิ่งพิมพ์สเปน

ผู้รวบรวมและแปล

สถาพร ทัพยศศักดิ์

บรรณาธิการ

กาญจนา ศรีอังกร บุนนาค

ศูนย์ส่งเสริมการวิจัยในภูมิภาคเอเชียของมูลนิธิเกาหลีเพื่อการศึกษาชั้นสูง ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนับสนุนการพิมพ์

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ พ.ศ. 2560

Siam y Rama V
en la Prensa Española

Recopilados y traducidos

Sathaporn Tippayasak

Editado

Kanchana Sriangura Bunnag

Imprenta
de la Universidad de Chulalongkorn, Bangkok, 2017

คำนำ

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อเขียนที่ว่าด้วยเรื่องราวของสยามและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อครั้งเสด็จฯ เยือนราชอาณาจักรสเปนระหว่างการเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่หนึ่งในปีพุทธศักราช 2440 (ค.ศ. 1897) ซึ่งนำเสนอในหนังสือพิมพ์และนิตยสารสเปน

เนื้อหาของหนังสือเป็นข้อมูลประวัติศาสตร์ชั้นปฐมภูมิจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารสเปนจำนวน 15 ฉบับ เก็บรักษาอยู่ในหอจดหมายเหตุในหอสมุดแห่งชาติ กรุงมาดริด ประเทศสเปน ชาวสเปนรับรู้เรื่องราวของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและประเทศสยามจากข่าวที่เสนอในสื่อสิ่งพิมพ์ แม้ว่ารายละเอียดของข้อมูลอาจคลาดเคลื่อนไปบ้าง แต่ก็ให้ภาพของสยามในยุคนั้น ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตของชาวบางกอก การต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง ประเพณีในราชสำนัก การปกครอง สภาพทางภูมิศาสตร์ และสิ่งที่น่าสนใจสำหรับชาวต่างชาติคือ พระราชประวัติของพระเจ้าแผ่นดินสยาม รัชกาลที่ 5

ข้อมูลและทัศนคติของผู้เสนอข่าวทำให้เราได้ว่า ผู้อยู่แดนไกล ต่างวัฒนธรรม มองประเทศของเราเมื่อ 200 กว่าปีอย่างไร จัดเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสเปนและสยามรวมถึงการเสด็จประพาสยุโรปของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สถาพร ทิพย์ศักดิ์

สาขาวิชาภาษาสเปน ภาควิชาภาษาตะวันตก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มิถุนายน 2560

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	9
1. หนังสือพิมพ์ La Correspondencia de España	13
2. หนังสือพิมพ์ El Imparcial	33
3. หนังสือพิมพ์ El Liberal	45
4. หนังสือพิมพ์ Correo de Español	57
5. หนังสือพิมพ์ El Correo de Madrid	69
6. หนังสือพิมพ์ La Época	81
7. หนังสือพิมพ์ El País	91
8. หนังสือพิมพ์ Heraldo de Madrid	99
9. หนังสือพิมพ์ El Nacional	107
10. วารสาร Blanco y Negro	113
11. วารสาร El Correo Ilustrado	123
12. วารสาร La Ilustración Española y Americana	133
13. วารสาร Ilustración Católica de España	141
14. วารสาร Nuevo Mundo	147
15. วารสาร Revista Moderna	153
ภาคผนวก	159

LA CORRESPONDENCIA DE ESPAÑA

DIARIO POLITICO Y DE NOTICIAS

จุพาลงกรณ์ที่ 1

ประเทศแห่งช้างเผือก

สำหรับชาวยุโรป อาณาจักรสยามเป็นประเทศที่น่าสนใจและแปลกมาก ผู้คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้จัก ตั้งอยู่ระหว่างดินแดนที่เป็นของฝรั่งเศสและอังกฤษ นโยบายต่างประเทศของสยามทำให้อาณาจักรสยามเหลือดินแดนดังเช่นที่เห็น

พลเมืองเพิ่มขึ้นประมาณห้าล้านคน อาณาจักรสยามมีพื้นที่ 945,000 ตารางกิโลเมตร และเมืองหลวง คือ บางกอก มีพลเมือง 200,000 คน

ข้าพเจ้าเชื่อว่า ถึงแม้ว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เจริญที่สุดในตะวันออกไกล แต่ไม่ได้เจริญมากกว่าอาณาจักรสยามซึ่งได้รับอิทธิพลอารยธรรมยุโรปเมื่อไม่กี่ปีนี่เอง

นักเรียนชาวสยามจำนวนมากศึกษาเล่าเรียนในทวีปนี้ กษัตริย์องค์ปัจจุบันทรงได้รับคำชื่นชมเป็นอันมากด้วยงานที่ทรงปฏิบัติเพื่อยกระดับประเทศให้เท่าเทียมกับนานาประเทศ ในยุโรป

กษัตริย์องค์ปัจจุบันเสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ 21 กันยายน 1853¹ และทรงได้รับการเลือกให้เป็นกษัตริย์จากคณะเสนาบดีหรือที่ปรึกษาสูงสุดของประเทศเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 1868 และทรงได้รับการบรมราชาภิเษกวันที่ 11 พฤศจิกายนปีเดียวกัน

เนื่องจากพระองค์ทรงพระชนมายุสิบห้าชันษา จึงได้ทรงแต่งตั้งสมเด็จพระยาซึ่งเป็น พระปิตุลา เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน² และจะยกเลิก

ตำแหน่งนี้เมื่อทรงบรรลุนิติภาวะในวันที่ 16 พฤศจิกายน 1873

ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงแสดงให้เห็นว่าทรงเป็นนักเรียนที่มีความขยันหมั่นเพียร ก่อนจะเสด็จขึ้นครองราชย์ ได้ทรงศึกษาภาษาต่างๆ และภาษาถิ่นในเอเชียอย่างดี

ภายใต้การดูแลของนางเลียวโนเวนซ์ ครูชาวอังกฤษ ซึ่งเข้ามาถวายงานในพระราชวังเป็นเวลาเจ็ดปีและนายชานด์เลอร์ ครูชาวอเมริกัน พระองค์ทรงเรียนพูด เขียนภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษได้อย่างง่ายดายและน่าประหลาดใจในเวลาไม่นาน จนรับสั่งทั้งสองภาษาได้ดีเยี่ยมเป็นที่แปลกใจต่อชาวยุโรปทุกคนที่เข้ามาถวายงานในราชสำนักสยาม พระองค์ทรงรอบรู้วรรณคดีและกฎหมายตะวันตกเป็นอย่างดี

¹ ดูภาคผนวก หน้า 159

² ดูภาคผนวก หน้า 159

CHULALONGKORN I

EL PAIS DEL ELEFANTE BLANCO

El reino de Siam es un país tan interesante y curioso para el europeo como en general poco conocido. Situado entre territorios pertenecientes á Francia é Inglaterra, queda reducida su política internacional á un *statu quo* permanente.

Su población asciende á unos cinco millones. La superficie total del reino es de 945.000 kilómetros cuadrados, y su capital, Bangkok, tiene 200.000 habitantes.

A pesar de que el Japón creó ser la nación que ha realizado mayores progresos en el extremo Oriente, no se halla más adelantado que el reino de Siam, en el cual, desde hace algunos años, ha hecho notables conquistas la civilización europea.

Numerosos estudiantes siameses cursan sus estudios en este continente, y el monarca actual goza de grandes simpatías por los trabajos realizados para poner á su reino al nivel de las naciones europeas.

El rey es llamado comúnmente Chulalongkorn I, y por este nombre prefiere ser conocido en Europa. En su idioma patrio se firma siempre Siammindr ó Phra Chulalongkorn.

Nació el actual soberano el 21 de septiembre de 1853, y fue elegido rey por el

Senabodee ó Consejo Supremo de Estado el 1º de octubre de 1868, y coronado el 11 de noviembre del mismo año.

Como el rey tenía quince años de edad, fue elegido regente su tío Chow Phya Somdetch, é investido del poder ejecutivo hasta el 16 de noviembre de 1873, fecha en que su majestad llegó á la mayor edad, según la ley de Siam, y fue abolida la regencia.

Desde temprana edad mostró ser un estudiante muy aplicado, y antes de tomar las riendas del poder hizo grandes adelantos en varios idiomas y dialectos asiáticos.

Bajo la dirección de una profesora inglesa, Mrs. Leonowens, quien estuvo al servicio de la familia real durante siete años, y del norteamericano Mr. Chandler, aprendió á hablar y escribir el francés é inglés con una facilidad tan maravillosa, que al poco tiempo conversaba en ambos idiomas con tal pureza de dicción, que sorprendió á todos los europeos al servicio de la corte siamesa. Es un hombre muy versado en la literatura y jurisprudencia de Occidente.

หอสมุดหลวงในกรุงเทพฯ อย่างเป็นทางการเป็นสมาชิก นิตยสารและหนังสือพิมพ์ที่สำคัญทั้งในทวีปเก่า และทวีปใหม่ พระองค์ประทับในหอพระสมุค ตลอดทั้งวัน ห้อมล้อมด้วยพระสหายและที่ปรึกษา ทรงอภิปรายข่าวสำคัญหรือทรงแสดงความคิดเห็นเรื่องวัฒนธรรมยุโรปซึ่งทรงกำลังศึกษาอยู่

ระหว่างที่ทรงครองราชย์ พระองค์ทรงเริ่มการปฏิรูปการปกครองโดยโปรดฯ ให้เลิกทาส ลด หรือยกเลิกภาษีภายในประเทศซึ่งเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจสำหรับทุกคน รับผิดชอบให้ชุดคลอง ตัดถนนสายสำคัญเพื่อส่งเสริมการค้าภายในประเทศ จัดตั้งการไปรษณีย์ขึ้น ทำให้บางกอกติดต่อทางโทรเลขกับมหาอำนาจจีนและประเทศตะวันตกได้

การปฏิรูปที่สำคัญ ได้แก่ การออกกฎหมายแพ่ง และระบบทางการศาลรูปแบบใหม่ การออกกฎหมายเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเล่าเรียนหนังสือ ทรงให้มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา การสร้างโรงพยาบาล พิพิธภัณฑสถานศิลปะ การบูรณะและปฏิสังขรณ์วัดต่างๆ การปรับปรุงกองทัพและกิจการของตำรวจในบางกอก โดยให้เจ้าหน้าที่ชาวยุโรปเป็นผู้ดูแล ทรงสอนให้พสกนิกรของพระองค์มีความหนักแน่น ซื่อสัตย์ ขยันขันแข็งและมีมนุษยธรรม

กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 เป็นกษัตริย์ลำดับที่ห้าแห่งพระราชวงศ์ ทรงครองราชย์นานกว่ากษัตริย์พระองค์อื่นๆ นับแต่มีการสถาปนาอาณาจักรสยาม และถือกันว่า พระองค์เป็นกษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถ และทรงมีความรอบรู้และฉลาดที่สุดในตะวันออกไกล

พระองค์เป็นผู้ที่ทรงงานมากที่สุดในบางกอก ทรงตื่นบรรทมแต่เช้าเป็นประจำขณะที่ข้าราชการส่วนใหญ่อยังนอนหลับ พระองค์ทรงใช้เวลาหลายชั่วโมงศึกษาเรื่องการค้าของประเทศ นับแต่อดีตผู้สำเร็จราชการฯ ล้วนไป ตำแหน่งการงานระดับสูงที่สำคัญอย่างแท้จริงจะมีบุคคลในพระราชวงศ์เป็นผู้ดูแลซึ่งได้รับเงินตอบแทนเหมือนลูกจ้างทั่วไป เนื่องจากพระองค์ทรงเป็นผู้แข็งขัน และทรงมีพระวิริยะอุตสาหะจึงทรงรังเกียจผู้เกียจคร้าน ตั้งแต่ผู้ดูแลพระคลังข้างที่จนถึงเสมียนชั้นล่างสุด ทรงขอให้ทุกคนปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์

พระองค์ทรงตอบแทนผู้ที่ทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างเอาใจใส่ เช่นเดียวกับทรงขอให้สอดคล้องดูแลผู้ที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่

La Biblioteca real de Bangkok está suscrita á todas las grandes revistas y periódicos del Viejo y Nuevo Mundo, y en aquel local pasa el rey la mayor parte del día rodeado de sus amigos favoritos, discutiendo las noticias más salientes ó emitiendo su opinión respecto á una civilización que ahora estudia sobre el terreno por vez primera.

Durante su reinado ha implantado numerosas reformas en el gobierno, habiendo abolido prácticamente la esclavitud y disminuido ó suprimido las contribuciones interiores que eran odiosas, agobiadoras ó innecesarias; ha mandado abrir varios canales y hecho construir grandes carreteras para facilitar el comercio interior; á él se debe el establecimiento del correo y el que Bangkok esté unido por telégrafo al imperio de China y á las naciones de Occidente.

Las principales reformas han sido la promulgación de un notable código civil y un nuevo sistema judicial; las leyes sobre instrucción pública: el haber instituido la libertad religiosa, la construcción de magníficos hospitales y la de un notable museo de artes, la reedificación de varios templos, la reorganización del ejército y de la policía de Bangkok, realizada por oficiales europeos y el haber enseñado á sus súbditos con el ejemplo, á ser sobrios, fieles, industriosos y humanos.

Chulalongkorn I, que es el quinto monarca de su dinastía, ha reinado más tiempo que ningún otro soberano desde la fundación del reino de Siam, y se le considera como el potentado más culto e inteligente de extremo Oriente.

Es el hombre más trabajador que hay en Bangkok. Se levanta constantemente muy temprano, y mientras la mayor parte de sus súbditos duermen, consagra varias horas al estudio de los negocios de Estado. Desde la muerte del ex regente, varios altos cargos de verdadera importancia que eran desempeñados á algunos individuos de la familia real, quienes perciben sus haberes como los demás empleados. Como es un hombre tan activo y trabajador, odia á los perezosos y desde el tesorero real al último escribiente, les exige que cumplan fielmente con su obligación.

El rey de tiempo en tiempo, recompensa á los que mayor celo y actividad despliegan en los servicios públicos, así como exige la más estrecha responsabilidad al empleado que falta á sus deberes.

เจ้าชายรัชทายาทแห่งสยามมีพระนามว่า มหา
วิชราวุธ ขณะทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษในปี
1895 ทรงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าชายรัชทายาท
เนื่องจากเจ้าชายรัชทายาทองค์ก่อนสิ้นพระชนม์

เจ้าชายรัชทายาทองค์ล่าสุดเป็นพระราชโอรส
ของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 และสมเด็จพระราชินี
สว่างวัฒนา ทรงเสด็จพระราชสมภพในปี 1878
ในสมัยนั้น ตำแหน่งกษัตริย์มาจากการนำเสนอ
พระนามและสืบทอดได้ และกษัตริย์ทรงมี
อภิสิทธิ์ที่จะแต่งตั้งผู้สืบบัลลังก์ ในปี 1887
กษัตริย์องค์ปัจจุบันทรงกำหนดว่าการ
สืบราชสมบัติถ่ายทอดได้ และจากพระราช
วินิจฉัยครั้งนั้น เจ้าชายวิชราวุธได้รับการสถาปนา
เป็นเจ้าชายรัชทายาท พระองค์ทรงศึกษาต่อใน
อังกฤษจนถึง 1891 เหตุการณ์ดังกล่าวเป็น
เหตุการณ์ยิ่งใหญ่ ผลักดันให้การสืบราชสมบัติ
ของสยามเนไปไม่ต่างจากประเทศตะวันตก

พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงมีพระวรกายเล็ก พระ
ฉวีสีน้ำตาลเข้ม แววพระเนตรชาญฉลาด สีพระ
พักตร์แสดงความแปลกพระราชหฤทัยตลอดเวลา

ไม่นานมานี้ พระองค์ทรงตัดสินใจเสด็จ
ประพาสยุโรปเพื่อศึกษาสถานที่สำคัญและเข้าเฝ้า
กษัตริย์ที่ทรงครองราชย์อยู่ในขณะนั้น

พระองค์เสด็จพระราชดำเนินออกจากบางกอก
โดยเรือยอชท์พระที่นั่งมหาจักรีพร้อมคณะ
ผู้ติดตามจำนวนมาก และเสด็จฯ ขึ้นฝั่งที่เวนิสใน
เดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา เสด็จฯ เยือนอิตาลี
ออสเตรีย เยอรมันนี รัสเซีย ฝรั่งเศส เบลเยียมและ
อังกฤษ

มเหสีทั้งสององค์ไม่ได้ตามเสด็จฯ ด้วย มีข้อมูล
สำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงว่า พระเจ้าแผ่นดินสยาม
ไม่อาจสถาปนามเหสีขึ้นเป็นสมเด็จพระราชินี

มากกว่าสองพระองค์ แต่ทรงมีกององครักษ์หลวง
ที่เป็นผู้หญิงจำนวน 400 คนซึ่งคัดเลือกจากหญิง
ที่สวยงามและสง่างามมากที่สุดในอาณาจักร ราช
สำนักฝ่ายในของพระราชวังจะมีหญิงสาว 12 คน
คุกเข่าถวายพระกระยาหารกลางวันแด่กษัตริย์

หนังสือพิมพ์ต่างชาติหลายฉบับซึ่งเรากำลังจะ
นำเสนอก่อนหน้านี้ ยืนยันว่า ในพระราชวัง
หลวงในบางกอกมีหญิงสาว 4,000 คน... และ
ผู้ชายคนเดียวคือ กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1

เอฟ. อาร์

(15 ตุลาคม 1897)

El príncipe heredero de Siam se llama Maha Vagiruvuah, el cual se hallaba educando en Inglaterra cuando le fue comunicada la noticia de haber sido elegido heredero de la corona en 1895, por haber fallecido el entonces príncipe real.

Este último era hijo de Chulalongkorn I y de la reina Sawang Waddhana, y había nacido en 1878. En aquella época la dignidad real era únicamente nominal y hereditaria, y el soberano tenía el privilegio de nombrar su sucesor. En 1887 el actual monarca determinó que la sucesión fuese hereditaria; y en virtud de esta decisión fue declarado príncipe heredero Vagiruvuah, quien continuó sus estudios en la Gran Bretaña hasta 1891, en que se verificaron con gran esplendor sobrepujan á las de igual clase de Occidente.

El rey de Siam es de pequeña estatura, tez bronceada y mirada inteligente. Su rostro posee una movilidad asombrosa.

Hace tiempo resolvió emprender un viaje por Europa, á fin de estudiar los principales monumentos y visitar á la vez á los soberanos reinantes.

Partió de Bangkok á bordo de su yate Maha-Chakri, con una comitiva numerosa y desembarcó en Venecia en el mes de mayo último, habiendo visitado Italia, Austria, Alemania, Rusia, Francia, Bélgica é Inglaterra.

En su viaje no le acompaña ninguna de sus dos mujeres, pues es un dato interesante

decir que los reyes de Siam no pueden elevar más que á dos esposas á la dignidad de reina, pero poseen una guardia real de 400 jóvenes escogidas entre las más bonitas y elegantes del reino. El harém se compone de 12 mujeres, que sirven arrodilladas el almuerzo á S. M.

Algunos periódicos extranjeros, de donde extractamos los datos anteriores, aseguran que en el palacio real de Bangkok existen en la actualidad 4.000 mujeres... y un solo hombre: Chulalongkorn I.

F. R.

(15 de octubre de 1897)

ข้อมูลเกี่ยวกับสยาม

ในปี 1880 คณะทูตสเปนเดินทางไปสยามโดยมีคอนเมลชอร์ ออร์โดญญูซเป็นหัวหน้า เซญญูร์เฟรนันเดซ เอนสโตรซา เซญญูร์โกโตเนรและเซญญูร์เอลคูอาเยนอยู่ในคณะทูต

สองปีหลังจากนั้นเซญญูร์ ออร์โดญญูซ หัวหน้าสำคัญของคณะทูต ได้ตีพิมพ์หนังสือที่น่าสนใจเกี่ยวกับอินโดจีน ซึ่งเรานำเรื่องราวมาเสนอต่อไปนี้เป็นเรื่องปัจจุบันเนื่องจากในขณะนี้พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงประทับอยู่ในประเทศเรา พระองค์ทรงต้อนรับและยกย่องคณะทูตของเราในครั้งนั้น

สยาม

เป็นประเทศที่พสกนิกรต้องหมอบกราบต่อหน้ากษัตริย์

ในฤดูหนาว อุณหภูมิในร่มสูงถึง 46 องศา

ฤดูหนาวกินเวลาตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงมกราคม เวลาที่เหลือตลอดทั้งปีเป็นฤดูร้อน

พื้นที่ในสยามเป็นที่ราบลุ่มขนาดใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งอยู่ระหว่างภูเขา

เมืองหลวงของสยามคือบางกอก เป็นเวนิสตะวันออกซึ่งเป็นชื่อที่ชาวสยามเรียกมหานครแห่งทวยเทพ เมืองวิจิตร เมืองที่ไม่อาจเอาชนะได้ มีพลเมืองประมาณ 300,000 คน

จากภูเขาทอง จะมองเห็นภาพจากเบื้องสูง เป็นภาพยอดเจดีย์น้ำนม ยอดแหลมของพระราชวังเสาศระโคงเรือของเรือสินค้าที่เล่นบนสายน้ำสงบนิ่งของแม่น้ำ ท่ามกลางพรรณพืชตระการตาบนฝั่ง

นกกระเรียน นกที่สวยงามและศักดิ์สิทธิ์ ขนสีเงิน คอดำและหัวแดง ถือเป็นการกลับชาติมาเกิดของพระพุทธเจ้า ชาวสยามไม่ทำร้ายนกกระเรียนเหมือนพวกเราไม่ทำร้ายนกนางแอ่น

ในวัยเยาว์ เด็กๆ ชาวสยามน่ารัก แต่เติบโตใหญ่ริมฝีปากและรูปหน้าจะอูมขึ้นและผิวจะคล้ำขึ้น พันด้าเพราะกินหมากตลอดเวลา

ชายสยามโกนศีรษะยกเว้นบริเวณกระหม่อมซึ่งจะปล่อยให้ผมขึ้นเป็นปอย

ผู้มีฐานะยากจนจะนุ่งผ้ายาวจากเอวถึงหัวเข่า

NOTAS SIAMESAS

En 1880 fue á Siam una misión española cuyo jefe era D. Melchor Ordoñez. De ella formaron parte los señores Fernández Henestrosa, Cotoner y Elduayen.

Dos años después, el ilustrado jefe de aquella misión, Sr. Ordoñez, publicó in interesante libro relativo á la Indo-China, del cual tomamos los siguientes apuntes, que son de actualidad por residir entre nosotros el rey de Siam, que recibió y agasajó en aquella fecha á nuestros compatriotas.

Siam.

Es un pueblo prosternado ante su rey.

En invierno sube el termómetro hasta 46 grados á la sombra.

El invierno se limita á los meses de diciembre y enero. El resto del año es allí verano.

Siam ocupa entre montañas una extensa llanura á las márgenes del río Mei-Nam.

Su capital es Bang-Kok, la Venecia de Oriente, llamada por los siameses la gran ciudad de los Angeles, la bella, la inexpugnable. Tiene unos 300.000 habitantes.

Desde la *Montaña de Oro* se la contempla á vista de pájaro, viéndose en admirable conjunto las agujas de las pagodas, las cúpulas de sus palacios las arboladuras de

los buques que surcan las tranquilas aguas del Mei-Nam en medio de la más espléndida vegetación de sus orillas.

Entre las múltiples encarnaciones de Budha figura el *Karien*, ave hermosa y sagrada, de cuerpo plateado, cuello negro y cabeza de escarlata. Los siameses respetan al *Karien* como entre nosotros es respetada la golondrina.

Los niños siameses tienen en sus tiernos años rasgos de belleza, pero á medida que se desarrollan se abultan sus labios y facciones y se oscurecen y con el uso del betel que mascan de continuo se ponen negros los dientes.

El siamés lleva afeitada la cabeza menos el vértice, donde deja crecer un mechón de pelo.

El de condición más humilde se cubre con un pedazo de tela que llaman langui, desde la cintura hasta las rodillas.

ผิวเป็นสีน้ำตาล ริมฝีปากแดง ตาเข และมีโหนก
แก้ม ชาวสยามใช้ชิ้นเครื่องปั้นดินเผาที่เขียน
ตัวเลขแทนเงินตรา

ชาวสยามชอบคู่สัตว์คู่สู้กัน ชอบการตีไ้เก่มาก
ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดการทะเลาะวิวาทและเรื่อง
ร้ายแรงต่างๆ จึงจำเป็นต้องห้ามการตีไ้เก่ทั่ว
ราชอาณาจักร

พระเจ้าแผ่นดินทรงโปรดฯ ให้จัดงานเฉลิม
ฉลอง มีการชนแรดและชนช้าง ผู้คนในบางกอก
ต่างพากันมาดู

ถนนในเมืองแต่ละสาย มีโรงละคร นักแสดงที่มี
ชื่อเสียงมากสวมชุดยอดเยี่ยม ทาแป้งขาวทั้งตัว
ร้องเพลง ร่ายรำและทำท่าทางตลอดทั้งวัน นั่นคือ
การแสดงละครรอบหนึ่ง

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสยาม

ในอาณาจักรสยาม สีขาวแสดงการไว้ทุกข์
จำนวนชั้นบันได จำนวนหน้าต่างและจำนวน
ห้องจะเป็นเลขคี่เพื่อไม่ให้ที่พักอาศัยตกอยู่ใน
อำนาจของปีศาจ

สยามเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยวัด ในเมือง
หลวง วัดที่โดดเด่น คือวันเซตุนฯ ภายในวัดมี
พระพุทธรูปสูง 50 เมตร

ม้าในสยามเป็นม้าขนาดเล็กและเป็นพันธุ์
ออสเตรเลีย

ในปี 1880 เมื่อครั้งพระเจ้าแผ่นดินสยามทรง
ต้อนรับคณะทูตสเปน ทหารองครักษ์ที่อยู่ด้าน
นอกพระราชวังสวมเครื่องแบบและถืออาวุธแบบ
ยุโรป

ทหารองครักษ์ของพระราชวังชั้นในสวมชุดสี
ฟ้า

เชญญอร์ ออร์โดญญูชกราบบังคมทูลแต่พระ
เจ้าแผ่นดินสยามว่า กษัตริย์อัลฟอนโซที่ 12 จะ
ทรงพอพระราชหฤทัยอย่างยิ่งที่จะได้รับเสด็จ
หากเสด็จฯ เยือนสเปนเป็นพระประสงค์ของพระ
เจ้า

พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงเป็นพระราชา
อาคันตุกะของสมเด็จพระราชินี ผู้สำเร็จราชการฯ
แทนกษัตริย์อัลฟอนโซที่ 12 ผู้ซึ่งเสด็จสวรรคต
ไปแล้ว (ขอจงสถิตอยู่กับพระเจ้า)

ห้องสำหรับถวายพระราชสาส์นในพระราชวังมี
ลักษณะเป็นอักษรตัวที่ พระราชบัลลังก์ตั้งอยู่ตรง
จุดตัดระหว่างด้านสั้นและด้านยาว ตกแต่งแบบ
ยุโรป ไม่ใช่แบบตะวันออก

El color es bronceado, sus labios son sanguinolentos, sus ojos oblicuos y sus pómulos salientes.

El siamés usa como monedas pedacitos de porcelana con cifras.

Tiene gran afición á combates de animales. Las riñas de gallos llegaron á interesar tanto á los siameses que para evitar reyertas y desgracias fue necesario prohibir el espectáculo, en todo el reino.

A las fiestas que da el rey y que son combates entre rinocerontes y elefantes asiste toda Bangkok.

En cada calle de la ciudad hay un teatro. Los actores de más fama se ponen enormes orejas y colosales sombreros puntiagudos; se blanquean el cuerpo y cantan, bailan y gesticulan durante un día entero, que es lo menos que allí dura una función.

Curiosidades de Siam.

En el reino el color blanco indica luto.

Para que la morada no caiga en poder del demonio, el número de escalones, ventanas y habitaciones debe ser impar.

Siam es el país de las pagodas. En la capital sobresale la de Jetufon, en la cual hay una estatua de Budha de 50 metros de altura.

Los caballos que en Siam Existen son pequeños y australianos.

Cuando en 1880 S.M. siamesa recibió á la misión española, los soldados de la guardia exterior se hallaban vestidos y armados á la europea.

Los de la guardia interior de Palacio vestían de azul.

El Sr. Ordóñez hizo saber al rey que S. M. D. Alfonso XII tendría gran satisfacción en recibir su visita, y ello causó al soberano verdadera alegría. Por los altos designios de la Providencia ha sido el rey de Siam huésped de S. M. la reina regente y no del malogrado D. Alfonso XII (q. e. d. g.)

El salón de representaciones de Palacio tiene forma de T. El trono está en el punto en que se encuentran los brazos. El decorado no es occidental, es europeo.

พระราชบัลลังก์เป็นเก้าอี้ขนาดใหญ่มีพนักพิงสูงมาก ไปด้วยผ้าซาตินสีเหลือง ที่พนักพิง มีศาสตราวุธของสยามวางอยู่

แต่ละด้านของพระราชบัลลังก์ มีฉัตรเจ็ดชั้น สัญลักษณ์ของพระราชอำนาจ เหมือนกับที่ในยุโรปใช้คทาและมงกุฎ มีดาบปลายแหลมสองเล่มพร้อมปลอกประดับทองวางอยู่ด้านข้างขนานกับราชบัลลังก์

กษัตริย์ประทับยืนอยู่หน้าราชบัลลังก์ ขณะทรงรอให้คณะทูตสเปนเข้าเฝ้าฯ ทรงฉลองพระองค์ชุดเครื่องแบบสีฟ้า ที่ปลายแขนมีกระดุมทองกลัดเหมาะสมกับงานพระราชพิธี

คณะทูตสเปนถวายกริชซึ่งตีด้วยความปราณีตจากเมืองโตเลโด สมุดอัลบั้มชุดใหญ่ และบุหรีซิการ์ชนิดดีที่สุดจากฟิลิปปินส์หลายกล่อง เป็นของบรรณาการแก่พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ในงานเลี้ยงพระกระยาหารที่พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงโปรดฯ ให้จัดขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่คณะทูตสเปน กลางโຕະประดับด้วยงานแกะสลักเงินเป็นรูปสัตว์ต่างๆ ของสยาม สวยงามและเป็นงานศิลปะฝีมือช่างชาวอังกฤษ

กลางโຕະตัวหนึ่ง ตกแต่งด้วยรูปเสื่อเหมือนจริงอยู่ใต้ร่มเงาของต้นปาล์ม บนโຕະอีกตัวหนึ่ง ตกแต่งเป็นรูปช้างกำลังยื่นวงหยอกล้อลูกของมัน อีกโຕະหนึ่ง ตกแต่งเป็นรูปแรดตัวหนึ่ง

ในงานเลี้ยง เช่นเดียวกับงานเลี้ยงอาหารแบบพิธีการ มีแต่ความเงิบสลັบกับเสียงดนตรี มีผู้บรรเลงดนตรีสลັบกัน

ระหว่างงานเลี้ยงอาหาร พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงดื่มเพื่อประเทศสเปนและทรงดื่มถวายพระพรแด่กษัตริย์คอนอัลฟอนโซที่ 12 หัวหน้าคณะทูตสเปนแจ้งแก่เสนาบดีว่าการกระทรวงการต่างประเทศว่า พิธีการในยุโรปห้ามการดื่มตอบแด่กษัตริย์หากพระองค์ไม่ได้ทรงเป็นฝ่ายเริ่ม พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงอุทานว่า

“เรารู้สึกเป็นเกียรติที่ผู้แทนของกษัตริย์อัลฟอนโซที่ 12 เป็นผู้เริ่มกล่าวเพื่อดื่มเป็นเกียรติแก่เรา”

เซญญอร์ออร์โดญญูซจึงดื่มถวายพระพรเพื่อพระพลานามัยของพระเจ้าแผ่นดินสยาม บนโຕະเกิดความเงิบอีกครั้งหนึ่งจนกระทั่ง ในที่สุด พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงเริ่มดื่มอวยพรอีกครั้งและตรัสเป็นภาษาอังกฤษ

โรงละครหลวงของกษัตริย์สยาม

ตั้งอยู่ในพระราชวัง ในลานติดกับท้องพระโรงประดับผ้า幔ที่เป็นผ้าไหมสีแดงและสีขาว จัดฉากด้วยวัสดุพวกไม้และงานแกะสลัก กระจาดยแข็งทาสี ฉลุลวดลาย

แท่นที่ประทับสำหรับกษัตริย์ตั้งอยู่ทางขวาของเวที พวกขุนนางชั้นสูงนั่งอยู่ที่เชิงอัฒจันทร์ซึ่งนำไปสู่แท่นที่ประทับและที่หมอบกราบ ด้านหน้าเวที มีอัฒจันทร์ขนาดใหญ่สูงเท่าเวทีสำหรับชาวยุโรป

วงดนตรีบรรเลงดั่งสนั่นลั่นฟ้า เล่นดนตรีซ้าๆ นานหลายชั่วโมง แทนวงออเคสตรา

Constituye el trono un gran sillón con elevadísimo espaldar forrado de raso amarillo. En el respaldo se ven las armas siamesas.

A cada lado de dicho sitial hay un guardasol de siete pisos, símbolo del poder real, como en Europa el cetro y la corona. Paralelos á los lados del trono, y tendidos en el suelo, hay dos haces de lanzas con vainas de oro.

El rey, de pie delante del trono, esperó la entrada de la misión española. Vestía uniforme azul con entorchados en las mangas, que es el apropiado para las funciones de etiqueta.

Los españoles regalaron al rey de Siam, en nombre de D. Alfonso XII, un puñal toledano trabajado con primor, una gran colección de albums y cajas de los mejores cigarros filipinos.

En el banquete que el rey de Siam dio en honor de la misión española estaba la mesa adornada con ricos y artísticos centros de plata, que eran caprichosos grupos de animales del país. La labor honraba á los artífices ingleses, sus autores.

Uno de los centros de mesa era una palmera cobijando á su sombra un magnífico tigre real; otro, un elefante extendiendo la trompa y jugueteando con sus hijuelos; otro, un rinoceronte.

En el banquete, como en todas las comidas de etiqueta, reinó el silencio solo interrumpido por las músicas. Tocaban alternando.

A mitad del banquete brindó el monarca siamés por España y por D. Alfonso XII. El jefe de la misión española significó al ministro de Estado de Siam que la etiqueta europea vedaba contestar al brindis de su majestad sin su vénia, y el rey de Siam exclamó:

-Me considero muy honrado con que el representante de D. Alfonso XII, tomando la iniciativa, brinde en mi honor.

Entonces el Sr. Ordóñez bebió á la salud del rey de Siam y volvió á restablecerse el silencio en la mesa hasta que á los postres el monarca oriental inició de nuevo los brindis hablando en inglés.

Teatro regio de S. M. siamesa.

Se halla instalado en Palacio, en un patio contiguo á la sala de audiencia. La decoración está formada por cortinajes de seda roja y blanca, enmaderamientos de ensambladura esculpidos y un número infinito de calados, picados y recortados de cartón, en que tanto sobresalen los siameses.

A la derecha del escenario hay una tribuna destinada á S. M. Los grandes mandarines se colocan al pie de las gradas que á ella conducen y se prosternan.

ผู้แสดงชายและหญิงจำนวนมากออกมาบนเวที
ในชุดแปลกๆ ตัดเย็บด้วยผ้าไหม ปีกคิ่นทองและ
สวมหมวกทรงกรวยประดับอัญมณีปลอมและหิน
พลอย

คณะทูตสเปนชมการตรวจพลทหาร
มีการตรวจพลทหารด้านภายนอกพระราชวัง
พวกทหารนุ่งผ้าโสร่งสีแดง ซึ่งมีลวดลายเป็น
รูปสัตว์พิสดารและสวมหมวกสีแดงมีปีกกว้าง
ทหารบางคนถือคันศร และบางคนถือหอก
เสียงดนตรีของวงดนตรีแปลกพวกนั้นเป็นเสียง
ขลุ่ยและกลอง เสียงดังขนาดทำให้หูหนวกได้
มาถึงเรื่องของช้างบ้าง
มีมีดดาบและปืนแฉวงไว้บนสัปคับ มี
แม้กระทั่งปืนใหญ่ขนาดเล็กบนหลังช้างบางช้าง
ช้างแต่ละช้างมีทหารประจำอยู่ห้าหรือหกนาย
มีกองทหารติดอาวุธในชุดเครื่องแบบเหมือน
ของยุโรปอยู่ด้านหลัง ทำให้เรานึกถึงบรรยากาศ
ของทหารชาวฟิลิปปินส์ของเรา ช้างบางช้างมี
ทหารแต่ไม่มีควาญช้าง
ช้างชั้นดีจำนวนยี่สิบช้างปิดขบวนพิธีตรวจพล
มีช้างพระที่นั่งอยู่ในนั้นด้วย บนหลังช้างมีบัลลังก์
พร้อมฉัตรเจ็ดชั้น

Delante de la escena se ve un gran estrado á su misma altura para los europeos.

En vez de orquesta hay una música atronadora que durante varias horas repite la misma frase.

Multitud de actores y actrices se lanzan á escena con trajes raros, cubriéndose con sederías bordadas de oro y casquetes cónicos, cuyos adornos son piedras falsas y abalorios,

Formaba detrás un cuerpo de tropas armadas y uniformadas á la europea, recordando el aire de nuestros soldados filipinos, y con estos soldados algunos elefantes sin montar.

Cerraban la marcha 20 magníficos elefantes, entre ellos el que hubiera montado el rey, de haber asistido á la fiesta. Sobre el lomo llevaba el trono con su guardasol de siete pisos.

La embajada española presenció una revista militar.

Se verificó en el recinto exterior de palacio.

Los soldados llevaban túnicas rojas, en que se veían dibujados animales fantásticos, y sombreros rojos de grandes alas.

Unos iban armados de arcos y otros de lanzas.

La música de aquel extraño cuerpo consistía en silbos y tambores que nacían un ruido ensordecedor.

Seguían carros de combate pintados de verde y tirados por bueyes. Iban llenos de fúsiles y lanzas.

Llegó el turno á los elefantes.

De la silla colgaban armas blancas y de fuego, viéndose hasta falconetes á lomos de algunos paquidermos.

En cada elefante iban cinco ó seis hombres.

พระสงฆ์สองรูป นั่งอยู่บนอะไรสักอย่างคล้าย
ธรรมาสัน พรมน้ำมันทำให้ขบวนการเสด็จ

เอาใบพลูและลูกหมากมาใส่เกลือเล็กน้อย นั่น
คือสิ่งที่ชาวสยามเคี้ยวตลอดเวลา

ช้างเผือก

ช้างศักดิ์สิทธิ์ไม่ได้มีสีขาว แต่เป็นสีที่ขาวน้อย
กว่าช้างอื่นๆ ส่วนที่เป็นสีขาวอย่างเดียวคือดวงตา
ของมัน

นั่นคือช้างเผือก

ขาหลังถูกโซ่หนาล่ามไว้กับเสาอ้วนกลม

ทั่วทั้งตัวประดับด้วยพรมอย่างดีและอัญมณี
จำนวนนับไม่ถ้วน งาไม้แหวนทองหลายวงสวมอยู่

ไม่ไกลจากช้างศักดิ์สิทธิ์นั้น มีคนหมอบกราบ
เหมือนเวลาอยู่ต่อหน้าพระพักตร์ มองดูช้างด้วยความ
เคารพยำเกรง

มีคนนำอาหารที่ช้างโปรดปรานมาให้กิน และ
มันโกรธส่งเสียงร้อง ไม่ชอบที่โดนล่ามโซ่

การพบช้างเผือกในป่า นับเป็นเรื่องดีเสมอ

ช้างดีคือช้างที่ขนหางปราศจากร่องรอยการ
บาดเจ็บเพราะมันแสดงว่ามันไม่หันหลังหนีข้าศึก
เด็ดขาด

พวกมันเดินทางเป็นโขลงขนาดใหญ่ ที่อยู่ชุกชุม
เมืองหลวงเก่ามีเพนียดช้างสำคัญของกษัตริย์
สำหรับเลือกเป็นช้างพระที่นั่งเวลาออกศึก

โรงช้างมีช้างเต็มไปหมด ช้างทุกช้างมีคอกของ
ตัวเอง

ต้นพลูเป็นพืชชนิดหนึ่งคล้ายต้นพริกไทยมาก
ใบเป็นรูปหัวใจ รสเผ็ดและอโรย

ต้นหมากเป็นปาล์มชนิดหนึ่ง ให้ผลเป็นลูกนัท
เนื้ออมิรสฝาดมาก

Dos talapinos ó sacerdotes, colocados en algo casi como púlpitos, rociaban agua sagrada sobre la comitiva.

El elefante blanco.

No es blanco el paquidermo sagrado, sino menos oscuro que sus congéneres. Lo único blanco que tiene son los ojos.

Es un elefante albino.

Está amarrado á una de las patas posteriores y sujeto á una gruesa columna por una fuerte cadena.

Infinitas joyas y primorosos tapices cuben casi todo su cuerpo, y en los colmillos tiene anillos de oro con pedrería.

A cierta distancia del sagrado paquidermo hay individuos postrados como ante el rey, que miran al elefante con tanto temor como respecto.

Se le sirven sus manjares favoritos y reniega de su cautividad con terribles accesos de ira.

El hallazgo de un elefante blanco en los bosques de Siam es siempre un acontecimiento.

Los elefantes más estimados son aquellos cuya cola no presenta cicatriz alguna, porque revela que jamás volvió la espalda al enemigo.

Viajan en grandes manadas. En Ajuthia, la antigua capital, está el parque principal de elefantes del rey para la guerra.

Las caballerizas están llenas. Cada paquidermo tiene su habitación.

El betel es una planta muy parecida á la pimienta; produce unas hojas en forma de corazón, de un sabor picante y agradable.

El arek es una especie de palmera que produce una nuez cuya parte carnosa tiene un sabor astringente muy fuerte.

Con estos dos elementos y un poco de sal se forma la masa que mascan los siameses continuamente.

ที่สยาม

กรุงปารีส 30

หนังสือพิมพ์ในอินโดจีนยังเสนอสถานการณ์ภายในสยามในด้านไม่ดีนัก มีการปล้นบ้านเรือนอย่างอุกอาจอย่างใจเย็น ใช้อาวุธเพื่อไม่ให้ตำรวจเข้ามาขัดขวาง

การปล้นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เกิดขึ้นบ่อยครั้งจนน่าแปลกใจ วัดที่บางปะอิน ชัยนาท อยุรยา สามชุก และอีกหลายแห่งถูกปล้น ภายในไม่กี่วัน - *ฟาบรา*

(31 ตุลาคม 2440)

ภายในสยาม

กรุงปารีส 9

ข่าวที่ได้รับจากบางกอกแสดงให้เห็นว่าอาณาจักรสยามเป็นเหยื่อของความวุ่นวายและความยากลำบากเพราะไม่มีความปลอดภัยใดๆ การจี้ปล้นและการสังหารชีวิตผู้คน เกิดขึ้นในเมืองหลวงบ่อยครั้งและอย่างอุกอาจซึ่งเป็นภาพที่คาดไม่ถึง - *ฟาบรา*

(10 พฤศจิกายน 2440)

En Siam.

Paris 30.

Los periódicos de Cochinchina siguen presentando con negros colores la situación interior de Siam, donde el abandolerismo realiza las más atrevidas empresa, atacando á mano armada las casas y saqueándolas con todo despacio, por ser impotente á evitarlo la policía.

Los robos sacrílegos se repiten de una manera alarmante, y en muy pocos días han sido robadas las pagodas de Bangpain, Choinaran, Ayuthia, Samchin y otras.
-Fabra.

(31 de octubre de 1897)

Siam por dentro.

París 9.

Las noticias que se reciben de Bangkok presentan el reino de Siam víctima de la mayor intranquilidad y malestar, por la falta absoluta de seguridad. Los robos y asesinatos se suceden en la capital con una frecuencia y audacia de que no puede formarse idea.-Fabra.

(10 de noviembre de 1897)

EL IMPARCIAL

DIARIO LIBERAL
FUNDADO POR D. EDUARDO GASSET Y ARTIME

กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ และราชอาณาจักรของพระองค์

เวลาบ่ายสองโมงวันนี้ พระเจ้าแผ่นดินสยาม จุฬาลงกรณ์ กษัตริย์องค์ที่ห้าแห่งราชวงศ์ซึ่งสถาปนาโดยเจ้าพระยาจักรีเมื่อปี 1782 จะเสด็จฯ ถึงกรุงมาดริด

กษัตริย์สยามเสด็จฯ เยือนอังกฤษ เบลเยียมและฝรั่งเศส พระองค์ทรงได้รับการต้อนรับอย่างยิ่งใหญ่ทุกแห่งและมีการจัดงานเฉลิมฉลองอย่างเลิศหรูเสด็จฯ เยือนสถานที่สำคัญในเมืองหลวง มังานเลี้ยงพระกระยาหารและการตรวจกำลังพล ที่นี่ก็เช่นเดียวกัน มีการรับเสด็จอย่างสมพระเกียรติพระเจ้าแผ่นดินแห่งอาณาจักรสยามไกลโพ้นและไม่เป็นที่รู้จัก

การติดต่อที่ง่ายดายและความคิดอ่านและผลิตผลที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำลายภาพการเสด็จฯ อันดงามของพระองค์เมื่อเสด็จฯ มาในชุดฉลองพระองค์แบบสยาม ห้อมล้อมด้วยขุนนางชั้นสูงและข้าทาส ประดุจภาพแห่งความงามสูงสุดในอุปรากร

ทุกวันนี้ นอกจากสุลต่านแห่งโมร็อกโคผู้ยังคงความป่าเถื่อนของบรรพบุรุษที่ไม่มีใครเหมือนประมุขของประเทศที่เหลือต่างก็แต่งกายด้วยชุดตัดเย็บฝีมือของ **พุด** และสวมชุดเย็บเครื่องแบบเยอรมัน และพูดภาษาที่พุดในยุโรป เดินทางไปทุกประเทศและตามกระแสแห่งประเพณีของเชื้อชาติอันหลากหลาย ถึงกระนั้น การเสด็จฯ เยือนกรุงมาดริดของกษัตริย์ผู้ปกครองสยามก็ยังน่าสนใจอยู่ดี

พระองค์เสด็จฯ มาพร้อมกลิ่นน้ำหอมแปลกที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น ทำให้ผู้ที่ชอบอ่านไปค้นหาในสารานุกรมหรือหนังสือภูมิศาสตร์โลกว่า กษัตริย์องค์ที่เสด็จฯ มาเยือนเรามาจากไหน ประเพณีในดินแดนของพระองค์และวิถีชีวิตเป็นอย่างไร เพื่อคิดว่า ตนเองรู้จักหรือจำได้หรือไม่

ในทำนองเดียวกัน ไม่มีหนทางอื่นนอกจากจำยอมรับบทบาทของผู้ค้นพบทะเลเมดิเตอร์เรเนียนซึ่งไม่เป็นที่น่าเชื่อถือและเล่าเรื่องซึ่งคนจำนวนไม่น้อยน่าจะรู้จัก เหมือนการเล่าเรื่องใหม่ เป็นเพราะคนที่ไม่รู้เรื่องนี้มีจำนวนมากว่า

CHULALONGKORN Y SU REINO

Esta tarde á las dos llegará á Madrid S. M. el rey de Siam Chulalongkorn, quinto de su dinastía, fundada en 1782 por Chakri.

El soberano siamés ha visitado Inglaterra, Bélgica y Francia. En todas partes ha recibido grandes homenajes y en todas partes ha sido obsequiado con espléndidos festejos, visitas a los monumentos más notables de las capitales, banquetes y revistas militares. También aquí se le dispensara el recibimiento á que le da derecho su alta situación en el lejano y desconocido reino de Siam.

La facilidad de comunicaciones y el cambio incesante de ideas y productos ha quitado á los viajes de estos soberanos que gobiernan en remotísimos países aquel aspecto pintoresco que antaño tenían cuando los tales venían en los trajes característicos de sus pueblos, rodeados de una turba de magnates y esclavos que daban al espectáculo el carácter de grandiosa apoteosis de ópera.

Hoy ya, aparte del sultán de Marruecos, que se conserva en toda la prístina pintoresca barbarie de sus antecesores, los

demás jefes de pueblos visten trajes cortados por *Pool* y uniformes al estilo alemán y hablan algún idioma europeo, habiendo entrado en todo y por todo en la corriente de las costumbres cosmopolitas. Aun así, no deja de ser interesante la presencia en Madrid del monarca que reina en Siam.

Viene con él una oleada de perfume exótico que excita curiosidad haciendo que el hombre aficionado á los libros consulte su Diccionario Enciclopédico ó su Geografía Universal para aprender si es que lo ignora ó recordar, si alguna vez lo supo, qué pueblo es ese cuyo monarca nos visita, cuáles son sus costumbres y en qué condiciones se desarrolla su vida.

En circunstancias semejantes no hay más remedio que someterse al desacreditado papel de descubridor de Mediterráneos y contar como nuevo lo que no pocos conocerán, en gracia á que son muchos más los que lo desconocen.

ถึงแม้ว่าพวกท่านจะได้เห็นพระเจ้าแผ่นดินสยาม กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 ในฉลองพระองค์ชุดสูทแบบ ยาวหรือฉลองพระองค์ชุดเครื่องแบบนายพล จงอย่า เชื่อว่า ทรงปกครองประเทศโดยยึดประโยชน์เรื่อง วัฒนธรรมเป็นหลัก

กระทั่งปี 1874 พสกนิกรของพระเจ้าแผ่นดินสยาม พบว่า ตนตกอยู่ใต้อำนาจของกษัตริย์ซึ่งรวบอำนาจ กฎหมายและเสรีภาพทั้งหมดไว้ที่พระองค์

กษัตริย์พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชบิดาของ กษัตริย์องค์นี้เป็นบุรุษผู้รอบรู้ เมื่อทรงพระเยาว์ ทรง ศึกษาสิ่งที่พระภิกษุได้เล่าเรียน ทรงศึกษาภาษา ตะวันออกต่างๆ และภาษาในยุโรปหลายภาษา พระองค์ทรงตระหนักถึงความจำเป็นเรื่องการพัฒนา และทรงคาดหวังอย่างยิ่งที่จะปฏิรูปสภาพความ เป็นอยู่อันแร้นแค้นของพสกนิกรจำนวนสิบล้านคน

ในช่วงเวลาดังกล่าว กษัตริย์พระจอมเกล้าฯ ซึ่ง อาจเรียกได้ว่า เป็นผู้สร้างกฎหมายสำหรับชาวสยาม ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตีพิมพ์หนังสือแบบรัฐธรรมนูญ หรือกฎบัตรซึ่งกำหนดว่า การปกครองของสยาม เกิดขึ้นด้วยความเห็นชอบของกษัตริย์ คณะที่ปรึกษา สูงสุดและคณะเสนาบดี พวกเจ้าชายและพระภิกษุที่สำคัญเข้ามามีบทบาทในการตั้งองค์กรเหล่านี้และ ได้รับความเห็นชอบจากคนทั้งชาติ โดยให้ ความสำคัญแก่กฎบัตรไม่น้อยไปกว่าการปกครอง แบบอื่นซึ่งมีความประสงค์จะให้มีการปกครองแบบ เสรีนิยม

กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ทรงเคารพองค์กรด้าน กฎหมายนี้ และยังทรงสนับสนุนโดยทรงรับประกัน แก่ผู้ที่เลิกจากการเป็นทาสถึงแม้ยังไม่ได้เป็นพสก นิกร

ไม่มีการสำรวจจำนวนพลเมืองหรืออะไรประเภทนี้ ด้วยเหตุนี้ นักเดินทางไม่อาจรู้จำนวนชาวสยามที่ แน่นนอนได้ มีผู้คำนวณว่ามีจำนวนสิบล้านคน บ้างบอกว่าไม่เกินเก้าล้านคน ส่วนใหญ่ คิดว่าน่าจะมีจำนวนสิบล้านคน ซึ่งควรจะเป็นเช่นนั้น

ในยามศึก กองทัพสยามซึ่งมีนายทหารชั้นสัญญา บัตรชาวอังกฤษและเยอรมันบังคับการ มีจำนวน ทหารถึง 20,000 นาย มีอาวุธเป็นปืนไรเฟออร์แบบ เมาเซอร์และมัมมิลเซอร์ ในยามสงบ มีจำนวนทหาร เกือบ 3,000 นาย

Aunque veáis al rey de Siam, S. M. Chulalongkorn I, vestido de frac ó luciendo un brillante uniforme de generalísimo, no creáis que gobierna un pueblo á quien sobren los beneficios de la cultura contemporánea.

Hasta el año de 1874 los súbditos del rey de Siam viéronse completa y absolutamente sometidos á la voluntad tiránica del soberano, de quien dependía todo poder, toda ley y toda libertad.

El rey Mogkont, padre del actual soberano, fue un hombre de gran ilustración, Había en sus mocedades hecho los estudios que siguen en Siam los sacerdotes budistas, llamados allí *talopones*. Aprendió diversas lenguas orientales y varias europeas. Sentía la necesidad del progreso y aspiraba á la gloria de reformar la condición miserable en que vivían sus diez millones de vasallos.

En la fecha citada, Mogkont, á quien puede llamarse fundador de la ley entre los siameses, publicó una especie de Constitución ó carta otorgada, en la que se establece que el gobierno de Siam se ejerza de común acuerdo por el rey, el Consejo Supremo de Estado y el Consejo de

ministros. Los príncipes y los grandes sacerdotes entran á formar la primera de stas corporaciones y reciben el de la voluntad nacional, no haciendo de ella menos aprecio que otros gobiernos que tienen mayores pretensiones de liberalismo.

Chulalongkorn ha respetado esta organización legal y aun la ha ampliado en el sentido de conceder mayores garantías á los que sin ser aun ciudadanos, han dejado ya de ser vasallos.

No existe en Siam un catastro de población ni cosa que se le parezca. Así, que los viajeros no han podido saber á ciencia cierta cuál es el número de siameses. Hay quien lo hace llegar á doce millones; hay quien afirma que no pasan de nueve. La opinión general y más acreditada es la que lo fija en el de diez.

En pié de guerra, el ejército siamés, que mandan oficiales ingleses y alemanes, llega á 20.000 hombres, armados con fusiles Mauser y Mammilcher. En pie de paz, apenas son 3.000 los soldados.

งบประมาณรายได้ คือ 20 ล้านฟรังก์ กษัตริย์ทรงดูแลด้วยพระองค์เองอย่างเปิดเผยโดยนำผลผลิตที่ได้จากภาษีและค่าภาคหลวงที่ผู้ประกอบการรายใหญ่จ่ายประจำปีเข้าพระคลังข้างที่

กองทัพเรือสยามประกอบด้วยเรือกลไฟจำนวน 14 ลำหนัก 5,815 ตัน และเป็นใหญ่จำนวน 51 กระบอก สิ่งที่ดีของกองเรือขนาดเล็กกอนี้ คือ เรือลาดตระเวนแบบมีหางเสือหนัก 1,000 ตันพร้อมปืนใหญ่ 8 กระบอกและเรือใบหนึ่งลำแบบมีหางเสือเช่นกันหนัก 1,100 ตัน

อาณาจักรสยามเป็นที่รู้จักกันในหนังสือประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ในชื่อของ ประเทศแห่งช้างเผือก

ความจริงแล้ว ชนชาวสยามที่เป็นชาวพุทธ บุชาสัตว์ผิวขาวหรือเผือก โดยเฉพาะ ช้าง

ช้างตัวอ้วนใหญ่และสง่างามมากที่สุดในกองทัพของกษัตริย์จะได้รับการคัดเลือกและพาไปเลี้ยงดูในสถานที่ซึ่งสวยงามที่สุดและจะได้รับการเอาใจใส่อย่างดีที่สุด

จะมีผู้คอยให้อ้อยและผลไม้อย่างดีเป็นอาหารระดับอัญมณีบนหัวช้าง ช้างอาบน้ำที่มีกลิ่นหอมทุกวัน และมีข้าทาสบริวารคอยรับใช้ตามคำสั่งของข้าราชการในพระราชวังซึ่งได้รับเกียรติให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งไม่ต่างไปจากหน้าที่ของต้นห้องของกษัตริย์แต่อย่างใด

เมื่อช้างเผือกออกไปเดินเล่น ผู้คนต้องหมอบลงและมักจะไม่งายหน้ามองดูขณะยื่นผลไม้คุณภาพดีและก้อนน้ำตาลให้แก่ช้าง จะไม่มีการบังคับช้างให้ไปตามที่ต่างๆ โดยใช้ความรุนแรง ช้างจะไปไหนได้ตามอำเภอใจ และต้องปฏิบัติต่อช้างเป็นอย่างดี

และด้วยความเชี่ยวชาญเพื่อไม่ให้ใครกล่าวหาได้ว่าเป็นผู้ไม่มีความเคารพช้าง

เมื่อช้างล้ม จะมีการจัดพิธีเผาศพราวกับเป็นสมาชิกในพระราชวงศ์ ในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้คนจะไว้วางใจ ทันทันที่เสร็จสิ้นการเผาศพช้างด้วยไม้จันทน์ จะเลือกช้างตัวอื่นเพื่อสืบทอดตำแหน่งช้างพระที่นั่งของกษัตริย์

El presupuesto de ingresos es de 20 millones de francos, y el rey los administra por sí y ante sí, entrando en las arcas reales el producto de las contribuciones del reino de Siam propiamente dicho, y el del cánón que los principales semisometidos pagan anualmente.

La marina siamesa se compone de catorce naves de vapor con 5.815 toneladas y 51 cañones. Lo mejor de esta pequeña flota es una corbeta de hélice de 1.000 toneladas, con ocho cañones y un *sloop*, de hélice también, de 1.100 toneladas.

El reino de Siam es conocido en la Historia y la Geografía con el nombre de El país del elefante blanco.

En efecto: los siameses, de religión budhist, adoran á todos los animales de piel blanca y con especialidad al elefante.

Uno de estos, el más corpulento y hermoso de los que figuran en el ejército del rey, es elegido casi por sufragio universal y conducido á una riquísima pagoda, donde permanece mientras vive rodeado de las mayores atenciones.

Se le da de comer caña de azúcar y frutos exquisitos. Se ajusta sobre su cabeza una diadema de piedras preciosas. Diariamente

se le baña en agua perfumada y le sirven y agasajan varias docenas de esclavos á las órdenes de un funcionario palatino no menos honrado con estas funciones que puede estarlo con las suyas el primer chambelán del rey,

Cuando el elefante blanco sale de paseo, las gentes se prosternan apenas le divisan, ofrécenlo frutos delicados y pastillas de azúcar. No se lo conduce violentamente á esto ó al otro lugar, sino que va por donde quiere, consistiendo toda la habilidad de su kornac en acostumbrarle á los buenos usos, á fin de que el respeto que inspira no se convierta en molestia para el vecindario.

Cuando muere el elefante blanco, se le dedican exequias reales. Durante varios días se realizan públicos actos de duelo, y apenas ha sido quemado el cadáver en pira de maderas olorosas, se le elige un sucesor entre los congéneres que ocupan los inmensos establos del rey.

เราต้องรู้ว่า กองทัพสยามถึงแม้จะใช้ปืนไรเฟิลแบบล่าสัตว์ มีนายทหารชั้นสัญญาบัตรจากกรุงลอนดอนหรือจากปอร์ตดัมเป็นผู้บัญชาการรบ ก็ยังรักษาประเพณีโบราณของกองทัพช้างที่ทรงพลัง กองทัพช้างมีทหารมากกว่า 800 นาย บ้างก็ขี่หลังช้างที่มีฐานปืนใหญ่วางอยู่ บ้างก็บรรทุกร้านสำหรับให้ทหารราบขึ้นไปยิงข้าศึก บ้างก็บรรทุกเสบียงและกระสุนปืนสำหรับทำสงคราม

ช้างศึกพวกนี้รู้หน้าที่ของตนเป็นอย่างดีเหมือนช้างที่เขียนไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์ เมื่อกล่าวถึงการทำศึกสงครามแบบดั้งเดิมซึ่งอาจเกิดขึ้นได้อีกครั้ง หากอาณาจักรสยามเปลี่ยนแปลงวิธีการสู้รบของตนกับประเทศเพื่อนบ้านหรือกับชาวอังกฤษและฝรั่งเศสซึ่งช้างใดช้างหนึ่งจะมีดินแดนเหลือน้อยลง

พวกช้างดังกล่าวเข้าทำศึกอย่างอาจหาญ เสี่ยงให้ร้องของเหล่าทหาร เสี่ยงอาวุธกระทบกันและเสียงดังของแตรวง ยั่วยุให้ช้างดุและปลุกสัญชาตญาณต่อสู้ โดยเฉพาะพวกช้างบาดเจ็บ พวกมันล้มหน้าของตัวเอง พยายามฆ่าทั้งฝ่ายเดียวกันและฝ่ายตรงข้าม ทั้งพวกทหารเอาไว้หรือสังหารทหารฝ่ายเดียวกัน

ชายชาวสยามคนดีซึ่งไค้ค่านับพวกผู้หญิงในยุโรป ไม่ใช่คนน่ารักหรือสุภาพกับผู้หญิงอีกต่อไป เมื่ออยู่ในสยาม

ถึงแม้ในสยามจะอนุญาตให้มีภรรยาหลายคน แต่มักเป็นประเพณีของบรรดาชายที่ร่ำรวยเท่านั้น

ภรรยาไม่อาจกินข้าวพร้อมกับสมาชิกคนอื่นๆ ของครอบครัวได้ จะต้องคอยจนกว่าสามีจะกินเสร็จ จึงจะกินอาหารได้ เวลานอน ภรรยาต้องนอนหนุนหมอนที่อยู่ต่ำกว่าหมอนของสามี และไม่อาจให้

คำปรึกษาเรื่องค้าขายของทางราชการหรือกิจการการค้าส่วนตัวได้

Porque es de advertir que el ejército siamés, no obstante estar armado con los fusiles de repetición más modernos y mandado por oficiales procedentes de Londres ó de Postdant, conserva de sus antiguas costumbres un poderoso escuadrón de elefantes de guerra. El número de éstos pasa de 800. Unos conducen sobre sus lomos una torre en la que va colocada una pieza de artillería; otros llevan un castillete, desde donde la infantería hostiliza al enemigo, y otros, por fin, son los portadores de los viveros y de las municiones de la campaña.

Estos elefantes de combate saben tan bien su obligación como aquellos otros de que nos habla la Historia al narrar clásicas batallas que pondrían hoy verse reproducidas si el reino de Siam renovase sus luchas con los pueblos vecinos ó con ingleses y franceses, que por una y otra parte van mermándole el territorio.

Los tales elefantes entran en la pelea llenos de ardor. Las voces de los soldados, el estruendo de las armas y el sonar de los clarines, los irritan y los enardecen, y llenan el buen instinto de no hacer daño sino á los enemigos. Solo en el caso de ser heridos se

olvidan de la obligación que los han impuesto, y entonces tratan por igual á amigos y adversarios, siendo preciso abandonarlos ó que los rematen los mismos soldados á quienes conducían.

Estos buenos siameses que en Europa hacen corteses reverencias á las mujeres, no son allá en su tierra tan galanes ni tan afables con el bello sexo.

Aunque está autorizada la poligamia, allí como en otras partes, solo se permiten el lujo de tener varias mujeres los hombres adinerados. Los pobres se contentan con una y aun les sobra, y ésta permanece constantemente en sumisión triste y depresiva.

No come la esposa á la mesa familiar, sino después de haber servido al marido. En el lecho apoyo su cabeza en una almohada mucho más baja que la del esposo, y no es objeto de consulta en ningún negocio público ni privado.

บางกอก เมืองหลวงแห่งอาณาจักรสยาม ตั้งอยู่ที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา มีกำแพง ทำเรืออย่างดี คลังสินค้าและโรงต่อเรือ

บางกอกคือเวนิสแห่งอินเดีย เรือคอนโดลันบไม่ถ้วนและเรือลำเล็กลำน้อยแล่นอยู่ในคลอง อาจแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนที่ลอยบนน้ำพร้อมบ้านไม้และย่านที่อยู่อาศัยที่เกิดจากเรือจำนวนนับพัน และส่วนที่ตั้งอยู่บนบก ก่อสร้างด้วยหินและอิฐแบบยุโรป

บางกอกที่ทรงอำนาจตามที่นักเดินทางกล่าวไว้ เป็นภาพน่าแปลกที่สุดและยากที่จะลืม

ความวุ่นวายของเรือจำนวนมาก เรือคอนโดลา และเรือพายที่แล่นไปมาเหมือนภาพในฝันมากกว่าภาพที่เห็นจริงๆ

บางกอกเป็นท่าเรือใหญ่ของสยาม เรือส่วนใหญ่แล่นเข้าไปได้ และมีปริมาณน้ำมากกว่าแม่น้ำเอลบา

แม่น้ำยิ่งใหญ่สายนี้มีปริมาณน้ำเพิ่มมากขึ้น เป็นน้ำฝนในฤดูใบไม้ร่วงและไหลท่วมพื้นที่ต่ำ ซึ่งในพื้นที่นั้นต้นข้าวและต้นอ้อยเติบโตอย่างแข็งแรง ทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่มีที่ใดเหมือนเวลาน้ำท่วม ต้นข้าวจะโตรวดเร็วจนกระทั่งยอดโผล่พ้นน้ำ ลำต้นของต้นข้าว จะโตสูงถึงสาม-สี่เมตรในเวลาสิบสองชั่วโมง

ในที่ราบต่ำบนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ปรากฏว่า มีการเกี่ยวข้าวโดยใช้เรือ ตามที่เห็น ถ้าจะบอกว่า ไม่มีการใช้เคียวเกี่ยวข้าว มีแต่จับปลา นั่นอาจเป็นการพูดเกินเลย ว่า ข้าวในสยามเป็นข้าวหนึ่งกับอาหารทะเล

(16 ตุลาคม 1897)

Bangkok, capital del reino de Siam, está situada á la desembocadura del Meinam. Tiene murallas, un buen puerto, arsenal y astillero.

Es la Venecia de la India. Surcan sus canales las innumerables góndolas y barquichuelas, y puede considerarse dividida en dos partes. Una flotante con casas de madera y barrios formados por millares de barcazas y otra en tierra firme, edificada á la europea con piedra y ladrillo.

La Bangkok dominante constituye, según los viajeros, un espectáculo curiosísimo é inolvidable.

La agitación de la multitud de navecillas; el ir y venir de góndolas y piraguas, más bien parece cosa soñada que vista.

Es Bangkok el principal puerto de Siam, y es en gran parte navegable y con un caudal mayor que el Elba.

Crece con las lluvias otoñales este grandioso río é inunda los terrenos bajos, donde se crían con abundancia portentosa el arroz y la caña, dándose el caso singular de que cuando las aguas cubren los arrozales, rápidamente crece la planta, hasta conseguir que la espiga se halle fuera del líquido, citándose el hecho de que bastan doce horas

para que los tallos del arroz alcancen tres y cuatro metros de altura. Así sucede que en estas tierras bajas ribereñas de Meinam, la recolección del arroz se hace en lanchas, por lo cual puede decirse que no se siega, sino que se pesca. Acaso sea abusar del concepto el decir que por esta razón el de Siam es un arroz á la marinera.

(16 de octubre de 1897)

El Liberal

BIBLIOTECA DE EL LIBERAL

สยาม

ภูมิศาสตร์

ราชอาณาจักรสยาม หนึ่งในอาณาจักรที่มั่งคั่งที่สุดแห่งตะวันออกไกล ทิศเหนือจดแคว้นต่างๆ ของลาวซึ่งเป็นเมืองขึ้นของยูนานหรือจีน ทิศตะวันออกจดอาณาจักรอันนัม ทิศตะวันตกจดทะเลและอาณานิคมของอังกฤษในคาบสมุทรมลายูและทิศใต้จดแคว้นปาหังและแคว้นปิ่นแคว้นทั้งสองเป็นเส้นเขตแดนทางการเมืองอย่างแท้จริงซึ่งแตกต่างจากเส้นแสดงการแบ่งทางชาติพันธุ์ของสยาม

พื้นที่ของสยามตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 4° 08' ถึงเส้นรุ้งที่ 21° 40' และจากเส้นแวงที่ 96° ถึงเส้นแวงที่ 102° 80' ไปทางทิศตะวันออก (อยู่ต่ำกว่ากรุงปารีส) อาณาเขตของสยามมีเนื้อที่ 720,000 ตารางกิโลเมตร มีเทือกเขาขนาดใหญ่สองลูกซึ่งแยกมาจากเทือกเขาหิมาลัย ตั้งอยู่ในแนวตะวันออกและตะวันตกซึ่งถือเป็นชายแดนทางภูมิศาสตร์ของประเทศ เทือกเขาหนึ่งทอดมาจากจีน ลดความสูงลงมาเรื่อยๆ จนสิ้นสุดที่กัมพูชา อีกเทือกหนึ่ง ทอดผ่านทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จากพม่าไปทางใต้สุดของคาบสมุทรมลายู ระหว่างเทือกเขาทั้งสองเป็นที่ตั้งของสยามประเทศ ซึ่งมีความยาวไม่น้อยไปกว่า 150 ไมล์ทะเลและมีความกว้าง 50 ไมล์ทะเล และมีเนื้อที่ประมาณ 22,810 ตารางกิโลเมตร

ภูมิอากาศค่อนข้างแปรปรวน ขึ้นอยู่กับเส้นรุ้ง อากาศร้อนตลอดเวลาแต่ยังพอทนได้

มีฤดูสองฤดูเท่านั้น คือ ฤดูฝนและฤดูแล้ง

ช่วงที่อากาศร้อนที่สุด อยู่ระหว่างเดือนมีนาคมและเมษายน ในช่วงนั้น อุณหภูมิในร่มอยู่ระหว่าง 30 และ 35 องศา

อากาศหนาวเย็นที่สุดระหว่าง -10 ถึง -12 องศา เป็นฤดูที่เหมาะสมกับสุขภาพมากที่สุด ด้วยเหตุนี้ จึงมีการจัดงานเฉลิมฉลองและมหรสพสำหรับชาวเมือง

การปกครอง

การปกครองเป็นแบบสมบูรณาญาสิทธิราชอย่างแท้จริง กษัตริย์มีพระบรมราชโองการแก่เสนาบดี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการค้าหรือการต่างประเทศหรือกิจการภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำสงครามและการทหารเรือและเป็นสมาชิกคณะที่ปรึกษาของกษัตริย์

มีการจัดตั้งสภาประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยบุคคลสำคัญของราชธานีจำนวนยี่สิบคนซึ่งเรียกว่า *เสนาบดี*

มีหัวหน้าเสนาบดีเรียกว่า *กลาโหม* ซึ่งเป็นผู้ติดต่อโดยตรงกับบรรดาเจ้าเมืองและผู้สั่งการทั้งหลาย มีอำนาจเหนือเสนาบดีทั่วไป สั่งการได้ทั่วประเทศ

SIAM

Geografia

El reino de Siam, uno de los mas ricos del extremo Oriente, esta carcado al Norte por muchos principados Lao, tributarios de Ava, o de la China, al Este por el imperio de Anam, al Oeste por el mar y por las posesiones inglesas de la peninsula Malasia, y al Sur por los reinos de Pahang y Perah. Estos son limites puramente politicos, que difieren mucho de los verdaderos limites etnograficos de los siameses.

La comarca siamesa esta comprendida entre los 4° 08' y el 21° 40' de latitud boreal por una parte, y por otra entre los 96 y el 102° 80' de longitud oriental (meridiano de Paris), y forma un territorio, proximamente, de 720.000 kilometros cuadrados. Dos grandes cadenas de montanas, que son ramificaciones del Himalaya, marcan al E y al OE las fronteras geograficos del pais; la una descendiendo de la China, para ir, progresivamente, en disminucion hasta acabar en Cambodge; la otra, pasando por el N E de la Birmania, para acercarse hasta la extremidad meridional de la península Malaya. Entre estas dos cadenas de montanas, se extiende el pais de Siam, que no cuenta menos de 150 leguas de longitud

por 60 de latitud, y cuya superficie es, proximamente, de 22.810 kilometros cuadrados.

El clima es mas o menso variable, segun la latitud; el calor es siempre soportable.

No hay mas que dos estaciones: la de la lluvia y la de la sequia, o sequedad.

La época de mayor calor, es durante los meses de Marzo y Abril: entonces el termometro (centigrados) marca, ordinariamente, de 80 a 86 , a la sombra.

El frio mas intenso, de -10 a -12 bajo cero; esta estacion es la mas favorable para la salud, por eso en ella se verifica las fiestas y diversiones publicas.

Gobierno

Esencialmente absoluto. Se ejerce por el rey, quien da sus ordenes a los ministros encargados de los negocios o asuntos extranjeros, de los del interior de la guerra y de la marina que forman el Consejo real.

Hay también una especie de Senado, compuesto de una veintena de grandes de la capital llamados *Senabodi*.

Con mas autoridad que los ministros ordinarios hay un primer ministro o *Kalahom*, que es quien directamente se entiende con los gobernadores y mandarines, ejerciendo la autoridad en todo el reino.

พลเมือง

ห้าล้านเก้าแสน (5,900,000) คน

ศาสนา

ส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา

บางกอก

บางกอกเป็นเมืองทันสมัยโดยแท้ได้รับการสถาปนาเป็นราชธานีของอาณาจักรสยามต่อจากราชธานี 2 แห่ง คือ อโยธยาและนพบุรี ซึ่งไม่เก่าแก่มากนัก

หลังจากรับเอาสิ่งดีงามมาจากราชธานีทั้งสองแล้ว บางกอกยังนำชื่อทางการของราชธานีทั้งสองมาด้วย มีความหมายว่า เมืองอันยิ่งใหญ่แห่งทวยเทพ เมืองอันงามตระการตา หามีเมืองใดเสมอได้ ฯลฯ

คำชมอันเลอเลิศเหล่านี้ เหมาะสมกับบางกอกหรือไม่ ปัจจุบัน บางกอกเป็นเมืองที่อาจเทียบเท่าอโยธยา อโยธยาถูกชาวพุกามและชาวพม่ายึดครองและปล้นสดมภ์หลายครั้ง คำว่าเพริศแพรว สามารถใช้บรรยายบางกอกได้อย่างแน่นอนเมื่อได้เห็นพระราชวังและวัดวาอาราม ขณะเรายู่กลางแม่น้ำ แต่ความงดงามนั้นจะหมดไปหากอยู่บนถนนสายแคบๆ ที่เต็มไปด้วยโคลนตม คลองสายเล็กๆ จำนวนมากมายและชวนน่าเวียนหัวที่ไหลผ่านเกาะเล็กเกาะน้อยซึ่งเต็มไปด้วยกระท่อมชอมช่อซึ่งทำลายความงดงามของทิวทัศน์และส่งกลิ่นเหม็น

โดยสรุป บางกอกพร้อมด้วยพลเมืองจำนวนสี่แสนคนที่อาศัยอยู่อย่างแออัดยัดเยียดและชาวยุโรปจำนวน 50,000 คนที่กระดิกตัวไม่ได้และ

หายใจไม่ออกอาศัยอยู่ภายใน ห้างไกลจากคำชมอันไพเราะที่ชาวบางกอกเป็นผู้ร้อยเรียงขึ้น

อีกประการหนึ่ง บางกอกเป็นกลุ่มสังคมแสดงความอ่อนล้าทางกายและทางจิตใจมากที่สุดที่ปรากฏในโลก

สภาพหมอบกราบ

ในสยาม ผู้ที่มีบรรดาศักดิ์ต่ำกว่าจะคลานหมอบต่อหน้าผู้ที่มีบรรดาศักดิ์สูงกว่า และจะคุกเข่าหรือหมอบกราบแสดงการยอมอยู่ใต้อำนาจ การแสดงความเคารพรับคำสั่งจากผู้ที่มีบรรดาศักดิ์สูงกว่า การหมอบกราบเป็นสิ่งที่ปฏิบัติเป็นประจำในทุกชนชั้นในสังคม ทาสจะหมอบกราบต่อหน้าเจ้านาย ผู้ที่มีอายุน้อยจะหมอบกราบต่อหน้าผู้อาวุโส และเจ้านายจะหมอบกราบ

Población

Cinco millones novecientos mil habitantes.

Religión

La dominante en Siam es el Budismo.

Bangkok

Bangkok, ciudad completamente moderna, ha sucedido como capital del reino de Siam a otras dos ciudades, Ajuuthia y Nophabury, que tampoco se remontan a gran antigüedad.

Al heredar las prerrogativas de estas, Bangkok ha heredado también los títulos de oficiales, y todo buen siamese ve en ella Krungthepha-maha-nakhom-si - Ayutha - ja-maha-dilok-vaxathani, es decir, la gran ciudad de los ángeles, la hermosa e inexpugnable, etc, etc.

¿Son merecidos estos calificativos tan brillantes? Bangkok no es hoy más inexpugnable que Ajuthia, la cual ya varias veces ha sido tomada y saqueada por los pegonanos y los birmanos. -Bella! Ciertamente que tiene derecho a este epíteto cuando, vista desde en medio del río, ofrece a las miradas sus palacios y sus templos; pero lo pierde pronto si el espectador se interna en las callejuelas fangosas, en los mil canalillos estrechos y nauseabundos que recorren sus islotes cargados de miserables chozas en las que sufre la vista tanto como el ofalfo.

Bangkok, en suma, con una población de unas cuatrocientas mil personas amontonadas en un espacio donde no podrían apenas moverse y respirar cincuenta mil europeos, dista mucho de merecer los brillantes calificativos que le dan los naturales.

Por otra parte, la ciudad considerada bajo otro aspecto, forma uno de los grupos sociales más enervados física y moralmente que existen en el mundo..

En estado de prosternación

En Siam todo inferior se arrastra temblando ante su superior, y únicamente de rodillas o prosternado con todos los signos de la sumisión y del respeto, recibe sus órdenes. La sociedad entera se halla en ese estado de prosternación permanente en todos los grados de la escala social: el esclavo ante el amo pequeño o grande; este ante sus jefes civiles, militares o religiosos y todos ante el rey. Por alto que sea su puesto, el siamese no puede estar en presencia del monarca más que sobre las rodillas y los codos bajos que el amo descansa.

ต่อหน้าผู้บังคับบัญชาทหารหรือผู้นำทางศาสนา
ของตน และทุกคนจะหมอบกราบต่อหน้า
กษัตริย์ ไม่ว่าจะมียศตำแหน่งหน้าที่การงานสูง
เพียงใด ชาวสยามไม่อาจยืนต่อหน้าพระพักตร์
ของกษัตริย์ ต้องคุกเข่าหมอบลงและข้อศอกวาง
ราบบนพื้น

ความเคารพที่มีต่อกษัตริย์ไม่จำกัดอยู่เฉพาะ
แค่ตัวบุคคล พระราชวังซึ่งเป็นที่ประทับจะได้รับ
การแสดงความเคารพด้วย ทุกครั้งที่ผ่านประตู
พระราชวัง ชาวสยามต้องถอดหมวก ข้าราชการ
ชั้นสูงจะต้องหุบร่มหรือเบนร่มไปในทิศตรงกัน
ข้ามกับพระราชวัง ฝ่าพายประจำเรือจำนวนนับ
พันซึ่งล่องผ่านมาในแม่น้ำ จะต้องคุกเข่าและ
ถอดหมวกจนกว่าจะผ่านพระราชวังไป

เชื้อชาติ – ประเพณี

ในหมู่พลเมืองของสยาม อย่างน้อยหนึ่งในห้า
เป็นชาวจีน สองในสามเป็นชาวมาเลย์ ชาวกัม-
พูชา ชาวพุกาม ฯลฯ จำนวนชาวสยามแท้ๆ
แทบจะไม่ถึงสองล้านคน

แม้ว่าพลเมืองทั้งหมดมีเชื้อสายมองโกล
พลเมืองแต่ละเชื้อสายก็มีลักษณะเป็นของ
ตนเอง เอกลักษณ์ของชาวสยามดูได้จากนิสัยที่
ไม่โกรธง่าย เกียจคร้าน และมีสิริระร่างกายเยี่ยง
ทาส ชาวสยามเกือบทุกคนมีจมูกแบน โหนก
แก้มสูง ปากกว้าง ริมฝีปากแดงจากการกิน
หมากและมีฟันดำเหมือนไม้มะเกลือ ทุกคนโกน
ผม เว้นบริเวณด้านบนของศีรษะซึ่งปล่อยให้
ขึ้นเป็นหย่อม ผมของชาวสยามมีสีดำและแข็ง
ต้องใช้หวีแปรงผม ฝ่ายหญิงมีผมขึ้นเป็นหย่อม

เช่นกัน แต่เส้นผมละเอียดและนุ่มของพวกเธอ
ทำให้รู้สึกเหมือนพวกเธอหัวโล้น

ไม่ว่าหญิงหรือชาย การแต่งกายดูเรียบง่าย
พวกเขาใช้ผ้าผืนหนึ่งผูกมัดทางด้านหลังและ
เหน็บปลายผ้าทั้งสองข้างไว้ที่เอว นอกจากนั้น
ผู้หญิงจะห่มผ้าสไบ ผ้าของผู้หญิงดูมีคุณภาพ
ดีกว่าผ้าที่ผู้ชายใช้ หญิงชาวสยามอายุระหว่าง
12 และ 20 ปี ไม่จำเป็นต้องฉีกขาเรื่องความสูง
ตามแบบฉบับชาวตะวันตกแต่อย่างใด

ตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงผู้ใกล้วันตาย ทุกคน
ชอบเครื่องเพชรพลอยมาก ไม่ว่าจะเป็ของแท้
หรือของเทียม ขอให้เพียงมีความแวววาว
แหวน กำไลแขน เครื่องรางของขลังและแผ่น
เงินแผ่นทองเป็นเครื่องตกแต่ง ลูกเมียชาวสยาม
ประดับเครื่องทองหยองตามแขน ขา ลำคอ ไบหู
หลัง ไหล่ ที่ได้ก็ได้อย่างจะประดับ

ในสยามตั้งแต่เจ้าฟ้าจนถึงยาจก ทุกคนกิน
หมาก เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เลยในชีวิต ด้วยเหตุนี้
ชาวจีนที่มาตั้งรกรากในสยามจึงอุตสาหะปลูก
ต้นหมากกันมาก และได้ผลกำไรมหาศาลจาก
การขายหมาก

El respeto al soberano se limita á su persona; también el palacio que habita reclama una parte: siempre que se pasa á la vista de que porticos hay que descubrirse la cabeza; los más altos funcionarios del Estado tienen el deber de cerrar sus quitasoles; o inclinarse en dirección opuesta á la sagrada vivienda, y los innumerables remeros de los millares de barcas que pasan por el río deben permanecer de rodillas y con la cabeza descubierta hasta que hayan perdido de vista el pabellón real.

Razas,-Costumbres

En la población de Siam la colonia china viene á formar, por lo menos, que quinta parte; otras dos quintas partes están compuestas de malayos, de cambodgianos, de laotianos, de pagonanos, etc. Los siameses propiamente dichos apenas llegan á dos millones.

Aunque todas las partes de la población pertenecen á la raza mongólica, cada una tiene su tipo propio. El siamés se reconoce fácilmente por su aire indolente y perezoso y su fisonomía servil. Casi todos tienen la nariz ancha y aplastada, los pómulos salientes, la boca muy hendida, los labios ensangrentados por el uso de betel y los dientes negros como el ébano. Todos llevan la cabeza afeitada, excepto en la parte superior del cráneo, donde se dejan una especie de tupé. Como sus cabellos son negros y fuertes, figuran exactamente un

cepillo. Las mujeres llevan también el tupé; pero la finura y la suavidad de su cabello hace sentir que se afeiten el resto de la cabeza.

Tanto en los hombres como en las mujeres, el traje es poco complicado. Se reduce á un pedazo de tela que va recogido por detrás y que está sujeto por los extremos á la cintura. Las mujeres llevan, además, una especie de chal pendiente de un hombro. El tipo femenino es muy superior al del hombre, y la siamesa de doce á veinte años tiene poco que envidiar á los modelos aceptados de nuestra estatuaria.

Niños desde la cuna hasta el sepulcro, los siameses adoran las alhajas, sean como quieran, verdaderas ó falsas, con tal que brillen; así es que cubren á sus mujeres y á sus hijos de anillos, brazaletes, amuletos y placas de oro ó plata. En los brazos, en las piernas, en el cuello, en las orejas, en la espalda, en los hombros, donde quiera que puede haber de esos adornos, allí los ponen.

Desde el príncipe hasta el mendigo, todo el mundo masca el betel en Siam; es que de las necesidades de la vida. Así es que, los chinos establecidos en el reino, cultivan el batel con gran esmero y obtienen grandes ganancias con su venta.

ชาวจีนที่อพยพมานี้เป็นกรรมกรที่ขยัน
ขันแข็งมากและเป็นพ่อค้าที่เชี่ยวชาญ พุดภาษา
สยามราวกับเป็นภาษาของตน เคี้ยวหมาก
เช่นเดียวกับคนพื้นเมืองและคลานหมอบกราบ
ต่อหน้าผู้มีอำนาจและกษัตริย์ มุ่งมั่นที่จะสร้าง
ฐานะและเกียรติยศอันนำมาซึ่งเงินทอง

คุณสมบัติอันยิ่งใหญ่ของชาวสยามประการ
หนึ่ง คือ ความรักครอบครัว หากสมาชิกคนใด
ของครอบครัวเกิดตกทุกข์ได้ยาก ไม่ว่าจะเป็
นพี่น้อง ลูกพี่ลูกน้อง ญาติทุกคนจะร่วมกัน
ช่วยเหลือ

ทาสในเรือนเบี้ย

เราจำเป็นต้องกล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็
นด้านร้าย ชาวสยามส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาพเป็น
ทาสในเรือนเบี้ย ชาวสยามจำนวนสองล้านคน
ตกอยู่ในสภาพของสินค้ำ ทาสในเรือนเบี้ยมีสาม
ประเภท ประเภทแรกเป็นพวกเชลยศึกที่ถูก
พวกขุนนางนำไปเป็นทาสตามพระราชประสงค์
ของกษัตริย์ และมีค่าไถ่ถอนตัวโดยเฉลี่ย
ประมาณ 30 ดุโรส ทาสประเภทที่สองเป็นพวก
ที่ติดหนี้สิน ต้องมาเป็นทาสรับใช้เจ้าหนี้เป็นการ
ขัตดอก และประเภทสุดท้าย ทาสที่ไม่อาจไถ่
ถอนตัวได้ เป็นลูกที่พ่อแม่นำมาขายทอดตลาด
พร้อมสัญญาที่เขียนขึ้นเพื่อให้เป็นทาสรับใช้ทั้ง
กายและใจ

ฐานันดรศักดิ์

ระบบการปกครองมอบฐานันดรศักดิ์แก่เข้ารับ
ใช้เพื่อปูนบำเหน็จความสามารถและความ

ชื่อสัตย์จงรักภักดี มี 7 ประเภท เทียบเท่า
ฐานันดรศักดิ์ที่ในยุโรป ดังนี้

เจ้าพระยา

พระยา

พระ

หลวง

จมีน

ขุน

หมื่น

(วันที่ 16 ตุลาคม 1897)

Estos chinos, emigrados, son buenos cultivadores y comerciantes hábiles. Hablan el siamés como si fuese su propio idioma, mascan el betel lo mismo que los indígenas y se arrastran también ante los mandarines y el rey; pero en cambio, hacen fortuna y los honores llegan con el dinero.

Una de las grandes cualidades del pueblo siamés es el espíritu de familia. Si á cualquier individuo de ella le ocurre una desgracia, ya sea hermano, primo, etc., todos los parientes se unen para prestarle favor y ayuda.

Esclavitud

Siendo preciso decir tanto lo bueno como lo malo, fuerza nos es consignar que una gran parte de la población vive en la esclavitud. Unos dos millones de criaturas se hallan reducidas al estado de mercancías. Las hay de tres clases. En la primera figuran los prisioneros de guerra que son repartidos entre los nobles, según el capricho del rey, y cuyo rescate puede ser término medio unos treinta duros. A la segunda clase pertenecen los individuos privados de la libertad por causas de deudas, los cuales como esclavos de los acreedores pagan con sus servicios los intereses de la cantidad debida. Y por último, los esclavos no susceptibles de rescate. Esta última clase está compuesta de los niños vendidos por sus padres y que un contrato escrito pone en

cuerpo y alma á la disposición del comprador.

Títulos honoríficos

El gobierno concede, para recompensar los talentos y la fidelidad acreditada de sus servidores, títulos honoríficos, que son siete, de diversas jerarquías, y que, hasta cierto punto, equivalen á los títulos honoríficos europeos. La denominación es la siguiente:

Chaw Phya.

Phya.

Phra.

Luang on Kluang

Chamun.

Khoon.

Mun.

(16 de octubre de 1897)

หนังสือพิมพ์อังกฤษ

กรุงปารีส 15.

หนังสือพิมพ์อังกฤษบางฉบับซึ่งรายงานข่าวเรื่องการเสด็จ ของพระเจ้าแผ่นดินสยามเชื่อว่า การเสด็จ จะไม่บังเกิดผลใดๆ แก่อาณาจักรสยาม เป็นที่กล่าวกันว่า พระเจ้าแผ่นดินสยามเป็นผู้ที่ทรงรอบรู้เพียงพระองค์เดียว แต่ทรงขาดกำลังเพื่อกำจัดการทุจริตและการปกครองที่เอารัดเอาเปรียบของพระอนุชาและพระโอรสของพระองค์ กองโจรที่มีอยู่ทั่วสยามเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการปกครองประเทศ -
ฟาบรา

(16 ตุลาคม 1897)

La prensa inglesa

París 15.

Algunos periódicos ingleses, dando cuenta de los viajes del rey de Siam, cree que no han de ejercer influencia en la manera de ser de aquel reino. Dicen que el monarca es el único individuo ilustrado del país; pero que carece de la suficiente energía para cortar las corruptelas y hacer que termine el abusivo gobierno de sus hermanos é hijos. El bandolerismo que reina en Siam hace difícil, por otra parte, el funcionamiento regular de todo gobierno.

– *Fabra.*

(16 de octubre de 1897)

EL CORREO ESPAÑOL

DIARIO TRADICIONALISTA

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ณ กรุงมาดริด

พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงพระนามว่า ปรมินทรมหา-จุ-ฟ้า ลงกรณ์ และทรงดำรงตำแหน่ง กษัตริย์แห่งเมืองไทย หรืออาณาจักรแห่งผู้เป็นไท กษัตริย์แห่งสุพรรณบัฏลังก์ พระเจ้าข้างเฟือก กษัตริย์แห่งจักรวาล เจ้าเหนือหัวสูงสุด พระโอรสแห่งสวรรคต เจ้าแห่งชีวิต ผู้แก้ลวงล้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ แลพระนามอันยิ่งใหญ่อื่นๆ อีกห้าสิบพระนาม เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 1858³ ทรงขึ้นครองราชย์ต่อจากพระราชบิดา กษัตริย์มหามงกุฎ เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 1868

พระองค์ทรงมีรายได้ 50 ล้านเปเซต้า

ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่เก้าจากจำนวนทั้งสิ้นแปดสิบสี่พระองค์ของกษัตริย์มหามงกุฎ ทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงสว่างวัฒนา (แสงอันเจิดจ้า) ซึ่งประสูติในปี 1862 พระราชินีพระองค์นี้ทรงดูแลเรื่องการปกครองบ้านเมือง

ขณะที่พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จประพาสยุโรป และตามที่มีผู้กล่าวกัน ทรงเป็นนักปกครองและผู้บริหารที่ยอดเยี่ยม

ถึงแม้ดินแดนบางส่วนจะถูกฝรั่งเศสยึดครอง สยามก็ยังเหลือพื้นที่ 820,000 ตารางกิโลเมตร และพลเมืองแปดล้านคน ครึ่งหนึ่งเป็นชาวสยาม และที่เหลือ เป็นชาวจีน ชาวมาลายูและเชื้อชาติอื่นๆ

กองทัพมีจำนวนทหารที่พร้อมรบ 3,600 นาย และในยามศึก มีทหารจำนวน 10,000 นาย ซึ่งได้รับการฝึกจากนายทหารชั้นสัญญาบัตรชาวยุโรปและใช้ปืนไรเฟิลเป็นอาวุธ

อิทธิพลของฝรั่งเศสเล็กน้อยลงและเกือบจะหมดไปจากพระราชวังในบางกอกซึ่งขณะนี้ชาวอังกฤษเข้ามามีอำนาจ พระเจ้าแผ่นดินสยามองค์ปัจจุบันทรงได้รับการศึกษาจากครูพี่เลี้ยงชาวอังกฤษ ทรงใช้ภาษาอังกฤษได้ดียิ่งและทรงขึ้นชอบวรรณคดีอังกฤษมาก

³ ดูภาคผนวก หน้า 159

El rey de Siam

en Madrid

El soberano siamés se llama Paramindr-Maha-Khu-La Longkorn I; y ostenta los títulos de soberano de Mung-Thai ó reino de los hombres libres, rey del trono del Oro; Señor del Elefante Blanco, monarca universal, dueño supremo, hijo del cielo, soberano de la vida; excelente divino y otras cincuenta denominaciones hiperbólicas. Nació en Bangkok el 21 de Septiembre de 1858; sucedió á su padre; Maha Mongkut, subiendo al trono el 11 de Noviembre de 1868.

Posee una renta de 50 millones de pesetas.

Es el noveno de los ochenta y cuatro hijos del rey Maha Mongkut, y está casado con la princesa Lawang Waddhama (las deslumbradora), nacida en 1862. Esta soberana se ha encargado de la gobernación del Estado durante su ausencia de su esposo, y según se dice, posee excelentes condiciones de estadista y administradora.

El estado de Siam, aun después de haberse anexionado Francia algunos

territorios, ocupa una extensión de 820.000 kilómetros cuadrados, y está habitado por ocho millones de individuos, la mitad de ellos siameses y el resto chinos, malayos, birmanos y de otras nacionalidades.

El ejército en pie de paz consta de 3.600 hombres, y en tiempo de guerra de 10.000; están instruídos por oficiales europeos y poseen fusiles de repetición.

La influencia francesa se ha amortiguado y casi desaparecido del palacio de Bangkok, donde dominan ahora los ingleses. El actual rey de Siam ha sido educado por ayas y preceptores ingleses; posee el inglés con rara perfección y se entusiasta admirador de la literatura británica.

พระองค์ทรงมีความเมตตากรุณา เพราะพระองค์ทรงปกครองเมืองแห่งชาวพุทธ ทรงมีลักษณะแบบธรรมราชา มีพระราชประสงค์ประสงค์ปรารถนาความเป็นปราชญ์กับเหล่าพระอริยสงฆ์ผู้รอบรู้ ผู้แสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงรอบรู้ภาษาสันสกฤตอย่างแท้จริง

กษัตริย์นักปราชญ์พระองค์นี้ทรงได้รับการอัญเชิญให้บริหารอำนาจอันไร้ขอบเขตในประเทศซึ่งเหล่าบุรพกษัตริย์ส่วนใหญ่ทรงมีพระราชดำริว่าวิทยาศาสตร์เป็นเสมือนของฟุ่มเฟือยสำหรับกษัตริย์ชาวตะวันออก ไม่เพียงแต่ทรงรู้จักวรรณคดีอังกฤษ ภาษาต่างๆ ในอินโดจีนและอินโดสแกนอย่างแตกฉาน พระองค์ยังทรงโปรดสิ่งประดิษฐ์ การค้นพบที่สำคัญด้านอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ของอารยธรรมยุโรป และยังสนพระราชหฤทัยสถาปัตยกรรมและวิจิตรศิลป์ของตะวันตกอีกด้วย

พระองค์ทรงโปรดฯ ให้สร้างเส้นทางรถไฟ ความยาว 144 กิโลเมตร และติดตั้งการสื่อสารทางโทรเลขเป็นระยะทางยาว 4,000 กิโลเมตร ที่ทำการไปรษณีย์ 160 แห่ง และยังทรงสมัครเป็นสมาชิกสันนิบาตการไปรษณีย์โลกอีกด้วย

ขณะเดียวกัน ทรงโปรดฯ ให้สร้างรางรถไฟและรถรางไฟฟ้า มีพระราชประสงค์ให้สร้างพระราชวังตามแบบพระราชวังของกษัตริย์ในยุโรป

พระราชวังในบางกอก – นิตยสารแบล็คแอนด์ไวท์ลงข่าวว่าสร้างขึ้นในรัชสมัยของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ โปรดฯ ให้สร้างตามแบบของสถาปนิกชาวอังกฤษและออสเตรเลีย

ภายในพระราชวัง ส่วนที่เป็นแบบยุโรป ทรงมอบหมายให้สถาปนิกชาวสยามเป็นผู้รับผิดชอบ มีการสร้างหลังคาทรงสยามเพื่อเชิดชูความเป็นตะวันออก

สถาปนิกชาวอังกฤษและออสเตรเลียใช้เงินในการก่อสร้างพระราชวังเกินงบประมาณ ความผิดพลาดครั้งนี้ทำให้ชาวสยามตำหนิว่า การคำนวณค่าใช้จ่ายของสถาปนิกชาวยุโรปไม่น่าเชื่อถือ

Nada de esto ha hecho olvidar al monarca amar. Es que reina sobre un pueblo de budistas y como su autoridad de rey tiene carácter sacerdotal, ha querido rivalizar su erudición con los mas sabios de sus sacerdotes, los cuales afirman que para él no tiene secreto el sanscrito.

Este hombre eruditos, llamado á ejercer un poder sin límites en un país donde la mayor parte de los anteriores reyes consideraban la ciencia como un lujo para un potentado oriental, no sólo conoce á fondo la literatura inglesa y las lenguas de la Indo China y del Indostán, sino que tiene mucho afición, no sólo por los grandes inventos y descubrimientos industriales y científicos de la civilización europea, sino por la arquitectura y las bellas artes de Occidente.

Ha hecho construir en su país 144 kilómetros de ferrocarril y 4.000 de línea telegráfica; también 160 administraciones de correos y se ha adherido á la Unión Postal Universal.

Al mismo tiempo que hacía construir caminos de hierro y tranvías eléctricos, ha querido tener palacios edificados por el

modelo de las residencias de los soberanos de Europa.

El palacio real de Bangkok –dice el Black and White –data del reinado de Khulalongkorn, fue construido según los planos de un arquitecto inglés y de otro austriaco.

En este edificio, de estilo europeo se encargó á un arquitecto indígena que construyera un techo siamés para rendir homenaje á las exigencias de color local.

El inglés y el austriaco se excedieron con mucho del presupuesto que habían hecho, y este error dio lugar á vehementes censuras por parte de los siameses que formaron muy mediana idea de la infiabilidad de los cálculos de los arquitectos europeos.

แต่การดำหนิและการกล่าวหาดังกล่าวมิได้ทำให้พระองค์ทรงหมดความไว้วางพระราชหฤทัยสถาปนิกชาวออสเตรเลีย กราไซอิ มีพระราชบัญชาให้ก่อสร้างพระราชวังบางปะอินบนเกาะในแม่น้ำเจ้าพระยา ห่างจากบางกอก 64 กิโลเมตร

เป็นพระราชวังที่พระเจ้าแผ่นดินสยามมักเสด็จฯ แปรพระราชฐานพักผ่อนเป็นประจำเมื่อทรงมีโอกาสเสด็จฯ ออกจากบางกอก

ตอนกลางวัน อุณหภูมิที่บางปะอินจะสูงกว่าในบางกอกเล็กน้อย แต่ยามกลางคืน อากาศเย็นสดชื่นกว่า

แม่น้ำที่ล้อมรอบเกาะซึ่งเป็นที่ตั้งของพระราชวังมีปลาอุคมสมบูรณ์

นิตยสารแบล็คแอนด์ไวท์รายงานว่า ค่าใช้จ่ายในการสร้างพระราชวังบางปะอินเกินงบประมาณที่ตั้งไว้ซึ่งมากกว่างบประมาณเมื่อครั้งสร้างพระราชวังในบางกอก

การคำนวณค่าก่อสร้างของพระราชวังทั้งสองแห่งผิดพลาดเป็นเรื่องเกินความคาดหมาย ทำให้ผู้ที่อยากรู้อยากเห็นปรารภนาที่จะได้ชมพระราชวังดังกล่าว

ด้านหน้าพระราชวังเป็นแบบยุโรป แต่การแบ่งพื้นที่ห้องด้านในและโดยเฉพาะวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย เป็นแบบตะวันออกอย่างแท้จริง

พระจริยาวัตรอันอ่อนโยน การศึกษา พระราชนิยมที่มีต่อความเจริญก้าวหน้าของอารยธรรมสมัยใหม่ของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ ทั้งหมดนี้ทำให้ชาวต่างชาติที่มาเข้าเฝ้าฯ มีความรู้สึกว่พระองค์เป็นเจ้าชายยุโรปที่หล่นลงมาบนบัลลังก์ของคาบสมุทรอินโดจีน แต่เมื่อเข้าไปภายใน

พระราชวัง ความเป็นอยู่ และขนบประเพณีทำให้กลับมาเป็นอาณาจักรของพระองค์อีกครั้ง และสิ่งก่อสร้างอันวิจิตรที่ดูสมัยใหม่มากเมื่อมองจากภายนอก แท้จริงแล้วเป็นเพียงฮาเร็มขนาดใหญ่

ผู้ขายห้ามเข้าด้านใน ซึ่งหมายถึง พระราชวังชั้นในอย่างเด็ดขาด หนังสือพิมพ์โลกผู้หญิงรายงานว่า ไม่ว่าจะเป็นชาวต่างชาติหรือชาวสยาม อาจเข้าไปได้ในกรณีพิเศษ ซึ่งเป็นเรื่องยากมาก หากจะเข้า ต้องมีกององครักษ์ของกษัตริย์ซึ่งเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยอย่างมากติดตามไปด้วย

Pero tales censuras y recriminaciones no impidieron al rey que confiara al arquitecto austríaco M. Grasei la construcción del palacio de Bang Pa-In en una isla del Ménam á 64 kilómetros de Bangkok.

Allí es donde el soberano va á respirar aire más puro y á reposar siempre que pueda alejarse de la capital.

Durante el día, la temperatura es algo más elevada en Bang-Pa-In que en Bangkok, pero las noches son allí mucho más frescas.

El río que rodea a la isla donde se alza la mansión real, abunda en multitud de pescados.

El exceso en el presupuesto del palacio de Bang-Pa-In, ha sido de mucha mayor importancia que el de Bangkok, según dice el mismo Black and White.

Ambos palacios son una serie de equivocaciones y de sorpresas para el que logra satisfacer la curiosidad de entrar en ellos.

La fachada es europea, pero la distribución interior de las habitaciones, y sobre todo el género de vida que llevan los que en ellos se alojan, tienen un carácter esencialmente oriental.

Por la afabilidad de sus maneras, su instrucción, su gusto por los progresos de la civilización moderna, el rey Khulalongkorn produce en los extranjeros que llegan a su presencia la impresión de un príncipe europeo caído en trono de la península Indochina, pero una vez dentro de su residencia, los hábitos y las tradiciones nacionales recobran su imperio, y estas fastuosas construcciones, tan modernas en apariencia, no son en realidad sino inmensos harenes.

La entrada al Khang Nai, es decir, á la parte interior del palacio el periódico Lady's Realm está rigurosamente prohibida á todo individuo del sexo masculino, sin que se haga distinción entre extranjeros ó indígenas, y únicamente se permite en circunstancias extremadamente raras, y esto con una escolta de servidores del rey, de su absoluta confianza.

กษัตริย์เป็นชายพระองค์เดียวที่เข้าได้ และ
ทรงใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางหญิงจำนวนนับพัน

กองตำรวจเป็นหญิงล้วน รักษาความ
ปลอดภัยและลงโทษพวกอันธพาลด้วยการโบย
บรรดาเจ้าหญิงในพระราชวงศ์ ซึ่งจะกลายเป็น
มเหสีของกษัตริย์ เป็นบุคคลประเภทเดียวที่ได้รับ
อภิสิทธิ์ไม่ถูกโบย

หญิงต่างชาติบางคนได้รับอภิสิทธิ์ให้เข้า
พระราชวังได้ หญิงต่างชาติคนหนึ่งถูกนำตัวไป
เข้าเฝ้าสมเด็จพระราชินีซึ่งพระองค์ตรัส
ภาษาอังกฤษได้

หากมีผู้พูดภาษานี้ในพระราชวังได้ เป็น
เพราะว่า พระเจ้าแผ่นดินทรงมีพระราชบัญชาให้
รับครูคนหนึ่งจากมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดเข้า
ทำงานถวายบทเรียนภาษาอังกฤษแก่บรรดา
เจ้าชายหนุ่มๆ

มีการคัดเลือกราชินีสองหรือสามพระองค์จาก
พระญาติฝ่ายหญิงที่สนิทใกล้ชิดกษัตริย์มากที่สุด
พวกเขาจะไปอยู่ร่วมกับเจ้าหญิงองค์อื่นๆ ที่เป็น
เชื้อพระวงศ์ด้วยกัน จัดเป็นผู้หญิงอีกระดับหนึ่ง
ซึ่งโดยกำเนิดแล้ว ไม่ได้เป็นเชื้อพระวงศ์ แต่จะมี
อภิสิทธิ์เหนือมเหสีองค์อื่นๆ พระโอรสทุกพระองค์
มีสิทธิ์ตามกฎหมายโดยไม่ต้องไปสืบหาว่าใคร
เป็นพระมารดา

รัชทายาทของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์คงจะมี
จำนวนมาก ก่อนที่พระองค์จะเจริญพระชนมายุ
ครบ 15 ชันษา ทรงเป็นพระบิดาของพระโอรส
สองพระองค์

ไม่น่าแปลกใจที่พระราชวังชั้นในเต็มไปด้วย
เจ้าหญิงที่เป็นเชื้อพระวงศ์

โชคชะตาของพระธิดาของกษัตริย์สยาม
ค่อนข้างจะน่าสงสาร หากไม่ทรงเป็นมเหสีหรือ
ราชินี ก็จะต้องสิ้นพระชนม์ในสภาพสาว
พรหมจรรย์

El rey es el único representante del género masculino que allí entra, y que vive en esta comunidad de mujeres, cuyo número pasa de algunos millares.

Un cuerpo de policía, compuesto exclusivamente de mujeres, mantiene el orden ó castigo á las delincuentes la pena del látigo. Las princesas de la sangre, convertidas en esposas del rey, son las únicas que tiene el privilegio de no ser sometidas á este género de castigo.

Algunas señoras extranjeras han tenido autorización para penetrar en el exterior del palacio. Una de ellas fue presentada á la primera reina, la cual comprendió algunas palabras de inglés.

Si este idioma ha llegado hasta el *Khang Nai*, es porque el rey ordenó recibir á un profesor de la Universidad de Oxford, el cual daba lecciones inglés á los jóvenes príncipes.

Las dos ó tres reinas deben ser escogidas siempre entre las parientes más próximas del soberano, y ellas forman con las otras princesas de la sangre admitidas en el *Khang Nai*, una clase aparte que tiene derecho de preeminencia sobre las esposas que, por su origen, no pertenecen á la casa

real. Todos los hijos son legítimos, sin que haya llegar á investigar para ello quién es su madre.

La descendencia del rey *Khulalongkorn*, debe ser muy numerosa; antes de cumplir los 15 años era ya padre de dos chicos.

Después de esto no debe asombrar que el *Khang Nai* esté lleno de princesas de la sangre.

El destino de las hijas de los reyes de Siam es bien deplorable ó son condenadas á reinar ó á morir en el celibato.

เมื่อผู้ที่ขึ้นครองราชย์เป็นพ่อหรือน้องชายหรือพี่ชาย เธอผู้นั้นจะไม่มีโอกาสได้ออกเรือน สิ่งเดียวที่อาจทำได้ คือ ลุง หลานชายหรือลูกพี่ลูกน้องฝ่ายชายมาสู่ขอ หากเธอยังมีชีวิตอยู่ เธอจะได้รับเกียรติเทียบเท่ามเหสี เพราะพระญาติสนิทฝ่ายชายโดยปกติแล้วจะยอมรับเธอ

แต่เธอก็จะสูญเสียเกียรติยศต่างๆ ไปไม่น้อยเลย

โลกภายนอกจับจ้องเฝ้าระวังพวกเธอ โลกผู้หญิง ยังรายงานอีกว่า ในปี 1879 พระภคินีองค์โตของพระราชินีสิ้นพระชนม์จมน้ำต่อหน้าผู้เห็นเหตุการณ์เพราะไม่มีผู้ใดกล้าแตะต้องพระวรกายเพื่อช่วยให้พระองค์พ้นจากความตาย

ในสยาม หลังจากเรื่องพระเจ้าแผ่นดินแล้ว ช้างเผือกซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีมีบทบาทสำคัญ

อาคารที่อยู่ภายในพระราชวังบางปะอินเป็นที่อยู่ของช้างศักดิ์สิทธิ์โดยเฉพาะ

ช้างเป็นสัญลักษณ์ที่มีชีวิตของสยาม รูปช้างจะปรากฏในศตวรรษ เหรียญเงินตราและธงชาติ ชาวต่างชาติซึ่งได้รับการว่าจ้างและได้รับอนุญาตให้เข้าไปดูช้าง มักผิดหวัง

ความผิดหวังอีกอย่างคือ ช้างเผือกไม่ได้มีสีขาว แต่เป็นสีเทา การเรียกช้างเผือกเป็นเพราะงามีสีขาว

ความจริงแล้ว ช้างเผือกไม่ต่างจากช้างทั่วไป ยกเว้นตาซึ่งมีสีฟ้าสวยงาม

ลักษณะต่างๆ เหล่านี้เพียงพอแล้วที่จะจับมาเลี้ยงไว้ในพระราชวังและให้เกียรติต่างๆ เหนือสัตว์ใดๆ อาจเป็นเพราะ ช้างอาจจุติมาเป็นพระพุทธรูปเจ้าในอนาคตกาล

สำหรับชาวสยามโดยทั่วไป ประเทศที่มีสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ ควรดูแลปกป้องอย่างดี ราวกับเป็นสิ่งที่มีค่าประทาน แสดงถึงสันติสุขและความเจริญรุ่งเรือง

(16 ตุลาคม 1897)

Cuando es su padre ó su hermano, el que reina, ninguna esperanza de matrimonio puede brillar para ellas; la única probabilidad que tiene es la de que venga un tío, un sobrino ó un primo. Si la influencia de los años no se ha dejado sentir mucho en ellas, reciben entonces la dignidad de esposa, que su próximo pariente no les niega generalmente.

Pero los honores que se las dispensan son extraordinarios.

Se las protege con tan escrupulosos cuidados contra todo contacto con el mundo exterior-sigue diciendo el *Lady's Realm*, - que en 1879 la hermana mayor de la primera reina se ahogó en presencia de muchos espectadores sin que ninguno de ellos osara poner la mano sobre su intangible persona ni aun para liberarla de la muerte.

Después del rey, el personaje más considerable y considerado de Siam es el célebre elefante blanco.

Le está reservado al *sacritísimo* paquidermo un pabellón en las dependencias del palacio de Bang-Pa-In.

Es el emblema vivo de la patria. Su imagen se encuentra en las armas reales, en las monedas y en las banderas. Los

extranjeros que obtienen, no sin trabajo, el favor de visitarle, experimentan una decepción.

Otra ilusión que desaparece; elefante blanco no es blanco, es gris: sólo debe su calificativo oficial de blanco á un pequeño número de manchas blancas que tiene en el lomo.

En realidad no se distingue de sus semejantes mas que por los ojos, que son de un hermoso color azul.

Estos títulos bastan para que sea admitido en el palacio del rey y reciba los honores reservados á una criatura excepcional que debe contener en germen la encarnación de algún futuro Budha.

A los ojos de todo buen siamés, un país que posee uno de estos animales sagrados, debe conservarle con un especial cuidado, como una prenda segura de bendición celeste, de paz y de prosperidad.

(16 de octubre de 1897)

CORREO DE MADRID

Ó DE LOS CIEGOS

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

จากรายงานที่น่าสนใจซึ่งหนังสือพิมพ์ กอร์เรสปอนเดนเซีย เด เอญูปาญญา ตีพิมพ์ เรานำข้อมูลเกี่ยวกับกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 และประเทศแห่งข้างเผือกมาเสนอ ดังต่อไปนี้

“อาณาจักรสยามน่าสนใจและแปลกมาก ชาวยุโรปส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้จัก ตั้งอยู่ระหว่างดินแดนที่เป็นของฝรั่งเศสและ อังกฤษ นโยบายต่างประเทศของสยามทำให้ประเทศตกอยู่ในสภาพปัจจุบันเรื่อยมา

จำนวนพลเมืองเพิ่มขึ้น มีประมาณห้าล้านคน อาณาจักรสยามมีพื้นที่ 945,000 ตารางกิโลเมตร และเมืองหลวง คือ บางกอก มีพลเมือง 200,000 คน

ผมคิดว่า แม้ว่าญี่ปุ่น เป็นประเทศที่มีความเจริญมากที่สุดในวันออกไกล แต่ก็ไม่เจริญมากกว่าอาณาจักรสยาม ซึ่งอาณาจักรสยามเมื่อสอง-สามปีที่ผ่านมามีได้รับอิทธิพลอารยธรรมยุโรป

นักเรียนสยามจำนวนมากศึกษาเล่าเรียนในทวีปยุโรป กษัตริย์องค์ปัจจุบันทรงได้รับความชื่นชมเป็นอันมากด้วยงานที่ทรง

ปฏิบัติเพื่อยกระดับประเทศให้เท่าเทียมชาติต่างๆ ในยุโรป

กษัตริย์มีพระนามที่รู้จักกันดีว่า จุฬาลงกรณ์ที่ 1 พระองค์มีพระราชประสงค์ให้ทุกคนรู้จักพระองค์ด้วยพระนามนี้ ทรงลงพระปรมาภิไธยในภาษาแม่ของพระองค์ว่า สยามมินทร หรือ พระจุฬาลงกรณ์ เป็นประจำ

กษัตริย์องค์ปัจจุบันมีพระราชสมภพวันที่ 21 กันยายน 1853 และทรงได้รับการเลือกให้เป็นกษัตริย์จากคณะเสนาบดีหรือที่ปรึกษาสูงสุดของประเทศในวันที่ 1 ตุลาคม 1868 และทรงได้รับการบรมราชาภิเษกในวันที่ 11 พฤศจิกายน ในปีเดียวกัน

เนื่องจากพระองค์มีพระชนมายุสิบห้าชันษา มีการแต่งตั้งให้สมเด็จพระยา พระปิตุลา เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินฝ่ายอำนาจบริหารจนกระทั่งถึงวันที่ 16 พฤศจิกายน 1873 ซึ่งเป็นวันที่พระองค์ทรงบรรลุนิติภาวะตามกฎหมายของสยาม จึงได้ยกเลิกตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน”

พระองค์ตรัสและทรงพระอักษรภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสได้แตกฉาน

EL REY DE SIAM

De un interesante trabajo que publica *La Correspondencia de España*, tomamos los siguientes datos del rey Chulalongkorn I y del país del elefante blanco:

<< El reino de Siam es un país tan interesante y curioso para el europeo como en general poco conocido. Situado entre territorios pertenecientes á Francia é Inglaterra, queda reducida su política internacional á un *statu quo* permanente.

Su población asciende á unos cinco millones. La superficie total del reino es de 945.000 kilómetros cuadrados, y su capital, Bangkok, tiene 200.000 habitantes.

A pesar de que el Japón creó ser la nación que ha realizado mayores progresos en el extremo Oriente, no se halla más adelantado que el reino de Siam, en el cual, desde hace algunos años, ha hecho notables conquistas la civilización europea.

Numerosos estudiantes siameses cursan sus estudios en este continente, y el monarca actual goza de grandes simpatías por los trabajos realizados para poner á su reino al nivel de las naciones europeas.

El rey es llamado comúnmente Chulalongkorn I, y por este nombre prefiere ser conocido en Europa. En su idioma patrio se firma siempre Siammindr ó Phra Chulalongkorn.

Nació el actual soberano el 21 de septiembre de 1853, y fue elegido rey por el Senabodee ó Consejo Supremo de Estado el 1º de octubre de 1868, y coronado el 11 de noviembre del mismo año.

Como el rey tenía quince años de edad, fue elegido regente su tío Chow Phya Somdetch, é investido del poder ejecutivo hasta el 16 de noviembre de 1873, fecha en que su majestad llegó á la mayor edad, según la ley de Siam, y fue abolida la regencia.>>

Habla y escribe correctamente el inglés y el francés.

ระหว่างที่ทรงครองราชย์ พระองค์ทรงเริ่มการปฏิรูปการปกครองหลายประการ โปรดเกล้าฯ ให้เลิกทาส ลดหรือยกเลิกภาษีภายในประเทศซึ่งเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจสำหรับทุกคน รับสั่งให้ขุดคลอง ตัดถนนสายสำคัญ เพื่อส่งเสริมการค้าภายในประเทศ จัดตั้งการไปรษณีย์ ทำให้บางกอกติดต่อทางโทรเลขกับจีนและประเทศตะวันตกได้

การปฏิรูปที่สำคัญ ได้แก่ การออกกฎหมายแพ่งและระบบทางการศาลรูปแบบใหม่ ออกกฎหมายเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเล่าเรียนหนังสือ ทรงให้มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา โปรดฯ ให้สร้างโรงพยาบาล พิพิธภัณฑสถานศิลปะ บูรณะและปฏิสังขรณ์วัด ปรับปรุงกองทัพและกิจการของตำรวจในบางกอกโดยให้เจ้าหน้าที่ชาวยุโรปเป็นผู้ดูแล ทรงสอนให้พสกนิกรของพระองค์หนักแน่น ซื่อสัตย์ ขยันขันแข็ง และมีมนุษยธรรม

กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 เป็นกษัตริย์ลำดับที่ห้าแห่งพระราชวงศ์ ทรงครองราชย์นานกว่ากษัตริย์พระองค์อื่นๆ นับแต่มีการสถาปนาอาณาจักรสยาม และถือว่า พระองค์เป็นกษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถ ทรงพระสติปัญญารอบรู้ที่สุดในตะวันออกไกล

พระองค์เป็นผู้ที่ทรงงานมากที่สุดในบางกอก

เนื่องจากพระองค์ทรงเป็นผู้แข็งขันและทรงมีพระวิริยะอุตสาหะ จึงทรงรังเกียจผู้เกียจคร้าน พระองค์ขอให้ทุกคนปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์นับแต่ผู้ดูแลพระคลังข้างที่จนถึงเสมียนชั้นล่างสุด

พระองค์ทรงตอบแทนผู้เอาใจใส่ทำงานเพื่อส่วนรวม และทรงขอให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ รับผิดชอบงานของตน

ในปี 1878 ตำแหน่งกษัตริย์ได้จากการนำเสนอพระนามและสืบทอดตำแหน่งได้ กษัตริย์ทรงมีอภิสิทธิ์ที่จะแต่งตั้งผู้สืบราชบัลลังก์

Durante su reino ha implantado numerosas reformas en el gobierno, habiendo abolido prácticamente la esclavitud y disminuido ó suprimido las contribuciones interiores que eran odiosas, agobiadoras ó innecesarias; ha mandado abrir varios canales y hecho construir grandes carreteras para facilitar el comercio interior; á él se debe el establecimiento del correo y el que Bangkok esté unido por telégrafo al imperio de China y á las naciones de Occidente.

Las principales reformas han sido la promulgación de un notable código civil y un nuevo sistema judicial; las leyes sobre instrucción pública; el haber instituido la libertad religiosa, la construcción de magníficos hospitales y la de un notable museo de artes, la reedificación de varios templos, la reorganización del ejército y de la policía de Bangkok realizada por oficiales europeos y el haber enseñado á sus súbditos con el ejemplo, á ser sobrios, fieles, industriosos y humanos.

Chualongkorn I, que es el quinto monarca de su dinastía, ha reinado más tiempo que ningún otro soberano desde la fundación del reino de Siam, y se le considera como el potentado más culto e inteligente de extremo Oriente.

Es el hombre más trabajador que hay en Bangkok.

Como es un hombre tan activo y trabajador odia á los perezosos y desde el tesorero real al último escribiente, les exige que cumplan fielmente con su obligación.

El rey de tiempo en tiempo, recompensa á los que mayor celo y actividad despliegan en los servicios públicos, así como exige la más estrecha responsabilidad al empleado que falta á sus deberes.

En 1878 la dignidad real era únicamente nominal y hereditaria, y el soberano tenía el privilegio de nombrar su sucesor.

ในปี 1887 กษัตริย์องค์ปัจจุบันทรงกำหนดให้การสืบราชสมบัติสืบทอดได้ และจากพระราชวินิจฉัยครั้งนี้ เจ้าชายวชิราวุธได้รับการสถาปนาเป็นเจ้าชายรัชทายาท

ไม่นานมานี้ พระองค์ทรงตัดสินพระราชหฤทัยเสด็จประพาสยุโรปเพื่อศึกษาสถานที่สำคัญและเสด็จฯ เยือนกษัตริย์ที่ทรงครองราชย์อยู่ในขณะนั้น

พระองค์เสด็จพระราชดำเนินจากบางกอก โดยเรือยอร์ชพระที่นั่งมหาจักรีพร้อมคณะผู้ติดตามจำนวนมาก และเสด็จฯ ขึ้นฝั่งที่เวนิสในเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา เสด็จฯ เยือนอิตาลี ออสเตรีย เยอรมันนี รัสเซีย ฝรั่งเศส เบลเยียมและอังกฤษ

มหะสิทั้งสองพระองค์ไม่ได้ตามเสด็จฯ มีข้อมูลสำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงว่า พระเจ้าแผ่นดินสยามไม่อาจสถาปนามหะสิขึ้นเป็นสมเด็จพระราชินีเกินกว่าสองพระองค์ แต่ทรงมีกององครักษ์หลวงประกอบด้วยผู้หญิงจำนวน 400 คนซึ่งคัดเลือกจากหญิงที่สวยและสง่างามที่สุดในอาณาจักร เจ้าพนักงานฝ่ายในของพระราชวังเป็นหญิงสาว 12 คนซึ่งทำหน้าที่คุกเข้าถวายพระกระยาหารแด่กษัตริย์

หนังสือพิมพ์ต่างชาติหลายฉบับซึ่งเรานำข้อมูลที่เสนอก่อนหน้านั้น ยืนยันว่า ในพระราชวังหลวงในบางกอกมีหญิงสาวอยู่

4,000 คน... และผู้ชายคนเดียว คือ กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 นั่นเอง

(15 ตุลาคม 1897)

En 1887 el actual monarca determinó que la sucesión fuese hereditaria; y en virtud de esta decisión fue declarado príncipe heredero Vagiruvuah.

El rey de Siam es de pequeña estatura, tez bronceada y mirada inteligente. Su rostro posee una movilidad asombrosa.

Hace tiempo resolvió emprender un viaje por Europa, á fin de estudiar los principales monumentos y visitar á la vez á los soberanos reinantes.

Partió de Bangkok á bordo de su yate *Maha-Chakri*, con una comitiva numerosa y desembarcó en Venecia en el mes de mayo último, habiendo visitado Italia, Austria, Alemania, Rusia, Francia, Bélgica é Inglaterra.

En su viaje no le acompaña ninguna de sus dos mujeres, pues es un dato interesante decir que los reyes de Siam no pueden elevar más que á dos esposas á la dignidad de reina, pero poseen una guardia real de 400 jóvenes escogidas entre las más bonitas y elegantes del reino. El harém se compone de 12 mujeres, que sirven arrodilladas el almuerzo á Su Majestad.

Algunos periódicos extranjeros, de donde extractamos los datos anteriores, aseguran que en el palacio real de Bangkok existen en

la actualidad 4.000 mujeres... y un solo hombre: Chulalongkorn I.
(15 de octubre de 1897)

ข่าวจากสยาม

โทรเลขจากฟารา

กรุงปารีส 17. บรรดาหนังสือพิมพ์ในอินโดจีนเสนอสถานการณ์ปัจจุบันในสยามซึ่งไม่ค่อยจะดีนัก

เหตุร้ายเกิดขึ้น การจี้ปล้นและสังหาร ชุกชุม เมื่อเร็วๆ นี้ โรงพยาบาลคนบ้าในบางกอกถูกโจร 30 คน บุกรุกและสังหารหัวหน้าโรงพยาบาลกับลูกจ้างหลายคน ได้ปล้นเงินจำนวนมาก พวกโจรสลัดบุกขึ้นฝั่งเข้าปล้นบ้านเรือนอย่างอุกอาจโดยใช้มีดและปืน กองกำลังส่วนกลางต้องคุ้มกันอันตรายให้รถม้าและรถรางในบางกอก เมื่อเร็วๆ นี้ มีการยิงต่อสู้กันตามท้องถนนบ่อยมาก

แม้แต่พระราชวังยังถูกปล้น หนังสือพิมพ์ดังกล่าวรายงานข่าวนี้แม้ไม่มีการยืนยันอย่างเป็นทางการ

(15 ตุลาคม 1897)

ข่าวจากสยาม

ในระหว่างการตรวจสอบหาสาเหตุอันตรายเป็นเหตุขึ้นในประเทศ หนังสือพิมพ์ในสยามอ้างว่าเป็นเพราะการนำวิธีการศาลของเบลเยียมมาใช้ โดยไม่มีการจัดตั้งกองตำรวจดูแล และไม่มีระบบศาลที่เข้าใจภารกิจของตนเองอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ จำนวนการก่ออาชญากรรมจึงเพิ่มมากขึ้น การไม่มีบทลงโทษของอาชญากรรมจำนวนมากที่เกิดขึ้นในประเทศ ชาวยุโรปจึงจำเป็นต้องพกอาวุธตลอดเวลา

(24 ตุลาคม 1897)

NOTICIAS DE SIAM

Telegrama de Fabra

París 17.-Los periódicos de Cochinchina presentan la actual situación de Siam como muy poco agradable.

La inseguridad va en aumento; los robos á mano armada y los asesinatos se repiten; en fecha reciente la casa de locos de Bangkok fue atacada por una partida de unos treinta hombres que asesinó al director. á otros empleados y robó una cantidad importante: los piratas hacen osados desembarcos y entran á sangre y fuego en las casas: los carruajes y tranvías en Bangkok tienen que ir custodiados por la fuerza pública y en las calles es muy frecuente que se emprendan luchas á tiros.

Hasta el palacio real ha sido atacado y robado recientemente, al decir de los indicados periódicos aunque no hay noticias oficiales que lo confirmen.

(15 de octubre de 1897)

Noticias de Siam

Los periódicos de Siam examinando el origen de la inseguridad existente en el país la atribuyen al establecimiento del procedimiento judicial belga, sin que haya acompañado al mismo la creación de un cuerpo de policía, honrada y á la altura de sus deberes; y sin que exista un sistema judicial que comprenda su verdadera misión.

De esto arranca el aumento de la criminalidad y la impunidad de los numerosos crímenes que se cometen en aquel país, donde los europeos se ven obligados á ir acompañados siempre del revólver.

(24 de octubre de 1897)

อาณาจักรสยาม

กรุงปารีส 30. –บรรดาหนังสือพิมพ์ในอินโดจีนยังคงเสนอสถานการณ์ภายในของสยามในด้านไม่ดีนัก มีการเข้าปล้นบ้านเรือนอย่างอุกอาจอย่างใจเย็น ใช้อาวุธไม่ให้ตำรวจขัดขวางได้

การปล้นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เกิดขึ้นบ่อยครั้ง จนน่าแปลกใจ วัดที่บางปะอิน ชัยนาท อยุธยา สามชุกและอีกหลายแห่งถูกปล้นภายในไม่กี่วัน – ฟาบรา

(31 ตุลาคม 1897)

El reino de Siam

París 30.-Los periódicos de Cochinchina siguen presentando con negros colores la situación interior de Siam, donde el bandolerismo realiza las más atrevidas empresas, atacando á mano armada las casas saqueándolas con todo despacio, por ser importante á evitarlo la Policía.

Los robos sacrílegos se repiten de una manera alarmante, y en muy pocos días han sido robadas las pagodas de Bangpain, Cholnaran Ayuthia, Samechió y otras.-*Fabra.*

(31 de octubre de 1897)

LA ÉPOCA

อาณาจักรสยาม

ประเทศ

สยามเป็นหนึ่งในบรรดาประเทศที่ร่ำรวยมากที่สุดในวันออกไกล ทิศเหนือมีพรมแดนติดกับหลายอาณาจักร อาณาจักรลาวซึ่งเป็นเมืองขึ้นของอังวะหรือของจีน ทิศตะวันออกติดกับอาณาจักรอันนัม ทิศตะวันตกติดกับทะเลและดินแดนในคาบสมุทรมลายูซึ่งตกเป็นของอังกฤษ และทิศใต้ติดกับอาณาจักรปาหังและปีนัง นี่คือเขตแดนทางการเมืองที่แท้จริงซึ่งแตกต่างจากเส้นเขตแดนในความเป็นจริงที่ยึดตามเส้นแบ่งชาติพันธุ์ของชนชาวสยาม

ในสยามอากาศร้อนจัดตลอดเวลาและมีเพียงสองฤดูเท่านั้น คือ ฤดูฝนและฤดูแล้ง

พลเมืองของสยามมีจำนวน 900,000 คน ศาสนาประจำชาติคือศาสนาพุทธ

เมืองหลวงของสยามคือ บางกอกหรือเมืองแห่งทวยเทพ ซึ่งมีความหมายว่า เมืองที่มีความงามยากที่จะเปรียบได้ นั่นคือคำกล่าวขานของชนชาวสยาม บางกอกเป็นเมืองที่ทันสมัยและมีพลเมือง 400,000 คน

สยามมีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช และปกครองโดยกษัตริย์ซึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแก่เหล่าเสนาบดีซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการค้าและการต่างประเทศ ความสงบสุขในประเทศ เรื่องสงคราม กองทัพเรือ และตั้งคณะที่ปรึกษาของกษัตริย์

มีองค์กรที่ทำหน้าที่คล้ายสภาด้วยเช่นกัน ประกอบด้วยบุคคลสำคัญของประเทศจำนวน 20 คนซึ่งรวมเรียกว่า *เสนาบดี* มีอัครเสนาบดีหรือ *กลาโหม* เป็นผู้ที่ติดต่อโดยตรงกับเจ้าเมืองและ

ผู้ปกครองหัวเมือง มีอำนาจเหนือเสนาบดีทั่วไปที่ปกครองทั้งประเทศ

บรรดาผู้มีอำนาจ เหล่าหัวหน้าและนายทหารของกองทัพแต่งกายแบบยุโรป กษัตริย์ทรงแสดงความพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะให้ข้าราชการของพระองค์ยอมรับความเจริญก้าวหน้าซึ่งเข้ามาในประเทศ

ในยามศึก กองทัพสยามซึ่งมีนายทหารอังกฤษและเยอรมันเป็นผู้บัญชาการ มีจำนวนพลถึง 20,000 นาย มีอาวุธเป็นปืนไรเซอร์แบบเมาเซอร์ และ แมมมิลเซอร์ ในยามสงบ มีพลทหารประจำเกือบ 3,000 นาย

งบประมาณรายรับของสยามมีจำนวน 20 ล้านฟรังก์ และกษัตริย์จะเป็นผู้ดูแลจัดการทั้งหมด ส่วนผลผลิตจากภาษีของราชอาณาจักรรวมไปถึงภาษีรายปีจะนำเข้าพระคลังข้างที่

EL REINO DE SIAM

El país.

El reino de Siam, uno de los más ricos del extreme Oriente, está cercado al Norte por muchos principados Lao, tributarios de Ava, ó de la China, al Este por el imperio de Anam, al Oeste por el mar y por las posesiones inglesas de la península Malasia, y al Sur por los reinos de Pahang y Perah. Estos son límites puramente políticos, que difieren mucho de los verdaderos límites etnográficos de los siameses.

En Siam hace siempre mucho calor y no hay más que dos estaciones: la de la lluvia y la de la sequía.

La población se compone de cinco millones 900.000 habitantes, y la religión del Estado es el budismo.

La capital, Bangkok, la <<ciudad de los ángeles, hermosa é inexpugnable,>> como la llaman los siameses, es una ciudad moderna y que alberga 400.000 habitantes.

El Gobierno es esencialmente absoluto y se ejerce por el Rey, quien da sus órdenes á los ministros encargados de los negocios á asuntos extranjeros, de los del interior de la guerra y de la marina que forman el Consejo real.

Hay también una especie de Senado, compuesto de una veintena de grandes de la capital, llamados *Senabodi*.

Con más autoridad que los ministros ordinarios hay un primer ministro ó *Kalahom*, que es quien directamente se entiende con los gobernadores y mandarines, ejerciendo la autoridad en todo el reino.

Los magnates y jefes y oficiales del ejército visten á la europea, y el Rey muestra gran empeño en que sus súbditos acepten las conquistas del progreso.

En pie de guerra, el ejército siamés, que mandan oficiales ingleses y alemanes, llega á 20.000 hombres, armados con fusiles Mauser y Mammlicher. En pie de paz, apenas son 3.000 los soldados.

El presupuesto de ingresos es de 20 millones de francos, y el Rey los administra por sí y ante sí, entrando en las arcas reales el producto de las contribuciones del reino de Siam propiamente dicho, y el del canon que los principales semisometidos pagan anualmente.

กองทัพเรือสยามประกอบด้วยเรือกลไฟจำนวนสิบสี่ลำ หนัก 5,815 ตันและปืนใหญ่จำนวน 51 กระบอก แต่สิ่งที่ดีที่สุดในกองทัพขนาดเล็กเช่นนี้คือ เรือรบแบบใช้กังหันซึ่งหนัก 1,000 ตัน พร้อมปืนใหญ่จำนวน 8 กระบอก และเรือขนาดเล็กแบบมีหลังคาและใช้ใบพัดซึ่งหนักถึง 1,100 ตัน

ช้าง

นักประวัติศาสตร์บางคนเรียกอาณาจักรสยามว่า “ประเทศแห่งช้างเผือก”

ชนชาวสยามซึ่งเป็นชาวพุทธ เคารพบูชาสัตว์ที่มีผิวขาวหรือเผือก โดยเฉพาะ ช้าง

ช้างที่ทรงพลังและมีความสง่างามที่สุดในกองทัพของกษัตริย์จะถูกคัดเลือกและพาไปเลี้ยงดูในสถานที่ซึ่งสวยงามที่สุดและจะได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่อย่างดีที่สุด

จะมีผู้คอยให้อ้อยและผลไม้เป็นอย่างดีเป็นอาหารบนหัวช้างประดับอัญมณี ช้างอาบน้ำที่มีกลิ่นหอมทุกวัน และมีข้าทาสบริวารคอยรับใช้ตามคำสั่งของข้าราชการสำนักซึ่งได้รับเกียรติให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งไม่ต่างจากหน้าที่ของตันท้องของกษัตริย์

เมื่อช้างเผือกออกไปเดินเล่น ผู้คนต้องหมอบกราบและมักก้มหน้าขณะยืนผลไม้เป็นอย่างดีและกอน้ำตาลแก่ช้าง จะไม่มีการใช้ความรุนแรงบังคับช้างให้ไปตามที่ต่าง ๆ ช้างจะไปไหนก็ได้ตามอำเภอใจ ผู้คนต้องปฏิบัติต่อช้างเป็นอย่างดีและด้วยความเชี่ยวชาญ เพื่อไม่ให้ใครกล่าวหาได้ว่าเป็นผู้ขาดความเคารพต่อช้าง

เมื่อช้างล้ม จะจัดพิธีเผาศพราวกับเป็นสมาชิกของราชวงศ์ จะมีการไว้ทุกข์เป็นเวลาหลายวันทันทีที่เสริจลินการเผาศพช้างด้วยไม้จันทน์ จะเลือกช้างอื่นเพื่อสืบทอดตำแหน่งช้างหลวง

การถวายความเคารพแด่กษัตริย์

ชนชาวสยามแสดงความเคารพกษัตริย์ขนาดไม่กล้ามองดูพระราชวังหลวงขณะเดินผ่าน ข้าราชการชั้นสูงจะหุบร่ม ฝีพายจะคุกเข่าลงจนกว่าเรือจะผ่านพ้นพระราชวังหลวงไปแล้ว

บริเวณประตูทางเข้าพระราชวังที่อยู่ติดกับราชสำนัก มีรูปสิงห์คาบดาบ มีความหมายว่า บรรดาหญิงสาวสมควรตัดลิ้นตนเองเสียก่อนจะแสดงการลบหลู่พระองค์

La marina siamesa se compone de catorce naves de vapor con 5.815 toneladas y 51 cañones. Lo mejor de esta pequeña flota es una corbeta de hélice de 1.000 toneladas, con ocho cañones y un *sloop*, de hélice también, de 1.100 toneladas.

Los elefantes.

Al reino de Siam le llaman algunos historiadores <<el país del elefante blanco.>>

Los siameses, de religión budistas, adoran á los animales de piel blanca, y especialmente al elefante.

Uno de éstos, el más corpulento y hermoso de los que figuran en el ejército del Rey, es elegido casi por sufragio universal y conducido á una riquísima pagoda, donde permanece mientras vive rodeado de las mayores atenciones.

Se le da de comer caña de azúcar y frutos exquisitos. Se ajusta sobre su cabeza una diadema de piedras preciosas. Diariamente se le baña en agua perfumada y le sirven y agasajan varias docenas de esclavos á las órdenes de un funcionario palatino no menos honrado con estas funciones que puede estarlo con las suyas el primer chambelán del Rey.

Cuando el elefante blanco sale de paseo, las gentes se prosternan apenas le divisan, ofrécenle frutos delicados y pastillas de azúcar. No se le conduce violentamente á este ó al otro lugar, sino que va por donde quiere, consistiendo toda la habilidad de su

kornac en acostumbrarle á los buenos usos, á fin de que el respeto que inspira no se convierta en molestia para el vecindario.

Cuando muere el elefante blanco, se le dedican exequias reales. Durante varios días se realizan públicos actos de duelo, y apenas ha sido quemado el cadáver en pira de maderas olorosas, se le elige un sucesor entre los congéneres que ocupan los inmensos establos del Rey.

Respeto al Rey.

El respeto que los siameses profesan al soberano es tan grande que, cuando pasan por delante del Palacio real de Bangkok, se descubren; los altos funcionarios cierran el quitasol y los remeros de las barcas que surcan el río, permanecen de rodillas hasta que pierden de vista el estandarte regio.

En la entrada de la galería que pone en comunicación el Palacio con el harem hay una esfinge con una espada en los labios, significando que antes de faltar al respeto á S. M. las mujeres deben cortarse la lengua.

ทาส - ชนชาวยุโรป

ในสยาม ทาสมีจำนวนมากกว่าสองล้านคน แบ่งเป็นสามประเภท ประเภทแรก เป็นทาสจาก สงครามหรือเชลยศึก หลังสงคราม บรรดาพวกขุน นางแบ่งเชลยตามพระราชบัญญัติ ค่าไถ่ถอนตัว ประมาณ 30 รูปี⁴ ประเภทที่สอง เป็นพวกที่ ขาดอิสรภาพเนื่องจากมีหนี้สิน ต้องมาเป็นทาสรับ ใช้เจ้าหน้าที่เป็นการชดเชย และประเภทที่สาม เป็น ลูกที่ถูกพ่อแม่นำมาขายพร้อมทำสัญญา และจะ ตกเป็นสมบัติของผู้ซื้อทั้งร่างกายและจิตใจ

แม้ในสยามจะนิยมการมีภรรยาหลายคน แต่ก็ มักเป็นประเพณีของบรรดาชายที่ร่ำรวยเท่านั้น

ภรรยาไม่อาจรับประทานอาหารร่วมกับสมาชิก คนอื่นๆ ของครอบครัวได้ จะต้องคอยจนกว่าสามี จะรับประทานอาหารเสร็จ จึงจะรับประทานอาหาร ได้ เวลานอน ภรรยาต้องนอนหนุนหมอนที่อยู่ต่ำ กว่าหมอนของสามี และไม่อาจให้คำปรึกษาเรื่อง การค้าของทางราชการหรือการค้าส่วนตัวได้

ราชสำนักของพระเจ้าแผ่นดินสยาม จุฬาลงกรณ์ มีบาทบริจาริกาจำนวน 4,000 คน ทำหน้าที่รักษา ความปลอดภัยในราชสำนัก มักเป็นหญิงสาวที่ คัดเลือกจากบรรดาสาวงามที่สุดในอาณาจักร

จุฬาลงกรณ์

พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงแสดงพระราชประสงค์ เรื่องความก้าวหน้าโดยโปรดฯ ให้ชุดคลอง และตัด ถนน ส่งเสริมการค้าขายและติดตั้งการไปรษณีย์ และการโทรเลขในประเทศ

การปฏิรูปที่สำคัญ ได้แก่ การออกกฎหมายแพ่ง และระบบทางการศาลรูปแบบใหม่ กฎหมายเพื่อให้

ประชาชนได้มีโอกาสเล่าเรียนหนังสือ ทรงให้มี เสรีภาพในการนับถือศาสนา โปรดฯ ให้สร้าง โรงพยาบาล พิพิธภัณฑสถานศิลปะ บูรณะและ ปฏิสังขรณ์วัด ปรับปรุงกองทัพและกิจการของ ตำรวจในบางกอกโดยให้เจ้าหน้าที่ชาวยุโรปเป็นผู้ดูแล ทรงสอนให้พลกนิกรของพระองค์หนักแน่น ซื่อสัตย์ ขยันขันแข็งและมีมนุษยธรรม

เจ้าชายรัชทายาท มหาชิราวุธ ได้รับการศึกษา ในประเทศอังกฤษตามพระราชบัญชาของพระราช บิดา

เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์ของต่างชาติที่กษัตริย์

จุฬาลงกรณ์ทรงได้รับการถวาย

ขณะประทับครั้งล่าสุดในกรุงปารีส เมอร์ซีเยอร์ เดอลิอันนิส ถวายเครื่องราชย์อิสริยาภรณ์เอล ซัล บาเตอร์ แต่พระเจ้าแผ่นดินสยามในนามของกษัตริย์ แห่งกรีซ

⁴ เงินเหรียญสเปนมีค่าเท่ากับห้าเปเซต้าโดยเปเซต้าเป็นหน่วย เงินเดิมของสเปนก่อนเปลี่ยนไปใช้ยูโร

Los esclavos.-Las siamesas.

En Siam hay más de dos millones de esclavo. Los hay de tres clases. En la primera figuran los prisioneros de guerra que son repartidos entre los nobles, según el capricho del Rey, y cuyo rescate puede ser por término medio unos treinta duros. A la segunda clase pertenecen los individuos privados de la libertad por causas de deudas, los cuales, como esclavos de los acreedores, pagan con sus servicios los intereses de la cantidad debida. Y por último, los esclavos no susceptibles de rescate. Esta última clase está compuesta de los niños vendidos por sus padres y que un contrato escrito pone en cuerpo y alma á la disposición del comprador.

Aunque en Siam está autorizada la polígama, solamente tienen mujeres los hombres adinerado.

No como la esposa á la mesa familiar, o después de haber servido al marido. En el lecho apoya su cabeza en una almohada mucho más baja que la del esposo, y no es objeto de consulta en ningún negocio público ni privado.

El harem de Chulalong-Korn se compone de 4.000 mujeres, contándose la guardia de Amazonas, que son jóvenes escogidas entre las más hermosas del reino.

Chulalong-Korn.

El soberano siamés ha manifestado su amor al progreso mandando constituir canales y carreteras, dando facilidades al

comercio y establecimiento en su reino el correo y el telégrafo.

Las principales reformas han sido la promulgación de un notable código civil y un nuevo sistema judicial; las leyes sobre instrucción pública; el haber instituido la libertad religiosa, la construcción de magníficos hospitales y la de un notable museo de artes, la reedificación de varios templos, la reorganización del ejército y de la policía de Bangkok realizada por oficiales europeos y el haber enseñado á sus súbditos con el ejemplo, á ser sobrios, fieles, industriosos y humanos.

El Príncipe heredero Maha Vagiruvuah ha sido educado en Inglaterra por orden de su padre.

Las condecoraciones extranjeras que posee Chulalong-korn

Durante su última estancia en Paris, le ha sido entregado al Rey de Siam por M. Delyannis, en nombre del Soberano de Grecia, el gran cordón del Salvador.

หนังสือพิมพ์กรุงปารีสฉบับหนึ่งเรียงลำดับเครื่อง
ราชย์อิสริยาภรณ์ของต่างประเทศที่พระเจ้าแผ่นดิน
สยามได้รับการถวายในการเสด็จประพาสยุโรปครั้ง
นี้ ความถูกต้องเรื่องข้อมูลเป็นความรับผิดชอบของ
หนังสือพิมพ์ดังกล่าว

เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์บรรจุอยู่ในกล่องขนาด
ใหญ่ 18 ใบ

เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์สำคัญที่ถวายแด่พระเจ้า
แผ่นดินสยาม ได้แก่ เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์แห่ง
กองเกียรติยศ เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์แห่งสวีเดน
เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์ซาน อันเดรสแห่งรัสเซีย
เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์นักบุญสเตเฟนแห่งฮังการี
เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์นักบุญมอริซและนักบุญ
ลาซาโรแห่งอิตาลี เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์ช้างแห่ง
เดนมาร์ก เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์อินทรีดำ
แห่งปรัสเซีย เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์แม่พระรับ
สารแห่งอิตาลี เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์สิงห์แห่ง
เนเธอร์แลนด์ เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์มหา
กางเขนเลโอปอลแห่งเบลเยียม และเครื่องราชย์
อิสริยาภรณ์หุ่ลยส์ที่สองแห่งบาวาเรีย

ฐานันดรศักดิ์

ระบบการปกครองมอบฐานันดรศักดิ์ซึ่งมี
ประเภทเพื่อปูนบำเหน็จความสามารถและความ
ซื่อสัตย์จงรักภักดีแก่ข้ารับใช้ เป็นฐานันดรศักดิ์ที่
เทียบเท่ากับของยุโรป มีดังนี้

เจ้าพระยา พระยา พระ หลวง จมื่น ขุน หมื่น

(16 ตุลาคม 1897)

Con este motivo enumera un periódico parisién, á quien dejamos la responsabilidad acerca de la exactitud de la estadística, la serie de condecoraciones extranjeras reunida por el Monarca siamés durante su excursión á través de Europa.

Las insignias de las condecoraciones llévalas encerradas en 18 grandes cajas.

Entre las principales condecoraciones conferidas á Chulalong-Korn figuran el gran cordón de la Legión de Honor, el gran cordón de Suecia; el de San Andrés, de Rusia; de San Esteban, de Hungría; de San Mauricio y San Lázaro, de Italia; del Elefante, de Dinamarca; del Aguila Negra, de Prusia; de la Annunciata, de Italia; del León neerlandés, de los Países Bajos; la gran cruz de Leopoldo, de Bélgica, y la de Luis II, de Baviera.

Títulos honoríficos.

El Gobierno concede, para recompensar los talentos y la la fidelidad acreditada de sus servidores, títulos honoríficos, que son siete, de diversas jerarquías y que, hasta cierto punto, equivalen á los títulos honoríficos europeos. La denominación es la siguiente:

Chow Phya, Phya, Phra, Luang ou Kluang, Chamün, Khoon, Mün.

(16 de octubre de 1897)

EL PAIS

DOS EDICIONES DIARIAS

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ข่าวน่ากังวลเล็กน้อยซึ่งได้รับจากกรมแดนฝรั่งเศส-สยามเมื่อสองสามวันมานี้และความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างรัฐบาลสยามและสาธารณรัฐฝรั่งเศสทำให้ทั่วโลกพุ่งความสนใจไปที่อาณาจักรแห่งบูรพาทิศซึ่งรู้จักกันน้อยมากในยุโรป

อาณาจักรสยามซึ่งมีจำนวนพลเมืองประมาณห้าล้านคน (บางกอก เมืองหลวงมีมากกว่า 200,000 คน) เป็นลำดับที่สองในบรรดาประเทศต่างๆ ในตะวันออกไกล โดยเป็นรองญี่ปุ่นในเรื่องความเจริญและความก้าวหน้าแบบยุโรป กษัตริย์องค์นี้สมควรได้รับการยกย่องเพราะพระองค์ทรงพยายามทำให้ประเทศมีวัฒนธรรม ส่วนใหญ่แล้วชาวสยามเป็นหนี้บุญคุณพระองค์ที่ทรงริเริ่มให้หนุ่มสาวผู้มีโอกาสและมาจากครอบครัวที่มีชื่อเสียงได้มาศึกษาเล่าเรียนที่ยุโรป และทำให้ชาวสยามได้รู้จักประเพณีของยุโรปและความสะดวกสบายในประเทศตะวันตกเป็นอย่างดี

พระเจ้าแผ่นดินซึ่งเราจะได้เห็น ทรงมีพระนามซับซ้อนพอควรอยู่หลายพระนาม มีพระราชประสงค์ให้ใช้พระนาม “จุฬาลงกรณ์ที่ 1” ซึ่งเป็นพระนามที่ชาวยุโรปเรียกได้ง่าย พระองค์ทรงลงพระปรมาภิไธยในภาษาของพระองค์ว่า “สยามมินทร์” หรือ “พระจุฬาลงกรณ์” และ บ่อยครั้ง “จุฬาลงกรณ์ พระเจ้าแผ่นดินสยาม” แต่ในพระ

ราชพิธี ทรงใช้พระนามว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาจุฬาลงกรณ์ มหามงกุฎ เจ้าอยู่หัว” อย่างไรก็ตาม พระนามเหล่านี้ เป็นเพียงคำย่อเพื่อแสดงความดั่งามอันยิ่งใหญ่ หากเทียบของพระเจ้าแผ่นดินสยาม น่าเสียดายที่หนังสือพิมพ์ที่เรา นำข่าวมาเสนอไม่ได้แสดงพระนามของพระเจ้าแผ่นดินสยามอย่างสมบูรณ์ นั่นเป็นสาเหตุที่ทำให้เราไม่อาจนำมาเสนอแก่ผู้อ่านของเราได้

จุฬาลงกรณ์เสด็จพระราชสมภพในปี 1853 เสด็จขึ้นครองราชย์ในปี 1868 โดยคณะเสนาบดีหรือคณะที่ปรึกษาสูงสุดของประเทศเป็นผู้เลือก มีการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่จนถึงปี 1875 ซึ่งเป็นปีที่พระองค์จะทรงบรรลุนิติภาวะ

ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงแสดงให้เห็นพระอุตสาหะและพระปรีชาด้านการศึกษาดังนั้น ก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ทรงเรียนรู้ภาษาบาลี ภาษามลายูและภาษาอินโดสถานพร้อมกับภาษาถิ่นต่างๆ ของลาวและกัมพูชา ภายหลังทรงศึกษาภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษซึ่งตรัสได้ดีเยี่ยม

EL REY DE SIAM

Las noticias poco tranquilizadoras recibidas hace pocos días de la frontera franco-siamesa y la tensión de relaciones que, según se dice, se ha producido entre el gobierno siamés y el de la República francesa, han hecho que la atención se fije en el interesante reino oriental tan poco conocido en Europa.

El reino de Siam, cuya población es de cinco millones de habitantes próximamente (Bangkok, la capital, tiene más de 200.000). Ocupa, entre las naciones del Extremo Oriente, el segundo lugar, siendo sólo aventajada por el Japón en progresos y adelantos á la europea. El actual monarca es digno de aplauso por sus esfuerzos en pró de la cultura del país, debiéndose principalmente á su iniciativa que los jóvenes aventajados y de familias distinguidas vengán á educarse á Europa, y que las costumbres europeas y las comodidades de los países occidentales sean perfectamente conocidas por los siameses.

El rey, que como ahora veremos, tiene varios nombres bastantes complicados, prefiere como más sencillo para uso de los europeos el de Chulalongkorn I. En su lengua nativa se firma <<Siammindr>> ó <<Phra Chulalongkorn, y algunas veces <<Chulalongkorn, Rex Siamensis>>; pero

en los actos solemnes su nombre es <<Phra Bat Somdetch Phra Paramindr Maha Chulalongkorn Maha Mongkuht Chw Iua>>. Estos nombres, sin embargo, son sólo abreviaciones para expresar las grandes virtudes y sin igual munificencia del soberano de Siam. Es de lamentar que el periódico de donde tomamos las noticias precedentes no traiga también *in extenso* los nombres de S. M. siamesa, razón por la cual nos vemos privados del gusto de darlos á conocer á nuestros lectores.

Chulalongkorn, que nació en 1853, subió al trono en 1868, siendo elegido por el Senabodee ó Consejo Supremo de Estado, el cual designó un regente hasta 1875 en que el rey llegó á la mayor edad.

Desde sus primeros años dio muestras de gran laboriosidad y aplicación al estudio, y así, antes de subir al trono conocía las lenguas pali, malaya é indostana y los dialectos de Laos y de Cambodie. Posteriormente aprendió el francés y el inglés, que habla con gran perfección.

ในรัชสมัยของพระองค์ เกิดความสงบและความเจริญ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการปฏิรูปด้านการปกครอง เลิกทาสและยกเลิกภาษีที่ไม่จำเป็น ขุดคลองชลประทานขึ้นใหม่ เริ่มระบบการสื่อสารโดยเชื่อมเมืองหลวงกับจีนและยุโรปทางโทรเลข พัฒนาการศึกษา ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาและปรับปรุงกองทัพ

กษัตริย์องค์นี้ทรงพิจารณาเรื่องการสืบสันตติวงศ์ด้วยเช่นกัน โดยทรงตั้งเกณฑ์การสืบรัชทายาทเหมือนกษัตริย์ในยุโรป

พระราชวังหลวงในบางกอกเป็นป้อมปราการซึ่งภายในเป็นกำแพงวัง มีทหารจำนวนมากกว่าพันคนทำหน้าที่ถวายอารักขากษัตริย์ตลอดเวลา ไม่มีชาวยุโรปผู้ใดเข้าไปในพระราชวังชั้นในชายไทยก็ห้ามเช่นกัน มีผู้หญิงจำนวนสี่พันคนอาศัยอยู่กับชายคนเดียว ไม่จำเป็นต้องบอกว่าชายคนนั้นคือกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1

ตามที่มีคนกล่าวกันว่า บรรดาอัญมณีที่ประดับพระราชวังวิเศษแห่งนี้มีค่ามหาศาล

มเหสีลำดับที่หนึ่ง ตามที่มีการเรียกกันว่า มเหสีคนโปรด มีหีบสมบัติชั้นดี ทำจากประเทศอังกฤษ บรรดาอัญมณีล้ำค่า มเหสีลำดับที่สอง มีหีบเพชรพลอยจำนวนมากเช่นเดียวกัน และสำหรับกษัตริย์มีผู้กล่าวว่า ผนังทั้งหมดในห้องพระบรรทมคือผู้มเหสีมาสำหรับเก็บอัญมณีของราชวงศ์

สภาพของผู้หญิงในสยาม เหมือนกับเกือบทุกประเทศในตะวันออก คือ โขคร้ายอยู่ข้าง พวกเธอ

ทำงานหนักมาก ทำไร่นา ทำฟืน ขนบรทุกน้ำ ขณะที่สามีไม่ทำอะไรเลย

เท่าที่เห็น ความเจริญที่เกิดขึ้นในอาณาจักรสยามมาจากความพยายามของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 มีงานสำคัญมากที่ยังถูกละเลย เป็นพระราชประสงค์สำคัญยิ่ง พระเจ้าแผ่นดินสยามต้องทรงวิตกเรื่องสภาพความเป็นอยู่ของพสกนิกรของพระองค์ในอนาคต มีพระราชประสงค์จะขอความเห็นอกเห็นใจจากประเทศที่เจริญแล้วจำนวนครั้งหนึ่ง หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงพระองค์ทรงอดไม่ได้ที่จะทอดพระเนตรประเทศเหล่านั้นอย่างมีอคติ

(11 ตุลาคม 1897)

Durante su reinado, que ha sido muy tranquilo y próspero, ha introducido numerosas reformas en el gobierno, aboliendo prácticamente la esclavitud, suprimiendo los impuestos más odiosos ó innecesarios, abriendo nuevos canales de riego ó de comunicación, uniendo la capital, por telégrafo, con China y con Europa, mejorando la instrucción pública, proclamando la libertad de cultos y reorganizando el ejército.

El actual monarca ha fijado también la sucesión á la corona, estableciendo el sistema hereditario, como en las monarquías europeas.

El palacio real de Bang Kok es una fortaleza dentro de cuyos muros hay siempre más de mil soldados encargados de custodiar al soberano. En el interior del palacio no ha penetrado ningún europeo, ni siamés. Está habitado por cuatro mil mujeres y un solo hombre. No hay que decir que éste es Chulalongkorn I.

Las joyas que encierra este palacio encantado son de valor fabuloso, según se dice.

La primera reina, como se llama á la favorita, tiene una magnífica arca de caudales, construída en Inglaterra, llena de joyas de gran valor; la segunda reina tiene también buen surtido de alhajas, y en cuanto al rey, se afirma que todo el muro de su dormitorio es un inmenso armario destinado á guardar las joyas de la corona.

La condición de las mujeres en Siam, como en casi todo el Oriente, es bastante desdichada. Ellas son las que hacen los trabajos más duros: cultivan el campo, parten leña, acarrean agua, mientras los maridos se entregan á la holganza.

Como se vé, los progresos realizados por el reino de Siam, merced á los esfuerzos de Chulalongkorn I, dejan en parte tan importante, todavía mucho que desear, y es necesario que S. M. siamesa se preocupe en lo futuro de la condición de sus súbditos, el quiere granjearse las simpatías de la más bella mitad del mundo civilizado, la cual mientras las cosas no varíen no podrá menos de mirarle con prevención.

(11 de octubre de 1897)

**พระเจ้าแผ่นดินสยาม. – กองโจรในอาณาจักรของ
พระองค์**

กรุงปารีส 18. – หนังสือพิมพ์อังกฤษบางฉบับซึ่ง
ลงข่าวเรื่องการเสด็จฯ ของพระเจ้าแผ่นดินสยาม
เชื่อว่า การเสด็จฯ ดังกล่าวไม่บังเกิดผลใดๆ แก่
อาณาจักรสยาม

กล่าวกันว่า พระเจ้าแผ่นดินสยามเป็นผู้ที่ทรง
รอบรู้เพียงพระองค์เดียว แต่ทรงขาดกำลังเพื่อ
กำจัดการทุจริตและการปกครองที่เอารัดเอา
เปรียบของพระอนุชาและพระโอรส

กองโจรที่มีอยู่ทั่วสยามเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อ
การปกครองประเทศ

(16 ตุลาคม 1897)

สยามไกลโพน

ทางโทรเลข

มีโทรเลขแปลมากฉบับหนึ่ง ในขณะที่ ที่นี้ เรา
รับเสด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามและ พระโอรสด้วย
ความขกย่อง ด้วยเกียรติยศอันสูงส่งและด้วยความ
สุภาพ และถวายเครื่องราชอิสริยาภรณ์แด่
พระองค์พร้อมพระเกียรติยศ โทรเลขฉบับนั้น
กลับแจ้งเรื่องน่ากลัวที่เกิดขึ้นในดินแดนของ
กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ ผู้ซึ่งอาจทำให้ยุโรปตกอยู่ใน
สภาพที่นำไปสู่การทำสงคราม

นี่คือสิ่งที่ข้าพเจ้าส่งมาให้ท่าน

กรุงปารีส 17. -พวกหนังสือพิมพ์ในอิน โดจีน
เสนอข่าวสถานการณ์ปัจจุบันในสยามซึ่งไม่ค่อย
จะดีนัก อันตรายเพิ่มมากขึ้น มีการปล้นสะดมและ

ทำร้ายผู้คนบ่อยมาก เมื่อเร็วๆ นี้ โรงพยาบาลคน
บ้าในบางกอกถูกโจร 30 คน จู่โจมและสังหาร
หัวหน้าโรงพยาบาล ลูกจ้างหลายคน และปล้น
เงินไปเป็นจำนวนมาก พวกโจรสลัดบุกขึ้นฝั่ง เข้า
ปล้นบ้านเรือนอย่างอุกอาจโดยใช้มีดและปืน กอง
กำลังส่วนกลางต้องคุ้มกันรถม้าและรถรางใน
บางกอก มีการยิงต่อสู้กันบ่อยมากตามท้องถนน
แม้แต่พระราชวังยังถูกปล้นเมื่อไม่นานมานี้
หนังสือพิมพ์ดังกล่าวรายงาน ถึงแม้ยังไม่มีความ
ยืนยันอย่างเป็นทางการ - *ฟาบรา*.

(18 ตุลาคม 1897)

สถานการณ์ในสยาม

ทางโทรเลข

(จากสำนักข่าวฟาบรา)

กรุงปารีส 23.-ระหว่างการสืบหาสาเหตุของ
อันตรายที่เกิดขึ้นในประเทศ หนังสือพิมพ์ใน
สยามอ้างว่า สาเหตุมาจากการนำวิธีการศาล
ของเบลเยียมมาใช้ โดยไม่จัดตั้งกองตำรวจขึ้นมา
ดูแล และไม่มีระบบศาลที่เข้าใจภารกิจของตนเอง
อย่างแท้จริง เรื่องที่เกิดขึ้นทำให้จำนวน
อาชญากรรมเพิ่มขึ้น การไม่มีบทลงโทษการก่อ
อาชญากรรมจำนวนมากในประเทศทำให้ชาว
ยุโรปจำต้องพกอาวุธติดตัวตลอดเวลา

(27 ตุลาคม 1897)

El rey de Siam.- El bandolerismo en su reino

París 18. – Algunos periódicos ingleses, dando cuenta de los viajes del rey de Siam, creen que no han de ejercer influencia en la manera de ser aquel reino.

Dicen que el monarca es el único individuo ilustrado del país; pero que carece de la suficiente energía para cortar las corruptelas y hacer que termine el abusivo gobierno de sus hermanos é hijos.

El bandolerismo que reina en Siam hace difícil, por otra parte, el funcionamiento regular de todo gobierno.

(16 de octubre de 1897)

ALLÁ EN SIAM POR TELEGRAFO

He aquí un telegrama muy curioso. Cuando aquí, en los países civilizados, recibimos al monarca de Siam, con mucho hijo de agasajos, y muchas honores y mucha cortesía y le llenamos de condecoraciones y de honores, el telégrafo anuncia los horrores que se hacen en la tierra dicha de Chulalongkorn, el cual acaba de dar Europa la beligerancia.

He aquí el despachito:

París 17.-Los periódicos de Cochinchina presentan la actual situación de Siam como muy poco agradable. La inseguridad va en aumento; los robos á mano armada y los asesinatos se repiten; en fecha reciente la casa de locos de Bangkok fue atacada por

una partida de unos treinta hombres que asesinó al director. á otros empleados y robó una cantidad importante: los piratas hacen osados desembarcos y entran á sangre y fuego en las casas: los carruajes y tranvías en Bangkok tienen que ir custodiados por la fuerza pública y en las calles es muy frecuente que se emprendan luchas á tiros. Hasta el palacio real ha sido atacado y robado recientemente, al decir de los indicados periódicos aunque no hay noticias oficiales que lo confirmen.-*Fabra.*

(18 de octubre de 1897)

LA SITUACIÓN DE SIAM POR TELEGRAFO

(DE LA AGENCIA FABRA)

París 23.- Los periódicos de Siam examinando el origen de la inseguridad existente en el país la atribuyen al establecimiento del procedimiento judicial belga, sin que haya acompañado al mismo la creación de un cuerpo de policía, honrada y á la altura de sus deberes; y sin que exista un sistema judicial que comprenda su verdadera misión. De esto arranca el aumento de la criminalidad y la impunidad de los numerosos crímenes que se cometen en aquel país, donde los europeos se ven obligados á ir acompañados siempre del revólver.

(27 de octubre de 1897)

HERALDO DE MADRID

นับแต่วันนี้ พระเจ้าแผ่นดินสยามจะเป็นพระราช
อาคันตุกะของเรา

พระองค์ทรงมีพระนามซับซ้อนหลายพระนาม มี
พระราชประสงค์ให้ใช้พระนาม จุฬาลงกรณ์ที่ 1 ซึ่ง
ชาวยุโรปเรียกได้ง่าย พระองค์ทรงลงพระ
ปรมาภิไธยในภาษาของพระองค์ว่า “สยามมินทร์”
หรือ “พระจุฬาลงกรณ์” และบ่อยครั้ง “จุฬาลงกรณ์
พระเจ้าแผ่นดินสยาม” แต่ในพระราชพิธี ทรงใช้
พระนามว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
จุฬาลงกรณ์ มหามงกุฎ เจ้าอยู่หัว” อย่างไรก็ตาม
พระนามเหล่านี้ เป็นเพียงคำย่อเพื่อแสดงความดี
งามอันยิ่งใหญ่และหาได้เทียบของพระเจ้าแผ่นดิน
สยาม

จุฬาลงกรณ์เสด็จพระราชสมภพในปี 1853 เสด็จ
ขึ้นครองราชย์ในปี 1868 โดยคณะเสนาบดีหรือ
คณะที่ปรึกษาสูงสุดของประเทศเป็นผู้เลือก มีการ
แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่จนถึงปี
1875 ซึ่งเป็นปีที่พระองค์จะทรงบรรลุนิติภาวะ

ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงแสดงให้เห็นว่า ทรงมี
พระอุตสาหะและพระปรีชาด้านการศึกษา ก่อน
เสด็จขึ้นครองราชย์ ทรงเรียนรู้ภาษาบาฬี ภาษา
มาลายูและภาษาอินโดสถานรวมถึงภาษาถิ่นต่างๆ
ของลาวและกัมพูชา ภายหลังทรงศึกษาภาษา
ฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษซึ่งตรัสได้ดีเยี่ยม

ในรัชสมัยของพระองค์ มีสงบและสมบูรณ์พูนสุข
ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการปฏิรูปด้านการปกครอง
เลิกทาสและยกเลิกภาษีที่ไม่จำเป็น ชุดคลอง
ชลประทานขึ้นใหม่ เริ่มระบบการสื่อสารโดยเชื่อม
เมืองหลวงกับจีนและยุโรปทางโทรเลข พัฒนา
การศึกษา ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาและ
ปรับปรุงกองทัพ

กษัตริย์องค์ปัจจุบันทรงพิจารณาเรื่องการสืบ
สันตติวงศ์ด้วยเช่นกันโดยทรงตั้งเกณฑ์การสืบรัช
ทายาทเฉพาะเดียวกับกษัตริย์ในยุโรป

อาณาจักรของพระองค์

อาณาจักรสยามซึ่งมีจำนวนพลเมืองประมาณห้า
ล้านคน (บางกอกเป็นเมืองหลวงมีมากกว่า
200,000 คน) เป็นลำดับที่สองในประเทศตะวันออก
ไกล เป็นรองญี่ปุ่นในเรื่องความเจริญและ
ความก้าวหน้าแบบยุโรป กษัตริย์พระองค์ปัจจุบัน
สมควรได้รับการยกย่องเพราะทรงพยายามทำให้
อาณาจักรสยามมีวัฒนธรรม ชาวสยามเป็นหนี้
บุญคุณพระองค์ที่ทรงริเริ่มให้พวกหนุ่มสาวผู้มี
โอกาสและมาจากครอบครัวที่มีชื่อเสียงได้มาศึกษา
เล่าเรียนที่ยุโรป และทำให้ชาวสยามได้รู้จัก
ประเพณีของยุโรปและความสะดวกสบายใน
ประเทศตะวันตกเป็นอย่างดี

พระราชวังหลวงในบางกอกเป็นป้อมปราการซึ่ง
ภายในเป็นกำแพงวัง มีทหารจำนวนกว่าพันคน
ถวายอารักขาตลอดเวลา ไม่มีชาวยุโรปผู้ใดเข้าไป
ในพระราชวังชั้นใน แม้แต่ชายไทย มีผู้หญิงจำนวน
สี่พันคนอาศัยอยู่กับผู้ชายคนเดียว ไม่จำเป็นต้อง
บอกว่า ชายคนนั้นคือ กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1

Desde hoy es huésped nuestro el monarca siamés.

El Rey tiene varios nombres bastante complicados, pero prefiere como más sencillo para uso de los europeos el de Chulalongkorn I. En su lengua nativa se firma <Siammindr> ó <Phra Chulalongkorn>, y algunas veces Chulalongkorn, Rey Siamen pero en los actos solemnes su nombre es <Phra Bat Somdetch Phra Paramindr Maha Chulalongkorn Maha Monguth Chw Iua>. Estos nombres, sin embargo, sea sólo abreviaciones para expresar las grandes virtudes y sin igual munificencia del Soberano de Siam.

Chulalongkorn, que nació en 1853, subió al trono en 1868, siendo elegido por el Senabodee ó Consejo Supremo de Estado, el cual designó un regente hasta 1875, en que el Rey llegó á la mayor edad.

Desde sus primeros años dio muestras de gran laboriosidad y aplicación al estudio, y así, antes de subir al trono conocía las lenguas pali, malaya é indostana y los dialectos de Laos y de Cambodje. Posteriormente aprendió el francés y el inglés, que habla con gran perfección.

Durante su reinado, que ha sido muy tranquilo y próspero, ha introducido numerosas reformas en el Gobierno aboliendo prácticamente la esclavitud, suprimiendo los impuestos más odiosos ó innecesarios, abriendo nuevos canales de

riego ó de comunicación, uniendo la capital, por telégrafo, con ---- y con Europa, mejorando la instrucción pública, proclamando la libertad de cultos y reorganizando el ejército.

El actual Monarca ha fijado también la sucesión á la Corona, estableciendo el sistema hereditario, como en las monarquías europeas.

Su reino.

El reino de Siam, cuya población es de cinco millones de habitantes próximamente (Bangkok, la capital, tiene más de 200.000). ocupa, entre las naciones del Extremo Oriente, el segundo lugar, siendo sólo aventajada por el Japón en progresos y adelantos á la europea. El actual monarca es digno de aplauso por sus esfuerzos en pró de la cultura del país, debiéndose principalmente á su iniciativa que los jóvenes aventajados y de familias distinguidas vengán á educarse á Europa, y que las costumbres europeas y las comodidades de los países occidentales sean perfectamente conocidas por los siameses.

El palacio real de Bang Kok es una fortaleza dentro de cuyos muros hay siempre más de mil soldados encargados de custodiar al soberano. En el interior del palacio no ha penetrado ningún europeo, ni siamés. Está habitado por cuatro mil mujeres y un solo hombre. No hay que decir que éste es Chulalongkorn I.

ตามที่มีคนกล่าวกันว่า บรรดาอัญมณีที่ประดับ
พระราชวังวิเศษแห่งนี้มีความมหัศจรรย์

มเหสีลำดับที่หนึ่ง ตามที่มีการเรียกกันว่า มเหสี
คนโปรด มีหีบสมบัติชั้นดี ทำจากประเทศอังกฤษ
บรรจ้อัญมณีล้ำค่า มเหสีลำดับที่สอง มีหีบเพชร
พลอยจำนวนมากเช่นเดียวกัน และสำหรับกษัตริย์
มีผู้กล่าวว่า ผนังทั้งหมดในห้องพระบรรทมคือตุ้
มหิมาสำหรับเก็บอัญมณีของราชวงศ์

สภาพของผู้หญิงในสยาม เหมือนกับเกือบทุก
ประเทศในตะวันออก คือโซคร้ายอยู่บ้าง พวกเขา
ทำงานหนักที่สุด ทำการเกษตร ฝ่าฟัน ขนบรรทุก
น้ำขณะที่สามีไม่ทำอะไรเลย

เท่าที่เห็น ความเจริญที่เกิดขึ้นในอาณาจักร
สยามมาจากความพยายามของกษัตริย์
จุฬาลงกรณ์ที่ 1 มีงานสำคัญมากบางอย่างที่ยังถูก
ละเลย เป็นพระราชประสงค์สำคัญยิ่ง พระเจ้า
แผ่นดินสยามจำเป็นต้องทรงวิตกกังวลเรื่องสภาพ
ความเป็นอยู่ของพสกนิกรของพระองค์ในอนาคต
มีพระราชประสงค์จะขอความเห็นอกเห็นใจจาก
ประเทศที่เจริญแล้วจำนวนครึ่งหนึ่ง หากไม่มีการ
เปลี่ยนแปลง พระองค์ทรงอดไม่ได้ที่จะ
ทอดพระเนตรประเทศเหล่านั้นอย่างมีอคติ

กององครักษ์หญิง

หน่วยงานหนึ่งที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของสยาม
คือ กององครักษ์หญิงสูงศักดิ์ซึ่งประกอบด้วยหญิง
สาวที่คัดเลือกจากบรรดาหญิงงามและมีเสน่ห์มาก
ที่สุดในประเทศ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกององครักษ์
หญิง หญิงสาวต้องเป็นเชื้อพระวงศ์ แต่อย่างไรก็
ตาม ผู้ที่คัดเลือกองครักษ์มีอำนาจที่จะขอยกเว้น
คุณสมบัติตามสาแทรกหากหญิงที่เข้าถวายตัวแม้
จะเป็นชาวบ้านแต่มีความงามเป็นเลิศ องครักษ์
หญิงผู้กล้าเริ่มปฏิบัติหน้าที่เมื่ออายุสิบห้าปีและ

ปลดประจำการเมื่ออายุยี่สิบแปด สวมเครื่องแบบ
งดงามและได้รับเบี้ยตอบแทน มีหน้าที่ถวาย
อารักขาแต่พระเจ้าแผ่นดินตลอดเวลา วางเวรยาม
ในห้องรับรองของพระราชวังและตามเสด็จยามศึก
สงคราม

กฎระเบียบที่ต้องเชื่อฟังนั้นเข้มงวดและต้อง
ปฏิบัติตามคำสั่งทหารอย่างเคร่งครัด ใช้อาวุธและ
ฝึกซ้อมอย่างดีเยี่ยม ในบรรดาหน้าที่ซึ่งต้องปฏิบัติ
อย่างเคร่งครัด คือ ติดตามถวายอารักขาเวลาเสด็จ
ฯ เมื่อเข้าถวายงานแด่กษัตริย์ ห้ามมีความสัมพันธ์
ทางเพศ และข้อบังคับนี้ กษัตริย์จะเป็นผู้ทรงตัดสิน
หญิงสาวผู้โชคร้ายซึ่งเหมาะกับการถวายงานให้
สำราญพระราชหฤทัยจะเลิกทำหน้าที่องครักษ์และ
เข้าไปถวายงานในวังชั้นใน

ธงสยาม

ธงประจำเรือรบของสยามมักไม่เป็นที่รู้จักใน
ละแวกเมืองท่าของยุโรป เราเห็นธงสยามโบก
สะบัดนับครั้งได้ ตรงกลางธงมีรูปช้างเผือกเป็น
สัญลักษณ์ เครื่องหมายแทนเมืองสยามและเป็นสิ่ง
ที่ผู้คนสยามเคารพบูชา ถือเป็นตัวแทนของพระเจ้า

Las joyas que encierra este palacio encantado son de valor fabuloso, según se dice.

La primera reina, como se llama á la favorita, tiene una magnífica arca de caudales, construída en Inglaterra, llena de joyas de gran valor; la segunda reina tiene también buen surtido de alhajas, y en cuanto al rey, se afirma que todo el muro de su dormitorio es un inmenso armario destinado á guardar las joyas de la corona.

La condición de las mujeres en Siam, como en casi todo el Oriente, es bastante desdichada. Ellas son las que hacen los trabajos más duros: cultivan el campo, parten leña, acarrear agua, mientras los maridos se entregan á la holganza.

Como se ve, los progresos realizados por el reino de Siam, merced á los esfuerzos de Chulalongkorn I, dejan en parte tan importante, todavía mucho que desear, y es necesario que S. M. siamesa se preocupe en lo futuro de la condición de sus súbditos, el quiere granjearse las simpatías de la más bella mitad del mundo civilizado, la cual mientras las cosas no varíen no podrá menos de mirarle con prevención.

Guardia femenina.

Una de las instituciones más célebres de Siam, es la guardia noble femenina, que consta de 400 señoritas escogidas entre las más bonitas y saladas que produce el país. Para formar parte de ese selecto batallón es preciso demostrar la posesión de cierta

dosis de sangre azul; sin embargo, los reclutadores están autorizados á prescindir de ese requisito genealógica, cuando sea en obsequio de una hembra que, aunque plebeya, reuna una belleza de primer orden. Esas intrépidas guerreras, que empiezan á servir á los quince años y toman el retiro á los veintiocho, vienen y cobran magnífica. Velan constantemente por la seguridad del Rey, montan la guardia en las antecámaras de palacio y acompañan á S. M. en sus expediciones.

La disciplina á que los sujeta la ordenanza es bastante severa y su instrucción militar muy acabada; manejan las armas y maniobran á la perfección; entre los deberes que más escrupulosamente se les exige, figura la confluencia; al quedar incorporadas al real instituto hacen; voto de castidad, y de esa obligación sólo puede relevarlas el mismo soberano, esas dichosa por haber merecido una preferencia de su augusto jefe, deja el servicio de las armas y entra á formar parte del harem.

La bandera de Siam.

El pabellón de guerra siamés, poco conocido en los puertos de Europa, pues sólo en contadas ocasiones se le ha visto ondear en barcos de aquel remoto país, ostenta en su centro el simbólico elefante blanco, representación del pueblo de Siam

นอกจากธงชาติแล้ว ยังมีธงอีกประเภทหนึ่ง คือ ธงกษัตริย์ ยิ่งไม่เป็นที่รู้จักกันใหญ่และเป็นธงที่ แปลกมาก มีสีแดงและใจกลางมีฉัตรสามองค์ตามที่ แสดงในภาพลายเส้นของเรา

ถ้าข้างถูกเลือกให้เป็นสัญลักษณ์เพื่อการบูชา กราบไหว้ การเลื่อกุรูปรมสามคันเพื่อแสดงอำนาจ ของกษัตริย์ ยิ่งเป็นเรื่องแปลกพิสดารสำหรับชาว ยุโรป

ที่สเปน การสืบสันตติวงศ์ของกษัตริย์เสมือน ตัวอย่างผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีตราชาวสยาม ของพวกเราอาจนำไปใช้

ผู้สืบราชบัลลังก์

พระเจ้าแผ่นดินสยามเลือกผู้ที่จะมาสืบราช บัลลังก์ไว้แล้ว คือพระราชโอรสองค์โตที่มีพระ อนุชาสี่พระองค์ซึ่งเกิดแต่พระราชินีสว่างวัฒนา ตามกฎหมายเทียบบาล เจ้าชายซึ่งพระชนมายุสิบเจ็ด ชันษาได้รับการศึกษาแบบอังกฤษจากครูชาว อังกฤษและตรงกับพระนามที่ฟังไพเราะว่า มหา วชิราวุธ

เจ้าชายพระองค์นี้ทรงได้เปรียบเจ้าชายยุโรปทุก พระองค์อย่างไม่ต้องสงสัย ทรงมีพระอนุชา 179 พระองค์

(16 ตุลาคม 1897)

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

หนังสือพิมพ์เมืองเซบิยาฉบับหนึ่งตั้งข้อสังเกต ว่า

"กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ทรงถอดพระมาลาออกด้วยความเคารพเมื่อประทับอยู่หน้าเสาซึ่งจำลองว่าเป็น เสาที่พระเยซูทรงถูกจับมัดและถูกลงแส้ภายใน บ้านปีลาโตส พระองค์ทรงจุมพิตและแสดงความ สนมพระราชหฤทัย บรรดาบุตรของหญิงมวนบุหรืผู้มี อัครยาศัย ทรงดมดอกมะลิเมืองเซบิยาอย่างชื่น พระราชหฤทัย ทรงแย้มพระโอษฐ์และทรงมีพระ ราชปฏิสันถารกับทุกคนที่พระองค์ทรงพบขณะ เสด็จฯ ไปตามถนน ทรงชื่นชมความหลากหลาย ทางศิลปะอย่างกระตือรือร้นและซาญฉลาด ทรง กล่าวเยินยอพวกหญิงสาวเมืองเซบิยา ทรง เชี่ยวชาญเรื่องซึ่งชาวยุโรปที่มีการศึกษาหลายคน ไม่มีความรู้ และทรงเอาชนะใจพวกเราอย่างละมุน ละม่อม."

(23 ตุลาคม 1897)

y objeto de culto para todos sus moradores, que ven en él una manifestación de la divinidad.

Además de esta enseña nacional, existe otra, la bandera real, menos conocida aún y sobremanera curiosa. Esta es roja, y en su fondo se destacan tres paraguas, tales como los señala nuestro grabado.

Si el elefante, objeto de veneración, se comprende que haya sido elegido como símbolo, la elección de los tres paraguas para determinar el poder personal del Rey, resulta exótico para los europeos.

Aquí, solo como muestra de productos industriales tendría aplicación lo que entre nuestros amigos siameses representa á la Monarquía hereditaria.

El heredero.

El rey de Siam tiene ya elegido á su sucesor; es el primogénito de los cuatro hijos habidos con la reina legítima Sawang Vadhana: un príncipe de diez y siete años, educado completamente á la inglesa por preceptores británicos y respondiendo al melodioso nombre de Mahá Vajiravudtle.

Esta alteza real posee sobre todas las altezas europeas una ventaja incontestable: la de tener 179 hermanos.

(16 de octubre de 1897)

EL REY DE SIAM

Observaciones de un periódico sevillano:

“Chulalongkorn, descubriéndose respetuosamente en la Casa de Pilatos ante la columna que simula la en que flagelaron á Cristo, besando é interesándose por los niños de las simpáticas cigarreras, aspirando con delicia los jazmines sevillanos, sonriéndose y saludando á todo el que veía á su paso por las calles, admirando con entusiasmo de inteligente nuestras riquezas artísticas, haciendo el panegírico de las mujeres de Sevilla, ha tenido la habilidad, que no tienen muchos europeos cultísimos, y que prueba su delicadeza, de captarse nuestras simpatías.”

(23 de octubre de 1897)

EL NACIONAL

DIARIO MONARQUICO POPULAR

พระจุพาลงกรณ์ที่ 1 หรือ สยามินทร์ ตามที่ทรง
ลงพระปรมาภิไธยในภาษาของพระองค์ เสด็จ
พระราชสมภพเมื่อวันที่ 21 กันยายน 1853⁵ และ
ทรงได้รับคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งกษัตริย์โดย
บรรดาเสนาบดีหรือคณะที่ปรึกษาสูงสุดในวันที่ 1
ตุลาคม 1868 และได้รับการสถาปนาเป็นกษัตริย์
ในวันที่ 8 พฤศจิกายน ในปีเดียวกัน

เนื่องจากพระองค์มีพระชนม์มายุ 15 ชันษา
เจ้าพระยาสมเด็จซึ่งเป็นพระปิตุลา⁶ได้รับแต่งตั้ง
ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินจนถึงวันที่ 16
พฤศจิกายน 1873 ตำแหน่งดังกล่าวจะถูกยกเลิก
ไปเมื่อพระองค์จะทรงเจริญพระชนม์มายุบรรลุนิติ
ภาวะตามกฎหมายสยาม

จุพาลงกรณ์ที่ 1 ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์ที่ 5 แห่ง
ราชวงศ์จักรี ทรงครองราชย์เป็นเวลายาวนานกว่า
กษัตริย์ทุกพระองค์ เป็นที่ยอมรับกันว่า พระองค์
เป็นกษัตริย์ที่ทรงรอบรู้และมีพระปรีชาสามารถ
มากที่สุดในวันออกไกล

ทรงเป็นผู้มีความมานะมากที่สุดในบางกอก
ทรงตื่นบรรทมแต่เช้าตรู่อย่างสม่ำเสมอขณะที่
ข้าราชการยังนอนสลบไสล ทรงใช้เวลาหลาย
ชั่วโมงศึกษาเรื่องการค้าของประเทศ

เนื่องจากพระองค์เป็นกษัตริย์ผู้ไม่ยอมหยุดนิ่ง
และทรงมีความอุตสาหะสูง จึงทรงรังเกียจผู้เกียจ
คร้าน พระองค์คาดหวังให้ทุกคนทำงานด้วยความ
ซื่อสัตย์ตั้งแต่ข้าราชการชั้นสูงสุดจนถึงชั้น
ต่ำสุด

หน้าที่ตำแหน่งงานที่สำคัญต่างๆ ซึ่งเดิม
ชาวต่างประเทศเป็นผู้ดูแล ทรงมอบหมายให้
สมาชิกในราชวงศ์เป็นผู้รับผิดชอบแทน บางครั้ง

พระองค์พระราชทานรางวัลตอบแทนแก่
เจ้าหน้าที่ดูแลหน่วยงานราชการ เช่นเดียวกับทรง
ขอให้เจ้าหน้าที่ทุกคนมีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่
ต่อลูกน้องที่ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตน

สยาม โดยเฉพาะบางกอก เป็นหนี้บุญคุณ
กษัตริย์องค์นี้ในเรื่องการพัฒนาและการสร้าง
ความเจริญที่เกิดขึ้นในประเทศ เช่น โทรเลข การ
ขุดคลอง การสร้างทางรถไฟ การตัดถนนและการ
ไปรษณีย์

พระจุพาลงกรณ์ที่ 1 มีพระวรกายเล็ก พระฉวีสี
น้ำตาล และพระเนตรแสดงความเฉียวฉลาด พระ
พักตร์แสดงความแปลกพระทัยอยู่เป็นนิจ

ตามที่เราเสนอข่าวลือว่าที่ตีพิมพ์ไม่นานมานี้
กษัตริย์สยามไม่อาจสถาปนามเหสินเกินกว่าสอง
พระองค์

ราชสำนักฝ่ายใน เราเรียกเช่นนี้ดีกว่า จะมีข้า
บาทบริจาริกาชั้นสูง 12 นาง และหญิงอื่นอีก
จำนวน 4,000 คนภายใต้การอารักขาของกอง
รักษาการณ์ 400 คน ซึ่งคัดเลือกจากบรรดาหญิงที่
งามที่สุด (หรือขี้เหร่น้อยสุด) และเราคิดว่า คงเป็น
หญิงที่กล้าหาญที่สุด

นางทั้งสิบสองนั้นคุกเข่าถวายพระกระยาหาร
แด่กษัตริย์

เป็นเวลานานมาแล้วที่พระองค์ทรงตัดสินพระ
ราชหฤทัยเสด็จประพาสยุโรปเพื่อทรงศึกษา
สถานที่สำคัญต่างๆ และในเวลาเดียวกันเพื่อเข้า
เฝ้ากษัตริย์ที่ทรงครองราชย์อยู่ในขณะนั้น

⁵ ดูภาคผนวก หน้า 159

⁶ ดูภาคผนวก หน้า 159

Phra-Chu-La-Long-Korn I, ó Siammindr, como el rey siamés se firma en su idioma, nació el 21 de Septiembre de 1853, y fue elegido, rey por el Senabodee ó Consejo Supremo de Estado el 1 de Octubre de 1868, y coronado el 8 de Noviembre del mismo año.

Como el rey tenía 15 años de edad, fue elegido regente su tío Chow.Phya.Som-detch ó investido del poder ejecutivo hasta el 16 de Noviembre de 1873, fecha en que S. M. llegó á la mayor edad, según la ley de Siam, y fue abolida la regencia.

Chu – La – Long – Korn I, que es el quinto monarca de su dinastía, ha reinado más tiempo que ningún otro soberano desde la fundación del reino de Siam, y se le considera como el rey más culto é inteligente del extremo Oriente.

Chu-La-Long-Korn I es el hombre más laborioso de Bangkok.

Se levanta constantemente muy temprano, y mientras la mayor parte de sus súbditos duermen, consagra varias horas al estudio de negocios de Estado.

Y como es natural en hombre tan activo y emprendedor, como él, detesta á los perezosos y hace cumplir escrupulosamente sus deberes y obligaciones á todos los empleados, desde el más alto al más insignificante.

Algunos cargos de importancia están servidos por individuos de la real familia,

en sustitución de los extranjeros que los desempeñaban.

El rey, de tiempo de tiempo, recompensa á los que mayor celo y actividad desplagan en los servicios públicos, así como exige la más estrecha responsabilidad al empleado que falta á sus deberes.

Siam, y en especial Bangkok, deben á su actual soberano todas cuantas mejoras y adelantos se han introducido, tales como el telégrafo, canales, ferrocarriles, carreteras y correos.

Phra-Chu-La-Long-Korn I es pequeño de estatura; tiene la tez bronceada. Su rostro y su mirada poseen una movilidad asombroso.

Como ya dijimos en un extenso trabajo que publicamos no hace mucho, los reyes de Siam no pueden elevar á la dignidad real más que á dos de sus esposas.

El harem, llamémosle así, se compone de doce mujeres... distinguidas, y de otras muchas más, hasta 4.000, guardadas todas ellas por una guardia de 400, escogidas entre las más guapas (ó las menos feas), y es de suponer que las más valientes.

Las doce distinguidas sirven el almuerzo á S. M. arrodilladas.

Hace tiempo resolvió emprender un viaje por Europa, a fin de estudiar los principales momentos y visitar á la vez á los soberanos reinantes.

พระองค์เสด็จฯ ออกจากบางกอกโดยเรือยอชท์
มหาจักรี พร้อมข้าราชการบริพารหลายคน เสด็จฯ
ขึ้นฝั่งเมืองเวนิสในเดือนพฤษภาคมเพื่อเสด็จ
ประพาสอิตาลี ออสเตรีย เบลเยียมและเยอรมันนี
ในบรรดาหญิง 400 คน ไม่มีผู้ใดตามเสด็จ

เจ้าชายรัชทายาทของสยามทรงมีพระนามว่า
มหาจักราช ทรงกำลังศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ
ขณะได้รับการสถาปนาขึ้นดำรงตำแหน่งรัช
ทายาทในปี ค.ศ. 1895 เนื่องจากเจ้าชายรัชทายาท
พระองค์ก่อนได้สิ้นพระชนม์ลง

เจ้าชายรัชทายาทเป็นพระราชโอรสใน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและ
พระนางเจ้าสว่างวัฒนา เสด็จพระราชสมภพในปี
ค.ศ. 1878

ในปี 1887 กษัตริย์เป็นผู้ทรงกำหนดการสืบราช
บัลลังก์ เป็นการสืบรัชทายาท ด้วยพระราช
ประสงค์ดังกล่าว เจ้าฟ้าจักราชได้กลายเป็นผู้สืบ
ราชบัลลังก์องค์ต่อไปขณะยังทรงศึกษาต่อ ณ
ประเทศอังกฤษจนถึงปี ค.ศ. 1891 ซึ่งเป็นปีที่มี
การจัดพิธีเฉลิมฉลองเพื่อต้อนรับผู้สืบราชบัลลังก์
ณ บางกอก เป็นงานที่มีความยิ่งใหญ่อลังการไม่
น้อยไปกว่าพิธีเฉลิมฉลองของราชวงศ์ตะวันตก

(16 ตุลาคม 1897)

Partió de Bangkok a bordo de su yate Maha-Chakri, con una comitiva numerosa, y desembarcó en Venecia en el mes de Mayo último, habiendo visitado Italia, Austria, Bélgica y Alemania.

En el viaje no le acompaña ninguna de sus 4.000 mujeres.

El heredero del trono de Siam es Maha Vagiruvuah, el cual se hallaba educando en Inglaterra cuando le fue comunicada la noticia de haber sido elegido heredero de la corona en 1895, por haber fallecido el entonces príncipe real.

Este último era hijo de Chulalongkorn I y de la reina Sawang Waddhana, y había nacido en 1878.

En 1887 determinó el actual rey que la sucesión fuese hereditaria; y en virtud de esta decisión fue declarado príncipe heredero Vagiruvuah, quien continuó sus estudios en la Gran Bretaña hasta 1891, en que se verificaron con gran esplendor en Bangkok las fiestas de la confirmación, las cuales en magnificencia y esplendor sobrepujan á las de igual clase de Occidente.

(16 de octubre de 1897)

Blanco y Negro

REVISTA ILUSTRADA

พระราชอาคันตุกะของสเปน

สำหรับพวกเราที่พลิกหน้าหนังสือพิมพ์อ่านเป็นประจำทุกวัน จะด้วยความจำเป็นหรือด้วยใจรักก็ตาม พวกเราจะคุ้นเคยกับพระบรมฉายาลักษณ์ของกษัตริย์ตะวันตกออกพระองค์นี้ ซึ่งบรรดานิตยสารในยุโรปตีพิมพ์นับร้อยครั้งเนื่องในวาระที่พระองค์เสด็จเยี่ยมราชสำนักสำคัญในยุโรป

ประมาณช่วงต้นปี พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงตัดสินพระราชหฤทัยเริ่มเสด็จประพาสยุโรป เพื่อทรงศึกษาสถานที่สำคัญและเสด็จเยี่ยมบรรดากษัตริย์ที่ครองราชย์ในขณะนั้น หลังเสร็จสิ้นการเตรียมการเสด็จประพาส พระองค์เสด็จ ออกจากบางกอก (เมืองหลวงของสยาม) โดยเรือยอชท์พระที่นั่งมหาจักรี พร้อมข้าราชการบริวารจำนวนมาก และเสด็จ ขึ้นฝั่งที่เวนิสในเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา เพื่อเสด็จประพาสออสเตรีย เยอรมันนี รัสเซีย ฝรั่งเศส เบลเยียมและอังกฤษ

กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ 21 กันยายน ค.ศ. 1853⁷ เหล่าเสนาบดีหรือคณะที่ปรึกษาสูงสุดของประเทศสถาปนาพระองค์ขึ้นเป็นกษัตริย์เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ. 1868 เสด็จขึ้นครองราชย์วันที่ 16 พฤศจิกายน ค.ศ. 1893 เมื่อทรงบรรลุนิติภาวะ

ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงแสดงให้เห็นที่ประจักษ์ว่าทรงเป็นนักเรียนที่ปราดเปรื่อง ก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์ ทรงพระปรีชาสามารถด้านการศึกษา ภาษา และภาษาถิ่นต่างๆ ในเอเชีย ขณะนี้พระองค์ตรัสภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสได้อย่างดีเยี่ยม ทรงโปรดภาษาอังกฤษมากที่สุด

หอสมุดหลวงในกรุงเทพฯบอกรับเป็นสมาชิกนิตยสารและหนังสือพิมพ์ที่สำคัญทั้งในทวีปเก่าและทวีปใหม่ พระองค์จะประทับในห่องสมุดเกือบตลอดวัน ห้อมล้อมด้วยพระสหายและที่ปรึกษา ทรงอภิปรายเรื่องข่าวสำคัญหรือทรงแสดงความคิดเห็นเรื่องวัฒนธรรมยุโรปซึ่งทรงกำลังศึกษาอยู่ขณะนี้

ระหว่างครองราชย์ ทรงเริ่มปฏิรูปด้านต่างๆ มากมาย ด้านการปกครองประเทศ โปรดฯ ให้มีการเลิกทาส ลดหรือยกเลิกภาษีภายใน ซึ่งเป็นสิ่งไม่พึงปรารถนาเพราะสร้างความเดือดร้อนและเป็นสิ่งไม่จำเป็น โปรดฯ ให้ขุดคลองหลายสาย ตัดถนนสายสำคัญต่างๆ เพื่อส่งเสริมการค้าขายในประเทศ จัดตั้งการไปรษณีย์และทรงใช้โทรเลขเชื่อมการติดต่อระหว่างบางกอกและประเทศจีนมหาอำนาจ

พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ลำดับที่ห้าของราชวงศ์ครองราชย์นานกว่ากษัตริย์ทุกพระองค์นับแต่สถาปนาอาณาจักรสยามเป็นต้นมา

⁷ดูภาคผนวก หน้า 159

HUÉSPEDES DE ESPAÑA

A los que por obligación ó por gusto hojearnos á diario la prensa ilustrada extranjera, nos era familiar la efigie de este monarca oriental , cien veces retratado por las revistas del continente con motivo de su viaje á las principales cortes de Europa.

A principios del año corriente resolvió el monarca siamés emprender un largo viaje por Europa, á fin de estudiar los principales monumentos y visitar á los soberanos reinantes. Una vez terminados los necesarios preparativos del viaje real, el monarca partió de Bangkok (capital de Siam) á bordo de su yate *Maha-Chakri*, con una comitiva numerosa, y desembarcó en Venecia en el mes de Mayo último, habiendo visitado Hasta la fecha Italia, Austria, Alemania, Rusia, Francia, Bélgica é Inglaterra.

Chulalongkorn I nació en 21 Septiembre de 1853, y fue elegido rey por el Senabodee ó Consejo Supremo de Estado el 1º de Octubre de 1868, alcanzando la plena posesión del trono en 16 de Noviembre de 1873, por haber llegado á la mayor edad.

Desde temprana edad mostró ser aplicadísimo estudiante, y antes de empuñar las riendas del poder hizo grandes adelantos en varios idiomas y dialectos asiáticos. Actualmente posee á la perfección el inglés y el francés, siendo el primero su idioma europeo favorito.

La Biblioteca real de Bangkok está suscrita á todas las grandes revistas y periódicos del viejo y del nuevo mundo, y en aquel local pasa el rey la mayor parte del día, rodeado de sus amigos y consejeros, discutiendo las noticias más salientes ó emitiendo su opinión respecto á la cultura europea que ahora estudia sobre el terreno.

Durante su reinado ha implantado numerosas reformas en el gobierno, habiendo abolido prácticamente la esclavitud y disminuido ó suprimido las contribuciones odiosas, agobiadoras é innecesarios; ha mandado abrir varios canales y hecho construir grandes carreteras para facilitar el comercio interior; á él se debe el establecimiento del correo y el que Bangkok esté unido por telégrafo al imperio de China.

Es el quinto monarca de su dinastía; ha reinado más tiempo que ningún otro soberano desde la fundación del reino de Siam, y se le considera como el potentado más culto del extremo Oriente.

พระองค์เป็นผู้ที่ทรงงานหนักที่สุดในกรุงเทพฯ
ที่นบธรรมแต่เช้าตรู่เป็นประจำ ขณะที่ข้าราชการ
บริวารส่วนใหญ่ยังหลับอยู่ ทรงศึกษาเรื่องการค้าขาย
ของประเทศนานหลายชั่วโมง พระเจ้าแผ่นดินสยามมีพระวรกายเล็ก พระฉวีสีน้ำตาลเข้ม
สายพระเนตรชาญฉลาด พระพักตร์แสดง
ความรู้สึกแปลกพระราชหฤทัย

รูปถ่าย โดย ร้านนิลชน

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

เราอาจกล่าวได้ว่าสยามเป็นประเทศที่สวยงาม
ความสวยงามและความสงบนั้นจะตรงข้ามกับตัวละคร
ในละครเพลงชาวบ้านของสเปน หากเรา
ตระหนักว่านับถึงวันนี้เป็นเวลา 6 เดือนแล้วที่พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จ
ออกจากสยามพร้อมขุนนางชั้นสูงโดยไม่ทรงมีพระอาการวิปลาสแต่อย่างใด

ขณะทรงใช้เวลาอันยาวนานนั้นก่อให้เกิด
ประโยชน์ พระองค์ทรงประสบความโชคดี สมพระราชประสงค์ที่จะท่องเที่ยวและศึกษาประเพณีและ
วัฒนธรรมของบรรดาอารยะประเทศ และเท่าที่รู้สึก
พระองค์ทรงมีพระเกษมสำราญ ความเร่งรีบเจ้ากรรมทำให้พระองค์จำต้องเสด็จ กลับไปปกครอง
และดูแลประเทศและนางสนมหนึ่งพันคน พระโอรส
และพระธิดาหนึ่งร้อยเจ็ดสิบองค์ตามสถิติที่บันทึกไว้ซึ่ง เป็น ความลับที่ดีพิมพ์ล่าสุดในหน้าหนังสือพิมพ์

พระองค์ทรงมีห้าหรือหกพระนามระหว่างเสด็จประพาสยุโรป ทรงเลือกใช้พระนาม กษัตริย์
จุฬาลงกรณ์เพราะทรงรู้สึกว่าเป็นพระนามที่ง่ายที่สุด ทรงมีความอ่อนโยน รูปพระพักตร์มีลักษณะเด่น พระวรกายสันทัด พระอนามัยแข็งแรง ทรง

วางพระองค์สุภาพและทรงโปรดการสนทนา ทรงพระโสมมเป็นประจำและทรงชื่นชมบยาสุข
ของเรามาก ซึ่งเป็นสิ่งที่พอพระราชหฤทัยที่สุด
พระองค์เสด็จ ถึงเอล เอสโกเรียล ในวันเสาร์ เวลาเจ็ดนาฬิกา ถึงก่อนหมายกำหนดการสองชั่วโมง
คณะกรรมการต่างๆ (จะเป็นใครล่ะ) และผู้ปฏิบัติหน้าที่ ไม่มีใครนอกจากนายอิริโกเอนพร้อมกล้อง
ถ่ายภาพและข้าพเจ้าคอยรับเสด็จ อยู่ที่ซานซาลา
สถานี่ เนื่องจากมีเรื่องกล่าวขาน ทำให้คนเล่าเรื่อง
ต่างๆ มากมาย ผู้ใคร่รู้ใคร่เห็น ชะงักหน้าอยู่หลัง
รั้วสถานีรถไฟเพื่อชมพระบารมีพระเจ้าแผ่นดิน
สยามและผู้ตามเสด็จ ผู้คนเล่าเรื่องแปลกประหลาด
มากมาย ดังนั้นเมื่อขบวนรถไฟจอดนิ่ง พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จ ลงจากตู้ที่ประทับ ไปหน้าฝูงชน
แสดงความผิดหวัง พวกเขาคิดว่าจะได้เห็น
ชาวสยามสวมหมวกสูงชันจิ้งจอกและประดับขนนก
ผิวสีน้ำตาลเข้มทั่วร่างจะพร้อมด้วยลายสัก ขี่ม้า
กระโดดออกมา และจุมูกคล้องห่วง

Es el hombre más trabajador que hay en Bangkok. Se levanta constantemente muy temprano, y mientras la mayor parte de sus súbditos duermen, consagra varias horas al estudio de los negocios del Estado. El rey de Siam es de pequeña estatura, tez bronceada y mirada inteligente. Su rostro posee una movilidad asombrosa.

Fotog. de la casa Nilsson

EL REY DE SIAM

Parodiando al personaje de la popular zarzuela, pudiéramos decir bello país debe ser el de Siam; bello y tranquilo, si se tiene en cuenta que ya hace seis meses que de aquel reino salieron S. M. y altos dignatarios, sin que hasta la fecha, y aprovechando tan largo espacio de tiempo, haya ocurrido ningún trastorno.

S. M. en el deseo de correr tierras y estudiar los usos y costumbres de los países civilizados, se duerme en la suerte, y al parecer tan á gusto se encuentra, que maldita la prisa que siente por volver á sus Estados y hacerse cargo del gobierno, de las mil mujeres y de los ciento setenta hijos que le han sido habidos, según la última estadística publicada por los periódicos que están en el secreto.

Chulalongkorn, nombre escogido de los cinco ó seis que tiene el monarca para viajar por Europa, por parecerle el más sencillo, es de aspecto simpático, de facciones

marcadamente pronunciadas, regular estatura y recia constitución. Es en su trato muy afable, y gusta mucho de la conversación. Fuma constantemente, y hace gran aprecio de nuestro tabaco, que es el que más le satisface. En el tren real, dispuesto en la frontera por atención de S. M. la Reina, llegó al Escorial á las siete de la mañana del sábado, adelantándose dos horas al itinerario. En el andén esperaban las comisiones (¿y cómo no?), y de la gente del oficio nadie más que Irigoyen con su máquina fotográfica, y un servidor. Como la leyenda abulta las cosas, había gran curiosidad entre la gente del pueblo, que asombra tras la empalizada de la estación por conocer al rey de Siam y á su *troupe*, de los que contaban mil fantasías. Así que cuando el tren se detuvo y S. M. bajó del coche-salón, el desencanto más grande se pintó en las asombradas caras de la multitud, que esperaba ver á los siameses vestidos con zorros y plumeros, llenos los bronceados cuerpos de jeroglíficos y saltos de caballo y una anillita en las narices.

พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงทักทายทุกคน ขณะผู้ตามเสด็จและตัวแทนจากพระบรมมหาราชวังและรัฐบาลตามออกมา เสด็จฯ ขึ้นประทับบนรถม้าพระที่นั่งแบบลันโตของกองมรดกหลวง พวกผู้หญิงอยาก رؤ้อยากเห็นมากกว่าพวกผู้ชายเสมอ พวกเขาเข้าไปใกล้รถม้าพระที่นั่งให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะได้ชมพระบารมีอย่างใกล้ชิด

“อ๊วย พวกชาวสยามช่างมีผิวเหลืองอะไรเช่นนั้นเธอ”

“คงจะเป็นพยาธิกรรมมัง”

“แต่เธอดูซิ ผิวสีเหลือง เหลืองไปหมด พระองค์ทรงมีสนมนับพันคนและต้องเลี้ยงดูพระโอรสหนึ่งร้อยองค์”

เราใช้เวลามากกว่าสามชั่วโมงในการชมพระอาราม คุณพ่อปลังโก การ์เซีย ซึ่งถือกันว่าเป็นผู้รอบรู้ทางอักษรศาสตร์เป็นผู้นำชม พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงแสดงความพอพระทัยทุกเรื่อง ทรงพินิจของที่นำมาแสดงและทรงสนพระราชหฤทัยชุดงดงามซึ่งบาทหลวงนิกายอาากุสตินนำเสด็จทอดพระเนตรในห้องเก็บเครื่องสักการะ พระองค์ทรงคุกเข่าต่อหน้าพระศพกษัตริย์อัลฟอนโซที่ 12 และทรงแปลกพระราชหฤทัยที่ห้องบรรทมของกษัตริย์ฟิลิปปีที่ 2 ดูเรียบง่าย หลังจากนั้นได้รับสั่งแก่ผู้ติดตามว่ามีพระราชประสงค์ใครจะทอดพระเนตรห้องพักของบาทหลวง และทรงเสด็จฯ เข้าไปในห้องพักของคุณพ่ออธิการประจำพระอาราม ประทับอยู่ที่นั่นครู่หนึ่ง หลังจากนั้นเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรมหาวิทยาลัยและพระราชวัง พระกระยาหารกลางวันจัดถวายในพระราชวัง ที่โต๊ะเสวย ทรงรับสั่งกับทุกคน บ่อยครั้งทรงรับสั่งกับพระราชโอรสทั้งสองพระองค์ แสดงให้เห็นความรักใคร่อย่างแท้จริง หลังจากนั้น ทรงเบนพระพักตร์มา

ทางพวกเราและรับสั่งถามว่าพอใจรูปที่ได้ถ่ายไปหรือไม่ ทรงวางพระองค์ได้อย่างเหมาะสมนับแต่วินาทีแรก หลังจากนั้น เสด็จฯ เยี่ยมชมพระตำหนักเจ้าชายอย่างรีบเร่งเพราะรถไฟพระที่นั่งรออยู่ ทรงหยุดประทับหน้าอาคารอังก์ดงาม ทรงเรียกบรรดาผู้ที่ตามเสด็จฯ และผู้คนเหล่านั้นก็ปฏิบัติตามพระราชบัญชา เวลาเที่ยงสี่สิบห้านาที ขบวนรถไฟพระที่นั่งออกเดินทาง พวกเรากลับไปยังกรุงมาดริดด้วยรถไฟขบวนเดียวกันด้วยความกรุณาของดยุคแห่งซานโต เมาโร ขุนนางชั้นสูงและสุภาพชนและของรองหัวหน้าฝ่ายการเดินรถ นายโปลิก นายฟราสกายโล เตรียมถวายความเคารพแต่พระเจ้าแผ่นดินสยามที่สถานีเตอร์เรโลดอนเนส เมื่อมีคนเห็นฟราสกายโล มีผู้กราบบังคมทูลพระเจ้าแผ่นดินสยามว่า ฟราสกายโลเป็นนักสู้วัวผู้ยิ่งใหญ่ พระองค์จึงมีพระราชประสงค์ใคร่ทอดพระเนตรการสู้วัว

El rey saludó á todo el mundo, y seguido de los suyos y de los representantes de Palacio y del Gobierno tomó asiento en los landós del Real Patrimonio. Las mujeres, más curiosas que los hombres siempre, se acercaron cuanto pudieron al coche para verle más á su sabor.

-Ay! qué amarillos son, chica.

-Tendrán la solitaria.

--Pero mira, amarillo y *tóo*, tiene mil mujeres *pa* él solo, y tiene que calzar á cien chicos.

Más de tres horas invertimos en la visita al Monasterio, acompañándonos en nuestra tarea el Padre Blanco García, tan bien visto en el mundo de las letras. S. M. siamesa se mostró muy satisfecho de todo; examinó detenidamente algunas obras, y principalmente puso su atención en las ricas vestiduras que en la sacristía le enseñaron los Padres Agustinos. Se arrodilló delante de los restos del inolvidable monarca Alfonso XII, y sorprendióle mucho la austeridad de la habitación que ocupaba Felipe II. Después indicó á los acompañantes su deseo de ver una celda, y entró en la del Padre Prior del Monasterio. Allí descansó un momento, y siguió la visita á la Universidad y á Palacio, donde se celebró el almuerzo. En la mesa conversó con todos, dirigiéndose á cada momento á sus dos hijos, por los que muestra verdadero cariño. Después se volvió á nosotros, y nos

preguntó si estábamos contentos de las fotografías hechas, á lo que desde el primer momento se mostró propicio. Luego, y muy de prisa porque el tren real aguardaba, visitó la Casita del Príncipe; el rey se detenía ante aquellos preciosidades, llamaba á los suyos, y éstos se admiraban de real orden. A la una menos cuatro salió el tren real, y en él volvimos á Madrid, gracias á la amabilidad del duque de Santo Mauro, gentilhombre y gentil persona, y á la del subdirector de la línea Mr. Polack. En Torrelodones estaba Frascuelo, dispuesto para saludar al rey que aquel era un gran torero; entonces fue cuando entró en ganas S. M. de presenciar una corrida de toros.

(รูปภาพพระเจ้าแผ่นดินสยามมีพระราช
ปฏิสันถารจากพระระเบียงพระบรมมหาราชวังใน
วันที่เสด็จฯ ถึงกรุงมาดริด)

สำหรับเรื่องการเสด็จฯ ถึงกรุงมาดริดนั้น บรรดา
หนังสือพิมพ์รายวันได้รายงานข่าวเท่าที่เราได้
เสนอเพียงเท่านี้ เป็นการรับเสด็จพระเจ้าแผ่นดิน
สยามที่อบอุ่นมากและทรงพอพระราชหฤทัยการรับ
เสด็จและความเอาใจใส่ที่สเปนจัดถวาย

สิ่งเดียวที่ข้าพเจ้าอดคิดถึงไม่ได้ในช่วงเวลา
หลายวันมานี้ คือ ชาวพิเศษประกอบด้วยพระบรม
สาทิสลักษณ์ เนื้อหาและเรื่องสรรเสริญพระเจ้า
แผ่นดินสยามและการแสดงหน้าพระที่นั่งในห้อง
ต่างๆ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติแต่พระองค์
และเพื่อนำเงินรายได้ไปมอบแก่ครอบครัวที่ประสบ
เคราะห์ครอบครัวหนึ่ง

รูปถ่ายโดยอิริโกเยน

หลุยส์ กาบาลดอน

(23 ตุลาคม 2440)

(Fotografía del Rey de Siam saludando desde el balcón de Palacio Real el día de su llegada a Madrid)

De la llegada á Madrid, ya los periódicos diarios han alcanzado con sus informaciones cuanto aquí pudiéramos decir. El recibimiento ha sido afectuosísimo, y el rey se muestra muy satisfecho de las atenciones que España le ha dispensado.

Lo único que en estos días he echado de menos, ha sido esas hojas extraordinarias con el retrato, argumento y cantares que tiene el rey de Siam, y alguna funcioncita en el Salón Variedades en honor de dicho señor, á beneficio de una familia desgraciada. *Fotografía Irigoyen*

Luis GABALDÓN

(23 de octubre de 1897)

EL CORREO ILUSTRADO

อาณาจักรสยามและกษัตริย์จุฬาลงกรณ์

ในระยะเวลาหนึ่งเดือนที่ผ่านมา หนังสือพิมพ์ของทุกประเทศต่างพากันลงข่าวการเสด็จ เยือนกรุงปารีส และเมืองหลวงอื่นๆ ในยุโรปของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์โลก เราขอตีพิมพ์ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศของพระองค์ซึ่งโดยทั่วไปเป็นเรื่องน่าสนใจ

รัฐสยาม หรือ ไทย เป็นส่วนหนึ่งของเอเชียใต้ ตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน มีความยาว 1,500 กิโลเมตรจากเหนือมาใต้ และ 420 กิโลเมตรจากตะวันออกไปตะวันตก มีพื้นที่ 320,000 ตารางกิโลเมตรโดยประมาณ จำนวนพลเมืองประมาณ 8,000,000 คน มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน อากาศร้อนมากและบริสุทธิ์ ยกเว้นในพื้นที่หนองน้ำซึ่งมีหิวตโรคและโรคฝีดาษระบาดเป็นประจำในช่วงฤดูฝนตั้งแต่พฤษภาคมถึงธันวาคม ผลผลิตที่มีจำนวนมาก คือ ข้าว เนื่องจากแม่น้ำเจ้าพระยาท่วมพื้นที่ส่วนใหญ่ทุกปี สยามมีแร่ทองคำ เหล็ก ทองแดง ตะกั่ว และโลหะอื่นๆ การค้าเกือบทั้งหมดอยู่ในมือของชาวจีน สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ คือ ข้าว น้ำตาล ผ้าฝ้าย น้ำมัน มะพร้าวและสินค้าอื่นๆ

ประเพณีย้อนไปถึงต้นกำเนิดของชาวสยาม ไปไกลถึงชนชาวลาวซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน รูปร่างเล็ก แต่ชาวสยามแข็งแรงกว่า ไบหน้ายาว มีโหนกแก้ม ตากลม ปากใหญ่ ริมฝีปากหนา ผิวสีมะกอก มีประเพณีทำให้ฟันดำ ใส่ฟันทองบางซี่ นับถือศาสนาพุทธ พระภิกษุประเพณีพรหมจรรย์ วัดมีพระพุทธรูปเลอค่าขนาดใหญ่ แต่บูชาช้างเผือกเป็นพิเศษ ช้างถือเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าบนโลก เป็นสิ่งควรบูชาและเป็นที่เคารพกันมาก ในบางกอก ภาษาสยามจัดอยู่ในกลุ่มอินโดจีน โครงสร้างคล้ายภาษาจีน ผสมอักษรเวลาใช้ มีพยัญชนะ 37 ตัว และสระ 20 ตัว มีภาษาถิ่นหลายภาษา คือ 1 ภาษาสยามหรือภาษาไทย พูดในอาณาจักรสยาม 2 ภาษาไทยใหญ่ พูดทางตอนบนของที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา 3 ภาษาลาว พูดในอาณาจักรลาว และ 4 ภาษาพโยและภาษาเป-เป

EL REINO DE SIAM Y EL REY KHULALONGKORN

Como desde hace un mes los periódicos de todos los países se viene ocupando de la visita que ha hecho á París y á otras capitales de Europa el Rey de Siam, Khula-longkorn, creemos de actualidad publicar algunos datos relativos al país cuyo tronco ocupa este soberano, objeto hoy de la curiosidad general.

El Estado de Siam ó Thay forma parte del Asia meridional; está situado en la Península de la Indo-China, mide 1.500 kilómetros de N. á S. y 420 de E. á O.; su superficie es aproximadamente de 320.000 kiló-metros cuadrados, con cerca de 8.00.000 de habitantes. Lo atraviesa el río Meinam; su clima es muy cálido y el aire sano, excepto en la parte pantanosa, donde constant-mente existen el cólera y la viruela, durando la estación de las lluvias desde Mayo á Diciembre. Su producto más abundante es el arroz, contribuyendo á ello el hecho de inundar todos los años el Meinam gran parte del país. Tiene minas de oro, hierro, cobre, plomo y otros metales. Su comercio está ejercido casi todo por los chinos, siendo los principales artículos de explotación el arroz, el azúcar, el algodón, aceite de coco y otros.

La tradición hace remontar el origen de los siameses á los pueblos del Laos, á los que se parecen; son pequeños, aunque robustos, de cara larga, mejillas prominentes, ojos oblicuos, boca grande, labios gruesos y tez de color aceituna. Tienen la costumbre de ennegrecerse los dientes, añadiendo muchos de ellos oro. Su religión es el budismo, sus sacerdotes practican el celibato, conteniendo sus pagodas estatuas gigantescas de gran valor, pero especialmente adoran el elefante blanco, uno de los cuales, considerado como el representante de Budha en la tierra, es objeto de la mayor veneración y se le adora principal-mente en Bangkok. La lengua siamés pertenece al grupo indo-chino; se parece su construcción á la china, componiéndose su alfabeto más usado de 37 consonantes y 20 vocales. Se conocen varios dialectos: 1º, el siamés propio ó sionanlo ó thaij, hablado en el Reino de Siam; 2º, el thaij-j'haij, usado en la parte superior de la cuenca del Meinam; 3º, el laos ó law, hablado en el Reino de Laos, y 4º, el p'ajj y el pa-pe, hablado en los Principados de este nombre.

ในอินโดจีน สยามเป็นประเทศหนึ่งที่มีสิ่งล้ำค่าที่สุด คือ วรรณคดี มีบทเพลง กลอนแปด ประวัติศาสตร์ และพงศาวดาร รูปแบบการเขียนเรียบง่ายมาก วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธเขียนด้วยภาษาบาลี

รูปแบบการปกครองคือสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เรื่องน่าแปลกคือ มีการสถาปนาภคินีศรีสองพระองค์พร้อมกันโดยคณะเสนาบดี เนื่องจากภคินีศรีทั้งสองพระองค์ทรงมีสิทธิ์ที่จะเลือกรัชทายาท ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากันทุกประการ แต่แทบจะไม่ทรงข้องเกี่ยวเรื่องราชการ

La literatura siamés es una de las más ricas de la Indo-China, consistiendo en canciones, romances, historias y crónicas; su estilo es muy sencillo, y su literatura sagrada está en lengua pali.

Su forma de gobierno es una monarquía absoluta y despótica, ofreciendo la curiosidad de que dos Reyes estén investidos al mismo tiempo del Poder supremo, pues como el Rey tiene el derecho de elegir sucesor, éste, que es su heredero, goza de los mismos, pero apenas toma parte en los asuntos públicos.

อาณาจักรสยาม

อาณาจักรสยามซึ่งรู้สึกว่าจะตั้งตรงกับประเทศซอเรสที่โปโตโลเมโอกล่าวถึง แบ่งการปกครองออกเป็น 4 จังหวัด อาณาจักรสยามแต่ดั้งเดิมตั้งอยู่ตอนกลาง อาณาจักรลาวสยามอยู่ทางตอนเหนือ อาณาจักรมอญอยู่ทางตอนใต้ และอาณาจักรกัมพูชาสยามอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้

ในปัจจุบัน มีความเจริญทางอารยธรรมพอสมควรถึงแม้ไม่มากเท่าญี่ปุ่น สยามได้รับอิทธิพลจากอังกฤษ เป็นเพราะกษัตริย์องค์ปัจจุบันทรงศึกษาภาษาอังกฤษกับพระพี่เลี้ยงชาวอังกฤษตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงรับสั่งได้คล่องแคล่วและรู้จักวรรณคดีอังกฤษอย่างน่าชื่นชม ทรงแตกฉานภาษาบาฬีอันเป็นภาษาศักดิ์สิทธิ์ และทรงสนพระราชหฤทัยความเจริญด้านอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างทางรถไฟที่มีความยาว 144 กิโลเมตรและติดตั้งโทรเลขจำนวน 4,000 สาย ที่ทำการไปรษณีย์ 160 แห่งและเข้าเป็นสมาชิกสหภาพการไปรษณีย์สากลโดยทรงโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ธงไม้เนื้อหอมเป็นตู้ไปรษณีย์ตั้งบนถนนสายสำคัญในบางกอก ด้วยวิธีนี้ พลภักดิ์ของพระองค์ยินดีจะทิ้งจดหมายที่ตู้ไปรษณีย์

พระราชวังของพระองค์สร้างแบบยุโรป ตามแผนผังของสถาปนิกสองคน คนหนึ่งเป็นชาวอังกฤษและอีกคนหนึ่งเป็นชาวออสเตรเลีย

ถึงแม้ด้านหน้าอาคารเป็นแบบยุโรป ภายในเป็นแบบตะวันออกทั้งสิ้น วิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยทำให้มีความเป็นตะวันออกมากขึ้น ห้ามผู้ชายเข้าไปข้างในหรือ ด้านในของพระราชวัง เพราะเป็นที่อยู่อาศัยของฝ่ายในของกษัตริย์ มีกองตำรวจที่เป็นหญิงล้วนเฝ้าระวัง

พวกมเหสีคัดเลือกจากเจ้าหญิงที่มีเชื้อพระวงศ์ อนาคตของพวกเธอ คือ เป็นมเหสีหรือไม่ก็สิ้นพระชนม์โดยไม่มีคู่

กษัตริย์องค์ปัจจุบันทรงมีพระโอรสสององค์เมื่อพระชนมายุได้สิบห้าชันษา ขณะนี้ทรงมีพระโอรสและพระธิดารวมทั้งสิ้น 154 พระองค์ มเหสี 400 พระองค์

สืบเนื่องจากการเสด็จทอดพระเนตรโรงงานแซฟไฟร์ที่มีชื่อเสียง มีผู้เล่าเกร็ดเรื่องกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ดังนี้

EL REINO DE SIAM

El Reino de Siam, cuya situación parece corresponder al país de Sores, de que habla Ptolomeo, está dividido administrativamente en cuatro provincias: el Siam propiamente dicho, en el centro; el Laos siamés, al N.; el Malacca siamés, al S., y el Cambodje siamés, al SE.

En la actualidad se halla bastante civilizado, aunque no tanto como el Japón, teniendo gran influencia los ingleses, merced á la educación del actual rey, que desde sus primeros años fue instruído por un aya inglesa en el idioma inglés, que habla con gran perfección, conociendo admirablemente su literatura; también conoce á fondo el pali, la lengua sagrada, y demuestra mucha afición á los progresos industriales y científicos, habiendo hecho construir 144 kilómetros de ferrocarril y 4.000 de líneas telegráficas; ha creado 160 Administraciones de Correos y se ha adherido á la Unión postal universal, colocando, para que sirvieran de buzones, cajas de maderas olorosas en las principales calles de Bangkok y quitando de este modo la repugnancia que sus súbditos tenían á depositar sus cartas en los buzones ordinarios. Sus palacios han sido construídos á la europea, según los planos de dos arquitectos, uno inglés y otro austriaco, aunque con la techumbre á estilo del país.

Por más que la fachada es europea, su interior es completamente oriental, mucho más por el género de vida que hacen los que en ellos habitan; está prohibida la entrada en el Khang-Nai ó parte interior, á los hombres, pues en ella están los harenes del monarca, cuidando de ellos un cuerpo de Policía compuesto exclusivamente de mujeres.

Las reinas se escogen siempre entre princesas de la sangre, que no tienen otro destino más que el de reinas ó el de morir solteras.

El rey actual, que á los quince años tenía dos hijos, tiene ahora 154, nacidos de sus 400 mujeres.

Con motivo de su visita á la célebre fábrica de Sèvres, se cuenta de S. M. Khulalongkorn la anécdota siguiente:

ตามที่เห็นกันมา ที่บางกอก มีผู้ชื่นชอบงานศิลปะจำนวนมาก ห้องแสดงงานศิลปะอาจแข่งขันกับหอศิลป์ที่มีชื่อเสียงในยุโรป

พระญาติฝ่ายหญิงคนหนึ่งมีอาชีพสะสมของเลียนแบบ และจัดแสดงผลงานเลียนแบบซึ่งไม่เหมือนผู้ใดและเป็นผลงานชิ้นเดียวในพิพิธภัณฑ์

ระหว่างการเสด็จทอดพระเนตรพิพิธภัณฑ์เซรามิกของแซฟร์ ท่ามกลางฝีมือภาพวาดจำนวนมาก กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ทรงหยุดทอดพระเนตรภาพหนึ่งถึงสองครั้ง และทรงร้องอุทานด้วยความแปลกพระราชหฤทัย

พระองค์เพิ่งทรงระลึกได้ว่า งานชิ้นนั้นคือต้นแบบของภาพวาดสองภาพบนเซรามิกที่ใช้ตกแต่งพระราชวังในบางกอกซึ่งพระญาติฝ่ายหญิงเคยถวายแต่พระองค์

ทรงเล่าเรื่องนี้ให้ฟังบ่อยครั้งว่า ทรงแยกความแตกต่างแทบไม่ออก พระองค์ทรงเล่าให้เจ้าบ้านฟังด้วยพระอารมณ์ขัน

(นิตยสารประจำเดือนตุลาคม 1897)

Según parece, en Bangkok los aficionados á las riquezas artísticas son muy numerosos, y sus galerías pueden rivalizar con las más célebres de Europa.

La emulación de los coleccionistas siameses está mantenida por una especie de prima concedida al que posea en su Museo una obra absolutamente original y única en el mundo.

Durante su visita al Museo de cerámica de Sèvres, Khulalongkorn se detuvo dos veces lleno de asombro ante otros tantos cuadros y lanzó exclamaciones de sorpresa.

Acaba de reconocer los originales de dos pinturas en porcelana que adornan el palacio de Bangkok y por las cuales le habían concedido dos primas.

El rey celebró mucho este pequeño incidente, que ha pasado casi inadvertido, ya que contó con muy buen humor á su cicerone.

(Revista de Octubre de 1897)

LA ILUSTRACION ESPAÑOLA Y AMERICANA

A decorative banner for the publication 'LA ILUSTRACION ESPAÑOLA Y AMERICANA'. The title is written in a large, bold, blackletter-style font. The banner is adorned with intricate illustrations: on the left, there are botanical sketches of plants and leaves; in the center, there are architectural drawings of buildings and domes; and on the right, there are more architectural details, including a prominent tower or spire.

บทสรุป

--

เนื้อหา – (...) – อาณาจักรสยาม โดยดอน เอเวอเรช-ริโอฆา – (...)

ภาพลายเส้น – (...) พระราชวังหลวงแห่งกรุงมาดริด ห้องกาสปารินิ ใช้เป็นที่ประทับของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ พระเจ้าแผ่นดินสยาม – (...) – พระบรมสาทิสลักษณ์ของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ พระเจ้าแผ่นดินสยาม – (...)

*

* *

กรุงมาดริด

ห้องกาสปารินิในพระราชวังหลวง

ภาพลายเส้นหน้า 224 เป็นห้องกาสปารินินอันงามเลิศในพระราชวังของกษัตริย์ของเรา ใช้เป็นห้องที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดินสยามขณะประทับในกรุงมาดริด

นับเป็นห้องที่ดีที่สุดในพระราชวังผนังผ้าซาตินสีขาวประดับพรมอย่างวิจิตรและตกแต่งด้วยเครื่องประดับทองและผ้าไหมปักกนูน (...)

*

* *

พระเจ้าแผ่นดินสยามในกรุงมาดริด

จุฬาลงกรณ์ที่ 1 พระเจ้าแผ่นดินสยาม พระบรมสาทิสลักษณ์ของพระองค์ที่เราอัญเชิญมาลงไว้หน้า 226 เสด็จพระราชสมภพในบางกอก เมืองหลวงแห่งอาณาจักรของพระองค์ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 1853 เสด็จขึ้นครองราชย์ต่อจากพระราชบิดา เจ้าฟ้ามงกุฎ ในวันที่ 1 ตุลาคม 1868 เมื่อพระชนมายุสิบห้าชันษา ผู้สำเร็จ

ราชการที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะที่ปรึกษาสูงสุดของประเทศจะบริหารราชการ จนถึงปี 1875 ซึ่งเป็นปีที่พระองค์จะทรงบรรลุนิติภาวะ

กษัตริย์จุฬาลงกรณ์มีพระวรกายไม่สูงนัก พระฉวีเป็นสีผลมะกอก สายพระเนตรมีชีวิตชีวาและทรงมีสติปัญญาหลักแหลม พระวรกายแข็งแรง

หลังจากทรงนำความเจริญด้านอารยธรรมเข้ามาในประเทศ ทำให้ประเทศเจริญมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีพระราชประสงค์จะรู้จักยุโรปและเสด็จฯ เยี่ยมกษัตริย์องค์สำคัญ ศึกษาความก้าวหน้าของวัฒนธรรมตะวันตก ทรงเริ่มเสด็จประพาสพร้อมคณะผู้ติดตามจำนวนมาก โดยเรือพระที่นั่งมหาจักรี เสด็จฯ ขึ้นบกที่เวนิสในเดือนพฤษภาคมปีนี้ หลังจากนั้น จะเสด็จฯ เยือนอิตาลี ออสเตรีย รัสเซีย อังกฤษและฝรั่งเศส และพรั่งนี้ จะเสด็จฯ ถึงเอล เอลโกเรียล

ที่พรมแดนฝรั่งเศส ดยุคแห่งซานโต เมาริและ ผู้ช่วยที่ปรึกษาทางทหารสองนายจะรับเสด็จฯ พระเจ้าแผ่นดินสยามในพระนามของสมเด็จพระราชินี เคานต์แห่งซิเกนา เสนาบดีกระทรวงการพัฒนารับเสด็จฯ ในฐานะตัวแทนของรัฐบาล

SUMARIO

—

TEXTO. – (...) – El reino de Siam, por D. R. Pérez-Rioja. – (...)

GRABADOS. – (...) – Real Palacio de Madrid: Cámara llamada de Gasparini, destinada á S. M. Chulalongkorn, rey de Siam. – (...) – Retrato de S. M. Chulalongkorn I, rey de Siam. – (...)

*

* *

MADRID

Cámara llamada de Gasparini en el Palacio Real

El grabado de la página 224 es reproducción de la suntuosa cámara llamada Gasparini del alcázar de nuestros Reyes, una de las destinadas á residencia de S. M. el Rey de Siam durante su estancia en Madrid.

Es, sin disputa, uno de los mejores salones de Palacio, y están lujosamente tapizados sus muros de raso blanco con adornos de oro y sedas bordados á reales.
(...)

*

* *

EL REY DE SIAM

S. M. el rey de Siam, Chulalongkorn I, cuyo retrato damos en la página 226, nació en Bangkok, capital de su reino, en 23 de

Septiembre de 1853, y sucedió á su padre Chao-Pha-Mongkut el 18 de Octubre de 1868, á los quince años de edad, y hasta el de 1875, en que llegó á la mayor edad, gobernó la monarquía siamesa un regente elegido por el Supremo Consejo de Estado.

S. M. Chulalongkorn es de poca estatura, tiene el color aceitunado, vivas é inteligentes la mirada y la fisinomía.

Después de introducir en sus Estudios los progresos de la civilización, mejorando el país notablemente, ha querido conocer Europa y visitar á los principales soberanos, estudiando los adelantos de la cultura occidental, y ha emprendido su viaje con un numeroso séquito á bordo de su yate *MahaChakri*, desembarcando en Venecia en Mayo de este año. Desde entonces ha visitado Italia, Austria, Rusia, Inglaterra y Francia, y Mañana 16 llegará a El Escorial.

En la frontera francesa le esperan, en nombre de S. M. la Reina, el Duque de Santo Mauro y dos ayudantes del cuarto militar; y en representación del Gobierno, el ministro de Fomento Sr. Conde de Xiquena.

ขบวนรถไฟพระที่นั่งประกอบด้วยตู้เบรกดดีเยี่ยม
ที่ตกแต่งอย่างหรูหราซึ่งใช้เป็นที่ประทับของพระ
เจ้าแผ่นดินสยาม คณะผู้ติดตามจะพักอีกตู้หนึ่ง
ตู้ห้องพระบรรทม ห้องทรงพระอักษร ห้องเสวย
สร้างด้วยไม้วอลนัทขัดมัน ฝาผนังประดับ

ด้วยภาพสลักตราพระราชลัญจกรและศีลตรา
วูซของสเปน และลำดับสุดท้ายเป็นตู้เสบียง มีตู้
ขนสัมภาระอยู่ด้านท้าย ตู้รถไฟทุกตู้มีทาง
เชื่อมต่อกัน ทำให้เดินจากหัวขบวนถึงท้าย
ขบวนได้อย่างสบาย

พระเจ้าแผ่นดินสยามจะเสด็จฯ ถึงเอล เอสโก
เรียลตอนเช้าของวันที่ 16 พระองค์จะทรงหยุด
ประทับเพื่อทอดพระเนตรพระอารามและ
พระราชวัง และเสด็จฯ ต่อสู่กรุงมาดริดซึ่งจะ
เสด็จฯ ถึงเวลาบ่ายสองโมง

จะมีการตั้งแถวทหารขณะรัฐบาลรับเสด็จพระ
เจ้าแผ่นดินสยามที่สถานีรถไฟสายเหนือ สมเด็จพระ
พระราชินีรับเสด็จฯ ในพระบรมมหาราชวัง พระ
บรมวงศานุวงศ์จะทอดพระเนตรการสวนสนาม
ของ กองทัพบก กองพระกระเปาะของ
พระบรมมหาราชวัง

ตอนค่ำ จะมีงานเลี้ยงพระกระยาหารอันหรูหรา
ในห้องเสวยของพระบรมมหาราชวังซึ่งบรรดา
เสนาบดีของสมเด็จพระราชินีและขุนนางชั้นสูง
ประจำราชสำนักจะมาร่วมงานเลี้ยงพร้อมคณะผู้
ตามเสด็จฯ ของพระเจ้าแผ่นดินสยาม

นอกจากนั้น วันจันทร์อาจมีงานเลี้ยงพระสุธา-
รชชาในพระบรมมหาราชวัง จะมีผู้มาร่วมงาน
ประมาณพันคน

จะมีการแสดงหน้าพระที่นั่งตามที่แจ้ง ณ โรง
ละครลา ปรินเซซา

วันอาทิตย์ เจ้าแผ่นดินสยามจะเสด็จฯ ไปโตเล
โด พระองค์จะประทับอยู่ตลอดวันโดยจะเสด็จ
ทอดพระเนตรสถานที่สำคัญต่างๆ ในเมือง
ประวัติศาสตร์ และจะเสด็จฯ เยือนโรงงานผลิต
อาวุธที่มีชื่อเสียง

หลังจากประทับในกรุงมาดริดสี่วัน พระเจ้า
แผ่นดินสยามจะเสด็จฯ ต่อไปยังกรุงลิสบอน
ในบรรดาพระโอรสจำนวนหนึ่งร้อยสี่สิบพระองค์
เจ้าชายรัชทายาท เจ้าชายจักรพงษ์และเจ้าชายจิ
ระฯ เป็นผู้ตามเสด็จฯ เจ้าชายมหิศรา พระอนุชา
ของพระเจ้าแผ่นดินสยามตามเสด็จฯ ด้วย

El tren real se compone de un magnífico *break* lujosamente guarnecido, que ocupará S. M. simesa; otro salón para acompañamiento; el destinado para dormitorio real; el salón de lectura; el comedor de nogal pulimentado, en cuyos paredes sobresalen en artísticos relieves los escudos y armas de España, y, por último, el vagón-cocina, seguido del destinado para la conducción de equipajes, todos los cuales comunican entre sí por medio de galerías, que permiten recorrer cómodamente el tren de un extremo á otro.

Llegará el 16 por la mañana al Escorial, donde se detendrá el Rey á visitar el Monasterio y Palacio, continuando luego su viaje á Madrid, donde llegará á las dos de la tarde.

Aquí formarán las tropas, recibiendo al Monarca en la estación del Norte, el Gobierno, y S. M. la Reina en el regio Alcázar desde los balcones del mismo presenciarán SS. MM. el desfile de las tropas.

Por la noche se celebrará suntuoso banquete en el gran comedor de Palacio, al que concurrirán, con la comitiva del Rey de Siam, los Ministros de la Corona y los altos dignatarios de la corte.

Además habrá, probablemente el lunes, en el regio Alcázar un té, al que serán invitadas unas mil personas.

En el teatro de la Princesa se verificará la enunciada función de gala.

El domingo irá el Rey á Toledo, donde pasará el día visitando los monumentos de la imperial é histórica ciudad, y la famosa fábrica de armas.

Después de cuatro días de permanencia en esta corte, continuará su viaje á Lisboa.

De los ciento cuarenta hijos que tiene S. M. siamesa, sólo le acompañan el Príncipe Real de Siam y SS. AA. Chakravamsa y Chwa. Viene también el hermano del Rey, Muhina.

ข้าราชการที่ตามเสด็จ มีดังนี้
พระยาสี่หราชเดโช นายพลเอก มหาเดเล็ก
ส่วนพระองค์
พระสมิยาราชฯ ณ พิชัย หัวหน้าข้าราชการบริวาร
ประจำพระราชวัง
พระยาสวัสดิ์ หัวหน้าคณะที่ปรึกษาฝ่ายพล
เรือน
จ๋มื่นเสมอใจ ข้าราชการฝ่ายพระราชพิธี
พระรัตนโกษา ขุนนางชั้นสูง ราชองครักษ์ ใน
ฐานะผู้แทนเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ
ฯพลฯ คอร์เรจโจนิ โดเรย ที่ปรึกษาคณะทูต
สยามประจำสเปน
นายจ่ายวด เจ้าพนักงานกรมวัง
เจ้าชายจรรุญ ณ นเรศ เลขานุการประจำคณะ
ทูต
พันโท พระอินทรเดช ราชเลขานุการส่วน
พระองค์
พลหลวงศัลยุทธ์ ผู้สนองพระราชบัญชา
นายกำน ขุนนางชั้นสูง
นายราชณัติ ผู้ช่วยทูต
นายแพทย์ ไรย์เตอร์ แพทย์ประจำพระองค์
นายเพิ่ม มหาเดเล็ก
ข้าราชการบริวารระดับล่างของพระเจ้าแผ่นดิน
สยามมีวิเสทหนึ่งคนและเจ้าพนักงานรับใช้ 20
คน
ในวันที่ 16 สมเด็จพระราชินีทรงโปรดเกล้าฯ ให้
พระสุริยาฯ เข้าเฝ้าเพื่อถวายพระราชสาส์นตรา
ตั้งในฐานะผู้แทนวิสามันญและเสนาบดีผู้มีอำนาจ
เต็มของสยามประจำกรุงมาดริด

(หน้า 222 – 226 ฉบับที่ 38)

บทสรุป

เนื้อหา – (...)

ภาพลายเส้น – (...) การเสด็จฯ เยือนราชสำนัก
สเปนของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 พระเจ้าแผ่นดิน
สยามเสด็จฯ ถึงสถานีรถไฟสายเหนือ – (...)
สมเด็จพระราชินีและพระเจ้าแผ่นดินสยามขณะ
ทอดพระเนตรการสวนสนามของกองทัพจาก
พระบรมมหาราชวัง – (...) ห้องเสวยใหญ่ใน
พระบรมมหาราชวัง จัดเตรียมสำหรับงานเลี้ยง
พระกระยาหารเพื่อถวายพระเกียรติแด่พระเจ้า
แผ่นดินสยาม – (...) การแสดงหน้าพระที่นั่งใน
คืนวันที่ 17 เดือนนี้ ณ โรงละครลา ปรินเซซา เพื่อ
ถวายพระเกียรติแด่พระเจ้าแผ่นดินสยาม – (...)
กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 เจ้าชายรัชทายาทแห่ง
สยามและดยุคแห่งซานโต เมาริ – (...)

(หน้า 238 – ฉบับที่ 39)

Los funcionarios que le acompañan son:
Phya Siharaja, mayor general, ayudante de campo del Rey.

Phya Smiyaraja de Bijai, mayordomo mayor de la Real casa.

Phya Sviodi, jefe del gabinete civil.

Chowmma Smerchai, maestro de ceremonias.

Phra Ratmacosa, gentilhombre de cámara del Rey en representación del Ministro de Negocios Extran-jeros.

S.E. Corregioni d'Orelli, consejero de la legación de Siam en España.

Nai Cha Imma, chambelán.

El príncipe Charoon de Narés, secretario de la referida legación.

Phra Inderaja, teniente coronel, ayudante de campo.

Luang Salynddha, capitán, ayudante de órdenes.

Nai Kand, gentilhombre.

Nai Rajamati, agregado diplomático.

El doctor Reytter, médico de cámara.

Nai Bhirm, paje de la corte.

La servidumbre baja del Rey de Siam se compone de un cocinero y veinte criados.

El día 16 S. M. la Reina recibirá á S. E. Phra Suriya, quien presentará á la augusta señora las cartas que le acreditan como enviado extraordinario y ministro plenipotenciario de Siam en Madrid.

(p. 222 - 226 – N.º XXXVIII)

SUMARIO.

—

TEXTO. – (...)

GRABADOS. – Visita de Chulalongkorn I á la corte de España. Madrid: Llegada á la estación del Norte de S. M. el Rey de Siam. – SS. MM. la Reina Regente y el Rey de Siam presenciando el desfile de las tropas desde el Palacio Real. – El gran comedor del palacio Real, dispuesto para el banquete dado en honor del Rey de Siam. – Función de gala celebrada la noche del 17 del corriente, en el teatro de la Princesa, en honor del Rey de Siam. – S. M. el rey Chulalongkorn I, el Príncipe heredero de Siam y el Duque de Santo Mauro. – (...)

(p. 238 – N.º XXXIX)

Ilustración ^{CATOLICA} de España

เรื่องทันโลก

ตุลาคม

วันที่ 14. – (...) – พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จพระราชดำเนินจากกรุงปารีสไปยังกรุงมาดริด – (...)

วันที่ 15. – มีการจัดเลี้ยงพระกระยาหารกลางวันถวายแต่พระเจ้าแผ่นดินสยามที่สถานีซานเซ-บาสเตียน ตัวแทนหน่วยงานราชการจังหวัดกิปุซโกเข้าร่วมโต๊ะเสวย หลังจากทรงพักพระอิริยาบถ ขบวนรถไฟพระที่นั่งแล่นไปยังกรุงมาดริดซึ่งมีการเตรียมการรับเสด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามอย่างยิ่งใหญ่ – (...)

วันที่ 16. – พระเจ้าแผ่นดินสยามซึ่งข้าราชการประจำพระบรมมหาราชวังตามเสด็จฯ ทรงชื่นชมความมโหฬารของพระอารามแห่งเอล เอสโกเรียล เวลาบ่ายสองโมงพระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จฯ ถึงกรุงมาดริด เหล่าเสนาบดี หน่วยงานราชการฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารและมหาชนยืนรับเสด็จฯ แน่นขนัด – (...)

วันที่ 17. – หลังการทอดพระเนตรพิพิธภัณฑ์ของกรุงมาดริด พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จฯ ไปยังพระบรมมหาราชวัง คณะทูตเข้าเฝ้าเพื่อถวายความเคารพ – หนังสือพิมพ์ในอินโดจีนเสนอข่าวเหตุการณ์ในสยามซึ่งไม่ค่อยจะดีนัก – (...)

วันที่ 18. – (...) พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงได้รับพระบรมสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระสันตะปาปา ปรากฏข้อความว่า เราเห็นดวงดาวขึ้นทางทิศตะวันออก – (...)

วันที่ 19. – (...) พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จฯ ไปเซบิยา – (...)

La historia al día

OCTUBRE

Día 14. – (...) - Sale de París, hacia Madrid, el Rey de Siam. – (...)

Día 15. – El Rey de Siam es obsequiado en la estación de San Sebastián con un almuerzo al que asisten las autoridades guipuzcoanas. Después de descansar un rato, sale el tren real en dirección á Madrid, donde se hacen espléndidos preparativos para recibir al monarca siamés. – (...)

Día 16. – El Rey de Siam y su comitiva, acompañados de funcionarios palatinos, admiran las magnificencias del Monasterio del Escorial. A las dos de la tarde llega á Madrid el soberano Chulalongkorn I, que es recibido solemnemente por los ministros, las autoridades civiles y militares y gentío inmensao que cubre la carrera. – (...)

Día 17. – El Rey de Siam, después de visitar los museos de Madrid, va á Palacio donde es cumplimentado por el cuerpo diplomático. – La prensa de Cochinchina, presenta como poco agradable la situación de Siam. – (...)

Día 18. – (...) – Recibe el Rey de Siam un retrato del Papa con el siguiente texto: *Vidimus ejus stellam in Oriente.* – (...)

Día 19. – (...) El Rey de Siam para Sevilla. – (...)

วันที่ 20. – (...) ผู้คนมารับเสด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามที่เซบิยาอย่างคึกคัก – (...)

วันที่ 21. – (...) พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จฯ ถึงกรุงลิสบอน – (...)

วันที่ 25. – (...) เป็นที่รู้กันว่า พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงมีรับสั่งให้ประหารชีวิตผู้ที่ตามเสด็จ
คนหนึ่งเพราะกระทำผิดชนบ

(30 ตุลาคม 1897)

Día 20. – (...) Es recibido en Sevilla con gran animación el Rey de Siam. – (...)

Día 21. – (...) Llega á Lisboa el Rey de Siam. – (...)

Día 25. – (...) Se sabe que por una falta de etiqueta el Rey de Siam condena á muerte á uno de sus acompañantes.

(30 de Octubre de 1897)

Nuevo Mundo

ความประทับใจและความทรงจำ

พวกนักข่าวในสังคมฝรั่งเศสชั้นสูง แสดงความเอื้อเฟื้อโดยไม่หวังผลตอบแทนและมีความปรารถนาหายาก ย่อมที่จะเสนอรายละเอียดของเหตุการณ์น่าสนใจอีกครั้ง พวกเขาเร่งตีพิมพ์เกร็ดต่างๆ เกี่ยวกับพระราชประวัติของพระเจ้าแผ่นดินสยามและอาณาจักรของพระองค์ และในเวลานี้พระองค์เสด็จแปรพระราชฐานอยู่ในเมืองหลวงแห่งสาธารณรัฐ

สัญชาติญาณนักข่าวของประเทศเพื่อนบ้านของเราเปิดเผยเรื่องประเพณีของทางราชการและพระราชประเพณี พระราชกรณียกิจและพระราชประสงค์อันดีงามของพระเจ้าแผ่นดินสยาม แต่ผู้อ่านยังอยากรู้ อยากเห็นเรื่องอื่นๆ อีก หลังจากตีพิมพ์ข่าวสารหมดสิ้นไปแล้วทุกแง่มุม หนังสือพิมพ์กรุงปารีส ผู้ตีความเรื่องความต้องการของผู้อ่าน ค้นหาข่าวใหม่ๆ ทุกหนทุกแห่งเพื่อระงับความกระหายใคร่รู้

ข้าพเจ้าไม่รู้ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับใดสำคัญที่สุด ฉบับที่นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ไม่ว่าจะฉบับใดก็ตาม มีการกล่าวถึงบัญชีค่าใช้จ่ายของฝรั่งเศสที่เกิดจากการเสด็จ เยือนของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ เพราะในปารีสไม่มีใครที่ไม่พูดถึงรายละเอียดที่น่าสนใจเรื่องนี้ และ โดยไม่ได้คาดหวังว่า พระองค์จะสูญเสียดินแดนนั้นไปเพราะความรู้สึกที่ว่า ความเป็นสุภาพชนตามมารยาทอาจทำให้เกิดการสูญเสียดินแดนได้ ประเทศเพื่อนบ้านของเราในที่สุดทำให้เข้าใจว่า เงินที่ใช้ในการรับเสด็จ นั้นเป็นเงินจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ทางการค้าอันน้อยนิดที่จะได้จากประเทศของกษัตริย์ที่เสด็จ มาเยือน

เนื่องจากกษัตริย์สยามทรงโปรดฯ ให้แปลหนังสือพิมพ์ของแต่ละประเทศที่ตีพิมพ์ข่าวระหว่างที่ทรงประทับ ณ ที่นั้น เราคาดว่า นักข่าวฝรั่งเศสปล่อยให้รายละเอียดนำแปลกลุลดหายไปขณะหาข่าวและปฏิบัติหน้าที่ เป็นการรายงานข่าวเรื่องความรู้สึกที่สังเกตเห็นจากพระพักตร์ของพระเจ้าแผ่นดินสยามเมื่อทรงได้ฟังข่าวนั้น เราคาดว่ารายละเอียดที่น่าสนใจมากเรื่องนั้นหลุดลอดออกมาเพราะความบากบั่นของนักข่าวฝรั่งเศสผู้นั้นเพราะไม่มีหนังสือพิมพ์สักฉบับนำเสนอเรื่องนี้

El rey de Siam.

—
IMPRESIONES Y RECUERDOS.

Los periodistas de la *culta* Francia, dando una prueba más de sus sentimientos hospitalarios de su desinterés y de su noble afán de ofrecer al público los detalles más minuciosos de cuantos sucesos pueden interesarle, apresuráronse á publicar toda suerte de pormenores relacionados con la vida del rey de Siam y de su reino, así que el monarca sentó sus reales en la capital de la República.

No quedó secreto de las costumbres públicas y privadas del soberano que no descubriera el simpár instinto noticiero de nuestros vecinos, su actividad y su buen deseo, y como la curiosidad de los lectores no pareciera satisfecha aun, después de agotada la información en todos sentidos la prensa de París del intérprete de los deseos de sus favorecedores buscó por todas partes nuevas noticias con que calmar el ansia de saber.

No sé cuál de los diarios más importante fue el que dio en el clavo pero es lo cierto que así uno, el que fuere, lanzó a los vientos de la publicidad la cuenta detallada de los gastos que había ocasionado á Francia la visita de Chulalongkorn, ya no se habló de otra cosa que París que de este interesantísimo detalle, y aun sin aguardar a que el monarca extranjero evacuara aquel territorio como parecía exigir la más rudimentaria cortesía, nuestros vecinos, comentando las cuentas, vinieron a dar en deducir que era mucho el dinero invertido en agasajar al huésped, en relación con los escasos beneficios que su visita podía determinar en los negocios de la nación.

Como el monarca siamés tiene por costumbre hacerse traducir cuanto publican los periódicos de cada país durante su *permanencia en él*, suponemos que á la penetración y actividad de los *reporters* franceses ha escapado uno de los pormenores más curiosos, el de pintar la expresión que se observara en el rostro del rey de Siam al oír la noticia y suponemos que tan interesante detalle ha escapado á la diligencia de los periodistas de Francia, porque ningún periódico ha consignado este *suceso*.

ดังนั้น ไม่น่าแปลกใจว่า หลังจากที่พวกเรากราบบังคมทูลถาม พระองค์ตรัสว่า สเปนเป็นประเทศที่ทรงระลึกถึงมากเพราะแสดงความปรารถนาค้นหาข้อมูลข่าวสารพอสมควร พวกเราชาวสเปนเป็นผู้ที่ไม่คิดเล็กคิดน้อยและไม่นำเรื่องค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นจากการเสด็จ เยือนมาเปรียบเทียบกัน เราไม่ค่อยจะทำบัญชีและไม่ค่อยใส่ใจมากกว่า ความอยากรู้อยากเห็นของเราหมดไปขณะที่เราสืบค้นเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับพระราชประวัติ ว่าทรงมีพระชนมายุเท่าใด หรือพระศิริโฉมงดงามหรือไม่ ทรงมีมเหสีกี่พระองค์ และพระองค์ทรงคิดเช่นไรต่อประเพณี รสนิยม ความเจริญก้าวหน้าของเรา และที่สำคัญที่สุดทรงคิดเช่นไรในเรื่องราวอันรื่นเริงประจำชาติของเรา

นักข่าวชาวสเปนต้องการสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้่านอย่างซื่อสัตย์ มุ่งนำเสนอรายละเอียดเรื่องพระราชประวัติ พระราชประเพณี อาณาจักรของพระองค์ในขณะเดียวกัน ส่วนข้าพเจ้า พยายามให้บริการแก่ผู้อ่าน โดยเพียงแค่นำเสนอสรุปข่าวน่าสนใจที่ได้จากที่ต่างๆ เกี่ยวกับพระราชนิยมและพระราชประเพณีของกษัตริย์สยาม เช่นเดียวกับเรื่องความรู้สึกรักและการศึกษาของพระองค์

(27 ตุลาคม 1897)

Así, no es de extrañar que interrogado por nosotros haya dicho el monarca que los pueblos de que más grato recuerdo menos influidos por el afán informatorio, los españoles no echamos cuentas ni hacemos comparaciones entre la cuantía de *los gastos y la de las ventajas que pueda traernos* la visita. Menos duchos en cuentas y más desinteresados, nuestra curiosidad se satisface con averiguar *cosas* de la vida del Rey, cuántos años tiene, si es feo ó guapo, de cuantas mujeres dispone y qué piensa de nuestras costumbres, de nuestros gustos, de nuestros adelantos y sobre todo de nuestra fiesta nacional.

Sirviendo, pues fielmente los deseos de nuestro público, los periodistas españoles se concretaron á referir detalles de la vida y costumbre del rey y de su reino y tratando yo de servir los de mis lectores sólo he de intentar un resumen á la ligera de las notas más interesantes recojidas aquí y allá y por las cuales puede informarse idea de los gustos y costumbres del soberano siamés tanto como de sus sentimientos y cultura.

(27 de octubre de 1897)

ข่าวทันโลก

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

สำหรับผู้ที่มิพื้นเพดั้งเดิมในกรุงมาดริดที่ขอบดูของฟรี สัปดาห์สุดท้าย ไม่มีอะไรน่าดูไปกว่านี้ เพราะเรื่องพระเจ้าแผ่นดินชาวเอเชียเสด็จฯ มาไม่ใช่เหตุการณ์ที่เราจะเห็นได้ทุกวัน

เรื่องก็เป็นไปตามนั้น สองชั่วโมงก่อนที่พระเจ้าแผ่นดินสยามจะเสด็จฯ มาถึง ผู้คนที่ไม่มีอะไรทำ ก็ออกนอกบ้านเพื่อไปรับแสงแดดและชมพระบารมีของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 อย่างใกล้ชิดพร้อมคณะผู้ตามเสด็จอันตระการตา

วันนั้นอากาศดีมาก เป็นวันหนึ่งในฤดูใบไม้ร่วงที่อากาศไม่ร้อนไม่หนาว อากาศแบบฤดูใบไม้ร่วงทั่วไป เป็นวันที่พวกคนหน้าตาดูออกมาอวดรูปร่างสูงเพียวได้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะเป็นปอดบวม

เวลาบ่ายสองโมง กองทหารซึ่งตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม ยิงสลุตปืนใหญ่จำนวนยี่สิบเอ็ดนัด เป็นสัญญาณว่าขบวนรถไฟพระที่นั่งที่อัญเชิญพระเจ้าแผ่นดินแห่งบูรพาทิศมาถึง

หลังจากนั้น พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงมีพระราชปฏิสันถารทักทาย แนะนำพระองค์ตามธรรมเนียม เสด็จฯ ไปยังที่ประทับของกษัตริย์ของเราพร้อมด้วยคณะผู้ตามเสด็จอันตระการตา กองทหารบนถนนถวายความเคารพอย่างสมพระเกียรติยศ

เวลาบ่ายสามโมง เริ่มการสวนสนาม พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายสยามและฝ่ายสเปนทอดพระเนตรจากพระราชที่นั่งบนพระราชวังตะวันออก

กองทหารราบของเราเป็นกองทหารที่ไม่มีที่ใดเทียบได้ แสดงให้เห็นความเป็นชาตินักรบซึ่งหาที่เปรียบไม่ได้ มีเสียงร้องแสดงความชื่นชมและฮึกเหิมของผู้คนที่ชมการสวนสนาม

พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงชื่นชมกองทัพอันคล่องแคล่วของเราซึ่งได้แสดงให้เห็นความกล้าหาญหลายครั้งหลายครา คณะผู้ตามเสด็จต่างก็ชื่นชมเช่นเดียวกัน

เนื่องจากบรรดาหนังสือพิมพ์รายวันบรรยายการเสด็จพระราชดำเนินถึงกรุงมาดริดของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์อย่างละเอียดลออ เราจึงนำเสนอเรื่องนี้เพียงเล็กน้อยในข่าวทันโลก

เอเล. เออร์เร. เอเม.

ACTUALIDADES

EL REY DE SIAM

Para los madrileños de pura raza, que tan aficionados á los espectáculos gratuitos, la semana última no ha dejado nada que desear. Porque eso de tener de ser visitados por un Monarca asiático no es cosa que se ve todos los días.

Así fue que, dos horas antes de la llegada del Soberano siamés, se echó á la calle la gente desocupada, con el sano propósito de tomar el sol y ver *vis-á-vis* á S. M. Chulalongkorn I y á su lucido acompañamiento.

El día era espléndido: era uno de esos días de otoño en que no hace frío ni calor; de esos, en fin, en que los elegantes aun pueden salir luciendo el esbelto talle sin el peligro de coger una pulmonía.

A las dos de la tarde, una batería colocada en el lugar conveniente hizo una salva de veintiún cañonazos, anunciando la llegada del tren real que conducía al Soberano oriental.

Pocos momentos después, y una vez hechos los saludos y presentación de rigor en tales circunstancias, el Rey de Siam, seguido de lucida y brillante comitiva, trasladóse á la residencia de nuestros Reyes, siéndole tributados por las tropas que cubrían la carrera los honores que á su regia persona correspondían.

A las tres en punto comenzó el desfile, que fue presenciado por las Cortes siamesa y española desde uno de los balcones del Palacio de Oriente.

Nuestra infantería, esa infantería que no tiene ni tendrá rival en el mundo, dio una prueba más de su incomparable marcialidad, arrancando frases de admiración y entusiasmo á todos los que presenciaron el acto del desfile.

El Rey de Siam y su séquito quedaron admirados de nuestro brioso ejército, que tantas y tan señaladas prueba ha dado de su valor.

Como los periódicos diarios han reseñado con prolija minuciosidad la llegada á Madrid de Chulalongkorn I, nosotros nos limitamos únicamente á dar estos ligeros apuntes como nota de actualidad.

L. R. M.

บุคคลสำคัญประจำสัปดาห์สุดท้ายในกรุงมาดริด คือ พระเจ้าแผ่นดินสยาม กษัตริย์ที่น่าชื่นชมที่สุด พระองค์หนึ่ง ถึงแม้จะทรงเป็นชนผิวเหลือง แต่ฝูงชนก็ชื่นชมพระศิริโฉมด้วยความพึงพอใจอย่างมาก แต่หากพูดตามความจริง ฝูงชนคาดหวังสิ่งตรงข้ามมากกว่า กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 ทรงมีพระศิริโฉมงามไม่น้อยเลย พระวรกายสูงกว่าอดีตเสนาบดีของเราหลายคน และทรงฉลองพระองค์ชุดเครื่องแบบอย่างสง่างาม และเสื้อแจ็กเก็ตผสมส่วนเหมาะกับพระวรกาย

พระเนตรไม่หยี พระเกศาไม่ได้ทรงปล่อยยาวไปเบื้องหลังและพระมัสสุไม่ห้อยตกเหมือนของชาวจีนที่ชอบกินอาหารพวกแป้งมานานแล้วซึ่งเป็นตัวแทนของชนผิวเหลืองที่ร้านปอस्ताสที่มีชื่อเสียง นอกจากนี้ พระองค์ทรงรอบรู้ ทรงสั่งเกตป็นยาวของพวกทหาร ทรงพิจารณาผลงานชิ้นเอกของเหล่าจิตรกร เช่นเดียวกับเจ้าชายโยริฮิโตะของญี่ปุ่นซึ่งข้าพเจ้าได้รับเกียรติอย่างมากที่ได้เข้าเฝ้าที่โตเลโดเมื่อสอง-สามปีที่แล้ว กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ทรงเป็นชาวเอเชียที่ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมยุโรป และหากจะให้พระองค์ทรงรักษาอาณาจักรของพระองค์ซึ่งเหลือน้อยเนื่องจากกรณีพิพาทกับชาวฝรั่งเศสและชาวอังกฤษ ในไม่ช้าพระองค์จะทำให้อาณาจักรของพระองค์เป็นประเทศที่เต็มไปด้วยชนชั้นกลางและข้าราชการ รถจักรยานและรถไฟ ปืนยาวเม้าเซอร์และปืนใหญ่ของกรุปปี หนังสือคู่มือวิทยาศาสตร์และความคิดตามชนบ การค้าของทุกชาติ จะเข้าไปในอาณาจักรสยาม การบูชาข้างเผือกจะหายไป สัตว์ศักดิ์สิทธิ์นี้จะเดินระบำตามจังหวะเปียโนแบบไซลานเหมือนข้างในโรงละครสัตว์ทั่วไป ฉัตรทั้งสามที่เป็นพระราชลัญจกรบนธงกษัตริย์จะกลายเป็นร่มของสามพี่น้องของบอักษิโธ¹ (...)

(16 ตุลาคม 1897)

¹ หมายถึงตัวละครที่เป็นชายหนุ่ม 3 คนในผลงานเรื่อง *ตำนานสิบราตรี* ของบอักษิโธ เป็นสัญลักษณ์ของสามมีเหตุผล ความโกรธและความหลง

El personaje de la semana última en Madrid ha sido el rey de Siam, un monarca apreciableísimo, *si que también* amarillento, cuya presencia ha regocijado grandemente á las masas.

Sin embargo, á decir verdad, las masas esperaban muy otra cosa. S. M. Chulalongkorn I es un sujeto no mal *fachado*, de mayor estatura que varios ex ministros, y que viste el uniforme con cierta gallardía, y la levita *sin desentono*.

No tiene los ojos oblicuos, ni gasta coleta, ni le caen los bigotes como les caían á los chinos de pasta que, durante largo tiempo, han representado á la raza amarilla en una famosa tienda de la calle de Postas. Es, además, una persona ilustrada, que sabe fijarse en los fusiles de los soldados y en las obras maestras de los pintores. Lo mismo que S. A. Yorihiito, príncipe del Japón, á quien tuvo la alta honra de conocer en Toledo hace algunos años, el rey Chulalongkorn es un asiático adulterado por la cultura de Europa, y si le dejan conservar su reino, que ha sufrido bastante mermas con motivo de las disputas entre franceses é ingleses, pronto lo convertirá en uno de tantos países llenos de burguesías y de burocracia, de bicicletas y de ferrocarriles, de fusiles Mausser y de cañones Krupp, de manuales científicos y de ideas convencionales. Entrará el reino de Siam en el comercio de todas demás naciones, se perderá el respeto al elefante blanco, este sagrado animal bailará, como su vulgarísimo elefante de circo, al compás de cualquier pianete de manubrio, y los tres quitasoles que sirven de blasón al estandarte regio se trocarán en los paraguas de los tres maridos de Boccaccio.

(16 de octubre de 1897)

ภาคผนวก

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยสังเขป

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2396 (ค.ศ. 1853) เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 กับสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี (สมเด็จพระนางรำเพยภมรภิรมย์) มีพระนามเดิมว่า " เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ " ได้ทรงรับสถาปนาเป็นกรมหมื่นพิฆเนศวรสุรสังกาศ และกรมขุนพิริยประชานาถ

ด้านการศึกษา พระองค์ทรงได้รับการศึกษาเป็นมาอย่างดี คือ ทรงศึกษาอักษรศาสตร์ โบราณราชประเพณี ภาษาบาลี ภาษาอังกฤษ ภาษาไทยรัฐประศาสนศาสตร์ วิชากระบี่ กระบอง วิชาอศุภกรรม วิชามวยปล้ำ การยิงปืนไฟ นอกจากนี้ ยังทรงศึกษาธรรมทางพระพุทธศาสนาและภาษาบาลี จากสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) พระมหาเถระผู้มีวัตรปฏิบัติสูงส่งในสมัยนั้น ทรงศึกษาภาษาอังกฤษกับครูฝรั่ง คือนางแอนนา เลียวโนเวนส์ ชาวแคนาดา และหมอบลัดเลย์ มิซซันนารีชาวอเมริกัน

ในปี พ.ศ. 2410 (ค.ศ. 1867) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรับราชการบัญชาการกรมมหาดเล็ก กำกับราชการกรมพระคลังมหาสมบัติ บังคับบัญชาทหารปืนเล็กฝ่ายพระราชวังบวรขณะทรงมีพระชนมายุเพียง 14 พรรษา

เมื่อพระชนมายุย่างเข้า 16 พรรษา ได้ขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติโดยมีพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นผู้สำเร็จราชการ พ.ศ. 2410 (ค.ศ. 1867) ครั้นพระชนมายุครบที่จะว่าราชการได้ พระองค์จึงได้ทรงทำพิธีราชาภิเษกใหม่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. 2416 (ค.ศ. 1873)

ในปี พ.ศ. 2423 (ค.ศ. 1880) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาพระองค์เจ้าเสาวภาผ่องศรี เป็นพระมเหสี มีเลื่อนพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระวรราชเทวี

เนื่องจากประเทศทางตะวันตกใช้ข้ออ้างว่าประเทศไทยมีความล่าช้า เพื่อเข้ามายึดประเทศเป็นอาณานิคม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงโปรดฯ ให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เพื่อให้ประเทศไทยรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว เช่น ในปี พ.ศ. 2440 ทรงเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก จึงโปรดเกล้าฯ สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

พระองค์เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2453 (ค.ศ. 1910) ทรงเป็นพระมหากษัตริย์อันเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย เนื่องด้วยตลอดเวลา 42 ปีเศษ ที่ทรงเสวยราชสมบัติ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจมากมาย นำพาประเทศไทยไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมกับอารยประเทศ ยกเลิกประเพณีหมอบคลานในเวลาเข้าเฝ้า เปลี่ยนแปลงระบบเงินตรา เลิกทาส ปฏิรูปการศาลและการชำระกฎหมาย ปฏิรูปการบริหารแผ่นดิน ปฏิรูปการบริหารราชการส่วนภูมิภาค พัฒนาสาธารณสุข โภชนา สาธารณสุข การสื่อสารคมนาคม ชลประทาน พัฒนาการศึกษาของชาติ

LA CORRESPONDENCIA DE ESPAÑA

DIARIO POLITICO Y DE NOTICIAS

CHULALONGKORN I

EL PAIS DEL ELEFANTE BLANCO

El reino de Siam es un país tan interesante y curioso para el europeo como en general poco conocido. Situado entre territorios pertenecientes á Francia ó Inglaterra, queda reducida su política internacional á un *status quo* permanente.

Su población asciende á unos cinco millones. La superficie total del reino es de 145,000 kilómetros cuadrados, y su capital, Bangkok, tiene 200,000 habitantes.

A pesar de que el Japón cree ser la nación que ha realizado mayores progresos en el extremo Oriente, no se halla más adelantado que el reino de Siam, en el cual, desde hace algunos años, ha hecho notables conquistas la civilización europea.

Numerosos estudiantes siameses cursan sus estudios en este continente, y el monarca actual goza de grandes simpatías por los trabajos realizados para poner á su reino al nivel de las naciones europeas.

El rey es llamado comúnmente Chulalongkorn I, y por este nombre prefiere ser conocido en Europa. En su idioma patrio se firma siempre Siammindr ó Phra Chulalongkorn.

Nació el actual soberano el 21 de setiembre de 1853, y fué elegido rey por el Senabodea ó Consejo Supremo de Estado el 1.º de octubre de 1868, y coronado el 11 de noviembre del mismo año.

Como el rey tenía quince años de edad, fué elegido regente su tío Chow Phya Somdetch, ó investido del poder ejecutivo hasta el 16 de noviembre de 1873, fecha en que su majestad llegó á la mayor edad, según la ley de Siam, y fué abolida la regencia.

Desde temprana edad mostró ser un estudiante muy aplicado, y antes de tomar las riendas del poder hizo grandes adelantos en varios idiomas y dialectos asiáticos.

Bajo la dirección de una profesora inglo-

sa, Mrs. Leonowens, quien estuvo al servicio de la familia real durante siete años, y del norteamericano Mr. Chandler, aprendió á hablar y escribir el francés ó inglés con una facilidad tan maravillosa, que al poco tiempo conyosaba en ambos idiomas con til pureza de dicción, que sorprendió á todos los europeos al servicio de la corte siamesa. Es un hombre muy versado en la literatura y jurisprudencia de Occidente.

La Biblioteca real de Bangkok está suscrita á todas las grandes revistas y periódicos del Viejo y Nuevo Mundo, y en aquel local pasa el rey la mayor parte del día rodeado de sus amigos favoritos, discutiendo las noticias más salientes ó omitiendo su opinión respecto á una civilización que ahora estudia sobre el terreno por vez primera.

Durante su reinado ha implantado numerosas reformas en el gobierno, habiendo abolido practicamente la esclavitud y disminuido ó suprimido las contribuciones in-

teriores que eran odiosas, agobiadoras ó innecesarias; ha mandado abrir varios canales y hecho construir grandes carreteras para facilitar el comercio interior; á él se debe el establecimiento del correo y el que Bangkok esté unido por telégrafo al imperio de China y á las naciones de Occidente.

Las principales reformas han sido la promulgación de un notable código civil y un nuevo sistema judicial; las leyes sobre instrucción pública; el haber instituido la libertad religiosa, la construcción de magníficos hospitales y la de un notable museo de artes, la reedificación de varios templos, la reorganización del ejército y de la policía de Bangkok, realizada por oficiales europeos y el haber enseñado á sus súbditos con el ejemplo á ser sobrios, fieles, industriosos y humanos.

Chulalongkorn I, que es el quinto monarca de su dinastía, ha reinado más tiempo que ningún otro soberano desde la fundación del reino de Siam, y se le considera

como el potentado más culto é inteligente de extremo Oriente.

Es el hombre más trabajador que hay en Bangkok. Se levanta constantemente muy temprano, y mientras la mayor parte de sus súbditos duermen, consagra varias horas al estudio de los negocios de Estado. Desde la muerte del ex regente, varios altos cargos de verdadera importancia que eran desempeñados por extranjeros, ha sido adjudicados á algunos individuos de la familia real, quienes perciben sus haberes como los demás empleados. Como es un hombre tan activo y trabajador, odia á los perezosos y desde el tesorero real al último escribiente, les exige que cumplan fielmente con su obligación.

El rey, de tiempo en tiempo, recompensa á los que mayor celo y actividad despliegan en los servicios públicos, así como exige la más estrecha responsabilidad al empleado que falta á sus deberes.

El príncipe heredero de Siam se llama Maha Vagiruvah, el cual se hallaba educado en Inglaterra cuando lo fué comunicada la noticia de haber sido elegido heredero de la corona en 1895, por haber fallecido el entonces príncipe real.

Este último era hijo de Chulalongkorn I y de la reina Sawang Waddhana, y había nacido en 1878. En aquella época la dignidad real era únicamente nominal y hereditaria, y el soberano tenía el privilegio de nombrar su sucesor. En 1887 el actual monarca determinó que la sucesión fuese hereditaria; y en virtud de esta decisión fué declarado príncipe heredero Vagiruvah, quien continuó sus estudios en la Gran Bretaña hasta 1891, en que se verificaron con gran esplendor en Bangkok las fiestas de la confirmación, las cuales en magnificencia y esplendor sobrepujan á las de igual clase de Occidente.

El rey de Siam es de pequeña estatura, tez bronceada y mirada inteligente. Su rostro posee una movilidad asombrosa.

Hace tiempo resolvió emprender un viaje por Europa, á fin de estudiar los principales monumentos y visitar á la vez á los soberanos reinantes.

Partió de Bangkok á bordo de su yate *Maha-Chakri*, con una comitiva numerosa, y desembarcó en Venecia en el mes de mayo último, habiendo visitado Italia, Aus-

tria, Alemania, Rusia, Francia, Bélgica é Inglaterra.

En su viaje no le acompaña ninguna de sus dos mujeres, pues es un dato interesante decir que los reyes de Siam no pueden elevar más que á dos esposas á la dignidad de reina, pero poseen una guardia real de 400 jóvenes escogidas entre las más bonitas y elegantes del reino. El harén se compone de 12 mujeres, que sirven arrodilladas el almuerzo á S. M.

Algunos periódicos extranjeros, de donde extractamos los datos anteriores, aseguran que en el palacio real de Bangkok existen en la actualidad 4,000 mujeres... y un solo hombre: Chulalongkorn I.

F. B.

NOTAS SIAMESAS

En 1880 fué á Siam una misión española cuyo jefe era D. Melchor Ordóñez. De ella formaron parte los señores Fernández Henerrosa, Cotoner y Elduayen.

Dos años después, el ilustrado jefe de aquella misión, Sr. Ordóñez, publicó un interesante libro relativo á la Indo-China, del cual tomamos los siguientes apuntes, que son de actualidad por residir entre nosotros el rey de Siam, que recibió y agasajó en aquella fecha á nuestros compatriotas.

Siam.

Es un pueblo prosternado ante su rey.

En invierno sube el termómetro hasta 46 grados á la sombra.

El invierno se limita á los meses de diciembre y enero. El resto del año es allí verano.

Siam ocupa entre montañas una extensa llanura á las márgenes del río Mei-Nam.

Su capital es Bang-Kok, la Venecia de Oriente, llamada por los siameses la gran ciudad de los Angeles, la bella, la inexpugnable. Tiene unos 300,000 habitantes.

Desde la *Montaña de Oro* se la contempla á vista de pájaro, viéndose en admirable conjunto las agujas de las pagodas, las cúpulas de sus palacios las arboladuras de los buques que surcan las tranquilas aguas del Mei-Nam en medio de la más espléndida vegetación de sus orillas.

Entre las múltiples encarnaciones de Budha figura el *Karieu*, ave hermosa y sagrada, de cuerpo plateado, cuello negro y cabeza de escarlata. Los siameses respetan al *Karieu* como entre nosotros es respetada la golondrina.

Los niños siameses tienen en sus tiernos años rasgos de belleza, pero á medida que se desarrollan se abultan sus labios y facciones y se oscurecen y con el uso del betel

no masean de continuo se ponen negros os dientes.

El siamés lleva afeitada la cabeza menos el vértice, donde deja crecer un mechón de pelo.

El de condición más humilde se cubre con un pedazo de tela que llaman *langui*, desde la cintura hasta las rodillas.

El color es bronceado, sus labios son sanguinolentos, sus ojos oblicuos y sus pómulos salientes.

El siamés usa como monedas pedacitos de porcelana con cifras.

Tiene gran afición á combates de animales. Las riñas de gallos llegaron á interesar tanto á los siameses que para evitar reyertas y desgracias fué necesario prohibir el espectáculo en todo el reino.

A las fiestas que da el rey y que son combates entre rinocerontes y elefantes asiste toda Bangkok.

En cada calle de la ciudad hay un teatro. Los actores de más fama se ponen enormes orejas y colosales sombreros puntiagudos; se blanquean el cuerpo y cantan, bailan y gesticulan durante un día entero, que es lo menos que allí dura una función.

Curiosidades de Siam.

En el reino el color blanco indica luto.

Para que la morada no caiga en poder del demenio, el número de escalones, ventanas y habitaciones debe ser impar.

Siam es el país de las pagodas. En la capital sobresale la de Jotuton, en la cual hay una estatua de Budha de 50 metros de altura.

Los caballos que en Siam existen son pequeños y australianos.

Cuando en 1860 S. M. siamesa recibió á la misión española, los soldados de la guardia exterior se hallaban vestidos y armados á la europea.

Los de la guardia interior de Palacio vestían de azul.

El Sr. Ordoñez hizo saber al rey que S. M. D. Alfonso XII tendría gran satisfacción en recibir su visita, y ello causó al soberano verdadera alegría. Por los altos designios de la Providencia ha sido el rey de Siam huésped de S. M. la reina regente y no del malogrado D. Alfonso XII (q. e. s. g.)

El salón de recepciones de Palacio tiene forma de T. El trono está en el punto en que se encuentran los brazos. El decorado no es occidental, es europeo.

Constituye el trono un gran sillón con elevadísimo espaldar forrado de raso amarillo. En el respaldo se ven las armas siamesas.

A cada lado de dicho sitio hay un guardasol de siete pisos, símbolo del poder real, como en Europa el cetro y la corona.

Paralelos á los lados del trono, y tendi-

dos en el suelo, hay dos haces de lanzas con vainas de oro.

El rey, de pie delante del trono, esperó la entrada de la misión española. Vestía uniforme azul con entorchados en las mangas, que es el apropiado para las funciones de etiqueta.

Los españoles regalaron al rey de Siam, en nombre de D. Alfonso XII, un puñal toledano trabajado con primor, una gran colección de álbums y cajas de los mejores cigarros filipinos.

En el banquete que el rey de Siam dió en honor de la misión española estaba la mesa adornada con ricos y artísticos centros de plata, que eran caprichosos grupos de animales del país. La labor honraba á los artifices ingleses, sus autores.

Uno de los centros de mesa era una palmera cobijando á su sombra un magnífico tigre real; otro, un elefante extendiendo la trompa y jugueteando con sus hijuelos; otro, un rinoceronte.

En el banquete, como en todas las comidas de etiqueta, reinó el silencio solo interrumpido por las músicas. Una era europea otra siamesa. Tocaban alternando.

A mitad del banquete brindó el monarca siamés por España y por D. Alfonso XII. El jefe de la misión española significó al ministro de Estado de Siam que la etiqueta europea vedaba contestar al brindis de su majestad sin su vénia, y el rey de Siam exclamó:

—Me considero muy honrado con que el representante de D. Alfonso XII, tomando la iniciativa, brinde en mi honor.

Entonces el Sr. Ordoñez bebió á la salud del rey de Siam y volvió á restablecerse el silencio en la mesa hasta que á los postres el monarca oriental inició de nuevo los brindis hablando en inglés.

Teatro regio de S. M. siamesa.

Se halla instalado en Palacio, en un patio contiguo á la sala de audiencia. La decoración está formada por cortinajes de seda roja y blanca, enmaderamientos de ensambladura esculpidos y un número infinito de calados, picados y recortados de cartón, en que tanto sobresalen los siameses.

A la derecha del escenario hay una tribuna destinada á S. M. Los grandes mandarines se colocan al pie de las gradas que á ella conducen y se prosternan.

Delante de la escena se ve un gran estrado á su misma altura para los europeos.

En vez de orquesta hay una música atornadora que durante varias horas repite la misma frase.

Multitud de actores y actrices se lanzan á escena con trajes raros, cubriéndose con sederías bordadas de oro y casquetes cónicos, cuyos adornos son piedras falsas y abulorios.

La embajada española presenció una revista militar.

Se verificó en el recinto exterior de palacio.

Los soldados llevaban túnicas rojas, en que se veían dibujados animales fantásticos, y sombreros rojos de grandes alas.

Unos iban armados de arcos y otros de lanzas.

La música de aquel extraño cuerpo consistía en silbos y tambores que hacían un ruido ensordecedor.

Seguían carros de combate pintados de verde y tirados por bueyes. Iban llenos de fusiles y lanzas.

Llegó el turno á los elefantes.

De la silla colgaban armas blancas y de fuego, viéndose hasta falconetes á lomos de algunos paquidermos.

En cada elefante iban cinco ó seis hombres.

Formaba detrás un cuerpo de tropas armadas y uniformadas á la europea, recordando el airo de nuestros soldados filipinos, y con estos soldados algunos elefantes sin montar.

Cerraban la marcha 20 magníficos elefantes, entre ellos el que hubiera montado el rey, de haber asistido á la fiesta. Sobre el lomo llevaba el trono con su guardasol de siete pisos.

Dos talapinos ó sacerdotes, colocados en algo así como púlpitos, rociaban agua sagrada sobre la comitiva.

El elefante blanco.

No es blanco el paquidermo sagrado, sino monos oscuro que sus congéneres. Lo único blanco que tiene son los ojos.

Es un elefante albino.

Está amarrado á una de las patas posteriores y sujeto á una gruesa columna por una fuerte cadena.

Infinitas joyas y primorosos tapices cu-

bran casi todo su cuerpo, y en los colmillos tiene anillos de oro con pedrería.

A cierta distancia del sagrado paquidermo hay individuos postrados como ante el rey, que miran al elefante con tanto temor como respecto.

Se le sirven sus manjares favoritos y reniega de su cautividad con terribles accesos de ira.

El hallazgo de un elefante blanco en los bosques de Siam es siempre un acontecimiento.

Los elefantes más obstinados son aquellos cuya cola no presenta cicatriz alguna, porque revela que jamás volvió la espalda al enemigo.

Viajan en grandes manadas. En Ajutbia, la antigua capital, está el parque principal de elefantes del rey para la guerra.

Las caballerizas están llenas. Cada paquidermo tiene su habitación.

El betel es una planta muy parecida á la pimienta; produce unas hojas en forma de corazón, de un sabor picante y agradable.

El arek es una especie de palmera que produce una nuez cuya parte carnosa tiene un sabor astringente muy fuerte.

Con estos dos elementos y un poco de sal se forma la masa que masean los siameses continuamente.

En Slam.

París 30.

Los periódicos de Cochinchina siguen presentando con negros colores la situación interior de Siam, donde el bandolerismo realiza las más atrevidas empresas, atacando á mano armada las casas y saqueándolas con todo despacio, por ser impotente á evitarlo la policía.

Los robos sacrílegos se repiten de una manera alarmante, y en muy pocos días han sido robadas las pagodas de Bangpain, Choinaran, Ayuthia, Samchin y otras.—*Lubra.*

Siam por dentro.

París 8.

Las noticias que se reciben de Bangkok presentan el reino de Siam víctima de la mayor intranquilidad y malostar, por la falta absoluta de seguridad. Los robos y asesinatos se suceden en la capital con una frecuencia y audacia de que no puede formarse idea.—*Lubra.*

EL IMPARCIAL

DIARIO LIBERAL
FUNDADO POR D. EDUARDO CASSET Y ARTIME

CHULALONGKORN Y SU REINO

Esta tarde á las dos llegará á Madrid S. M. el rey de Siam Chulalongkorn, quinto de su dinastía, fundada en 1782 por Chakri.

El soberano siamés ha visitado Inglaterra, Bélgica y Francia. En todas partes ha recibido grandes homenajes y en todas partes ha sido obsequiado con espléndidos festejos, visitas á los monumentos mas notables de las capitales, banquetes y revistas militares. También aquí se le dispensará el recibimiento á que le da derecho su alta situación en el lejano y desconocido reino de Siam.

La facilidad de comunicaciones y el cambio incesante de ideas y productos ha quitado á los viajes de estos soberanos que gobiernan en remotísimos países aquel aspecto pintoresco que antaño tenían cuando los tales venían en los trajes característicos de sus pueblos, rodeados de una turba de magnates y esclavos que daban al espectáculo el carácter de grandiosa apoteosis de ópera.

Hoy ya, aparte del sultán de Marruecos, que conserva en toda la primitiva pintoresca variedad de sus antecesores, los demás jefes de pueblos visitan trajes cortados por Pool y uniformes al estilo alemán y hablan algún idioma europeo, habiendo entrado en todo y por todo en la corriente de las costumbres cosmopolitas. Aun así, no deja de ser interesante la presencia en Madrid del monarca que reina en Siam.

Viene con él una oleada de perfume exótico que excita la curiosidad haciendo que el hombre aficionado á los libros consulte su Diccionario Enciclopédico ó su Geografía Universal para aprender si es que lo ignora ó recordar, si alguna vez lo supo, qué pueblo es ese cuyo monarca nos visita, cuáles son sus costumbres y en qué condiciones se desarrolla su vida.

En circunstancias semejantes no hay más remedio que someterse al desautorizado papel de descubridor de Mediterráneos y contar como nuevo lo que no pocos conocerán, en gracia á que son muchos más los que lo desconocen.

Aunque veáis al rey de Siam, S. M. Chulalongkorn I, vestido de frac ó luciendo un brillante uniforme de generalísimo, no creáis que gobierna un pueblo á quien sobren los beneficios de la cultura contemporánea.

Hasta el año de 1874 los súbditos del rey de Siam víéronse completa y absolutamente sometidos á la voluntad tiránica del soberano, de quien dependía todo poder, toda ley y toda libertad.

El rey Mogkont, padre del actual soberano, fué un hombre de grande ilustración. Había en sus mocedades hecho los estudios que siguen en Siam los sacerdotes budhistas, llamados allí *talapones*. Aprendió diversas lenguas orientales y varias europeas. Sentía la necesidad del progreso y aspiraba á la gloria de reformar la condición miserable en que vivían sus diez millones de vasallos.

En la fecha citada, Mogkont, á quien puede llamarse fundador de la ley entre los siameses, publicó una especie de Constitución ó carta otorgada, en la que se establece que el gobierno de Siam se ejerza de común acuerdo por el rey, el Consejo Supremo de Estado y el Consejo de ministros. Los príncipes y los grandes sacerdotes entran á formar la primera de estas corporaciones y reciben el testimonio de la voluntad nacional, no haciendo de ella menor aprecio que otros gobiernos que tienen mayores pretensiones de liberalismo.

Chulalongkorn ha respetado esta organización legal y aun la ha ampliado en el sentido de conceder mayores garantías á los que sin ser aun ciudadanos, han dejado ya de ser vasallos.

No existe en Siam un catastro de población ni cosa que se le parezca. Así, que los viajeros no han podido saber á ciencia cierta cuál es el número de siameses. Hay quien lo hace llegar á doce millones; hay quien afirma que no pasan de nueve. La opinión general y más acreditada es la que lo fija en el de diez.

En pie de guerra, el ejército siamés, que mandan oficiales ingleses y alemanes, llega á 20.000 hombres, armados con fusiles Mauser y Mammlicher. En pie de paz, apenas son 1.000 los soldados.

El presupuesto de ingresos es de 20 millones de francos, y el rey los administra por sí y ante sí, anfitando en las arcas reales el producto de las contribuciones del reino de Siam propiamente dicho, y el del cánón que los principales semisometidos pagan anualmente.

La marina siamesa se compone de catorce naves de vapor con 5.815 toneladas y 51 cañones. Lo mejor de esta pequeña flota es una corbeta de hélice de 1.000 toneladas, con ocho cañones y un sloop, de hélice también, de 1.100 toneladas.

El reino de Siam es conocido en la Historia y la Geografía con el nombre de *El país del elefante blanco*.

En efecto: los siameses, de religión budhista, adoran á todos los animales de piel blanca y con especialidad al elefante.

Uno de estos, el más corpulento y hermoso de los que figuran en el ejército del rey, es elegido casi por sufragio universal y conducido á una riquísima pagoda, donde permanece mientras vive rodeado de las mayores atenciones.

Se le da de comer caña de azúcar y frutos exquisitos. Se ajusta sobre su cabeza una diadema de piedras preciosas. Diariamente se le baña en agua perfumada y le sirven y agasajan varias docenas de esclavos á las ordenes de un funcionario palatino no menos honrado con estas funciones que pueda estarlo con las suyas el primer chambelán del rey.

Cuando el elefante blanco sale de paseo, las gentes se prosternan apenas le divisan, ofreciéndole frutos delicados y pastillas de azúcar. No se le conduce violentamente á esto ó al otro lugar, sino que va por donde quiere, considerando toda la habilidad de su *kornae* en acostumbrarle á los buenos usos, á fin de que el respeto que inspira no se convierta en molestia para el vecindario.

Cuando muere el elefante blanco, se le dedican exequias reales. Durante varios días se realizan públicos actos de duelo, y apenas ha sido quemado el cadáver en pira de maderas olorosas, se le elige un sucesor entre los congéneres que ocupan los inmensos establos del rey.

Porque es de advertir que el ejército siamés, no obstante estar armado con los fusiles de repetición más modernos y mandado por ofi-

ciales procedentes de Londres ó de Potsdam, conserva de sus antiguas costumbres un poderoso escuadrón de elefantes de guerra. El número de estos pasa de 800. Unos conducen sobre sus lomos una torre en la que va colocada una pieza de artillería; otros llevan un castillete, desde donde la infantería hostiliza al enemigo, y otros, por fin, son los portadores de los viveros y de las municiones de la campaña.

Estos elefantes de combate saben tan bien su obligación como aquellos otros de que nos habla la historia al narrar clásicas batallas que podrían hoy verse reproducidas si el reino de Siam renovase sus luchas con los pueblos vecinos ó con ingleses y franceses, que por una y otra parte van mermando el territorio.

Los tales elefantes entran en la pelea llenos de aríor. Las voces de los soldados, el estruendo de las armas y el sonar de los clarines, los irritan y los anardecen, y tienen el buen instinto de no hacer daño sino á los enemigos. Solo en el caso de ser heridos se olvidan de la obligación que los han impuesto, y entonces tratan por igual á amigos y adversarios, siendo preciso abandonarlos ó que los rematen los mismos soldados á quienes conducían.

Estos buenos siameses que en Europa hacen corteses reverencias á las mujeres, no son allí en su tierra tan galanos ni tan afables con el bello sexo.

Aunque está autorizada la poligamia, allí como en otras partes, solo se permiten al lujo de tener varias mujeres los hombres adinerados. Los pobres se contentan con una y aun les sobra, y esta permanece constantemente en sumisión triste y depresiva.

No come la esposa a la mesa familiar, sino después de haber servido al marido. En el lecho apoya su cabeza en una almonada mucho más baja que la del esposo, y no es objeto de consulta en ningún negocio público ni privado.

Bangkok, capital del reino de Siam, está situada a la desembocadura del Iainan. Tiene murallas, un buen puerto, arsenal y castilero. Es la Venecia de la India. Surcan sus canales innumerables gondolas y barquichuelas, y puede considerarse dividida en dos partes. Una flotante con casas de madera y barrios formados por millares de barcasas y otra en tierra firme, edificada a la europea con piedra y ladrillo. La Bangkok flotante constituye, según los viajeros, un espectáculo curiosísimo e inolvidable. La multitud de navicillas; el

Ir y venir de góndolas y piraguas, más bien parece cosa soñada que vista.

Es Bangkok el principal puerto de Siam, y allí cerca desemboca el río Meinan, que recorre todo el reino de Siam, y es en gran parte navegable y con un caudal mayor que el Elba.

Crece con las lluvias otoñales este grandioso río e inunda los terrenos bajos, donde se crían con abundancia portentosa el arroz y la caña, dándose el caso singular de que cuando las aguas cubren los arrozales, rápidamente crece la planta, hasta conseguir que la espiga se halle fuera del líquido; citándose el hecho de que bastan doce horas para que los tallos del arroz alcancen tres y cuatro metros de altura. Así sucede que en estas tierras bajas ribereñas de Meinan, la recolección del arroz se hace en lanchas, por lo cual puede decirse que no se siega, sino que se pesca. Acaso sea abusar del concepto el decir que por esta razón el de Siam es un arroz a la marinera.

El Liberal

BIBLIOTECA DE EL LIBERAL

SIAM

Geografía

El reino de Siam, uno de los más ricos del extremo Oriente, está cercado al Norte por muchos principados Lao, tributarios de Ava, ó de la China, al Este por el imperio de Anam, al Oeste por el mar y por las posesiones inglesas de la península Malasia, y al Sur por los reinos de Pahang y Perak. Estos son límites puramente políticos, que difieren mucho de los verdaderos límites etnográficos de los siameses.

La comarca siamés está comprendida entre los 4°08' y el 21°40' de latitud boreal por una parte, y por otra entre los 99° y el 102°00' de longitud oriental (meridiano de París), y forma un territorio, próximamente, de 720.000 kilómetros cuadrados. Dos grandes cadenas de montañas, que son ramificaciones del Himalaya, marcan al E. y al O. E. las fronteras geográficas del país; la una descendiendo de la China, para ir, progresivamente, en disminución hasta acabar en Oambodge; la otra, pasando por el N. E. de la Birmania, para acabar hasta la extremidad meridional de la península Malaya. Entre estas dos cadenas de montañas, se extiende el país de Siam, que no cuenta menos de 160 leguas de longitud por 60 de latitud, y cuya superficie es, próximamente, de 22.810 kilómetros cuadrados.

El clima es más ó menos variable, según la latitud: el calor es siempre soportable.

No hay más que dos estaciones: la de la lluvia y la de la sequía, ó sequedad.

La época de mayor calor, es durante los meses de Marzo y Abril: entonces el termómetro (centígrado) marca, ordinariamente, de 80 á 86°, á la sombra.

El frío más intenso, de 10 á 12°, bajo cero; esta estación es la más favorable para la salud, por eso en ella se verifican las fiestas y diversiones públicas.

Gobierno

Esencialmente absoluto. Se ejerce por el rey, quien da sus órdenes á los ministros encargados de los negocios ó asuntos extranjeros, de los del interior, de la guerra y de la marina que forman el Consejo real.

Hay también una especie de Senado, compuesto de una veintena de grandes de la capital llamados *Senabodi*.

Con más autoridad que los ministros ordinarios hay un primer ministro ó *Kalahom*, que es elegido directamente se entiende con los gobernadores y mandarines, ejerciendo la autoridad en todo el reino.

Población

Cinco millones novecientos mil habitantes.

Religión

La dominante en Siam es el Budismo.

Bangkok

Bangkok, ciudad completamente moderna, ha sucedido como capital del reino de Siam á otras dos ciudades, Aiothia y Nophabury, que tampoco se remontan á gran antigüedad.

Al heredar las prerrogativas de éstas, Bangkok ha heredado también los títulos de oficiales, y todo buen siamés ve en ella *Krungthapha-maha-nakhon-si-Ayutha-jamaha-dilok-varathani*, es decir, la gran ciudad de los Angeles, la hermosa ó inexpugnabile, etc., etc.

¿Son merecidos estos calificativos tan brillantes? Bangkok no es hoy más inexpugnable que Aiothia, la cual ya varias veces ha sido tomada y saqueada por los portugueses y los birmanes. — ¡Bella! Ciertamente que tiene derecho á este epíteto cuando, vista desde en medio del río, ofrece á las miradas sus palacios y sus templos; pero lo pierde pronto si el espectador se interna en las callejuelas angostas, en los mil canalillos estrechos y nauseabundos que recorren sus islotes cargados de miserables choras en las que sufre la vista tanto como el olfato.

Bangkok, en suma, con una población de unas cuatrocientas mil personas amontonadas en un espacio donde no podría apenas moverse y respirar cincuenta mil europeos, dista mucho de merecer los brillantes calificativos que le dan los naturales.

Por otra parte, la ciudad considerada bajo otro aspecto, forma uno de los grupos sociales más servados físicos y moralmente que existen en el mundo.

En estado de prosternación

En Siam todo inferior se arrastra temblando ante su superior, y á veces de rodillas ó prosternado con todos los signos de la sumisión y del respeto, recibe sus órdenes. La sociedad entera se halla en este estado de prosternación permanente en todos los grados de la escala social: el esclavo ante el amo, el peón ante el jefe, el soldado ante el jefe militar ó religioso, y todos ante el rey. Por alto que sea su rango, el siamés se postra ante la presencia del soberano más que sobre las rodillas y los codos como se ve en las pinturas.

El respeto al soberano se limita á su persona; también el palacio que habita se llama una parte: siempre que se pasa á la vista de sus puertas hay que descubrirse la cabeza; los más altos funcionarios del Estado tienen el deber de cerrar sus quitasoles ó inclinarse en dirección opuesta á la sagrada vivienda, y los innumerables remeros de los millares de barcos que pasan por el río deben permanecer de rodillas y con la cabeza descubierta hasta que hayan perdido de vista el pabellón real.

Razas.—Costumbres

En la población de Siam la colonia china viene á formar, por lo menos, una quinta parte; otras dos quintas partes están compuestas de malayos, de cambodgianos, de laotianos, de pegonanos, etc. Los siameses propiamente dichos apenas llegan á dos millones.

Aunque todas las partes de la población pertenecen á la raza mongólica, cada una tiene su tipo propio. El siamés se reconoce fácilmente por su alta estatura y perezosa y su fisonomía servil. Casi todos tienen la nariz ancha y aplastada, los pómulos salientes, la boca muy hundida, los labios ensangrentados por el uso del betel, y los dientes negros como el ébano. Todos llevan la cabeza afeitada, excepto en la parte superior del cráneo, donde se dejan una especie de tupé. Como sus cabellos son negros y fuertes, figuran exactamente un cepillo. Las mujeres llevan también el tupé; pero la sinura y la suavidad de su cabello hace sentir que se afeitan el resto de la cabeza.

Tanto en los hombres como en las mujeres, el traje es poco complicado. Se reduce á un pedazo de tela que va recogido por detrás y que está sujeto por los extremos á la cintura. Las mujeres llevan, además, una especie de chal pendiente de un hombro. El tipo femenino es muy superior al del hombre, y la siamesa de doce á veinte años tiene poco que envidiar á los modelos aceptados de nuestra estatuaría.

Niños desde la cuna hasta el sepulcro, los siameses adoran las alhajas, sean como quieran, verdaderas ó falsas, con tal que brillen; así es que cubren á sus mujeres y á sus hijos de anillos, brazaletes, amuletos y placas de oro ó plata. En los brazos, en las piernas, en el cuello, en las orejas, en la espalda, en los hombros, donde quiera que puede haber de esos adornos, allí los ponen.

Desde el príncipe hasta el mendigo, todo el mundo marea el betel en Siam; es una de las necesidades de la vida. Así es que, los chinos establecidos en el reino, cultivan el betel con gran esmero y obtienen grandes ganancias con su venta.

Estos chinos, emigrados, son buenos cultivadores y comerciantes hábiles. Hablan el siamés como si fuese su propio idioma, marea el betel lo mismo que los indígenas y se arrastran también ante los mandarines y el rey; pero en cambio, hacen fortuna y los honores llegan aun al dinero.

Una de las grandes cualidades del pueblo siamés es el espíritu de familia. Si á cualquier individuo de ella le ocurre una desgracia, ya sea hermano, primo, etc., todos los parientes se unen para prestarle favor y ayuda.

Esclavitud

Siendo preciso decir tanto lo bueno como lo malo, fuerza nos es consignar que una gran parte de la población vive en la esclavitud. Unos dos millones de criaturas se hallan reducidas al estado de mercancías. Las hay de tres clases. En la primera figuran los prisioneros de guerra que son repartidos entre los nobles, según el capricho del rey, y cuyo rescate puede ser por término medio unos treinta duros. A la segunda clase pertenecen los individuos privados de la libertad por causas de deudas, los cuales como esclavos de los acreedores pagan con sus servicios los intereses de la cantidad debida. Y por último, los esclavos no susceptibles de rescate. Esta última clase está compuesta de los niños vendidos por sus padres y que un contrato escrito pone en cuerpo y alma á la disposición del comprador.

Títulos honoríficos

El gobierno concede, para recompensar los talentos y la fidelidad acreditada de sus servidores, títulos honoríficos, que son siete, de diversas jerarquías, y que, hasta cierto punto, equivalen á los títulos honoríficos europeos. La denominación es la siguiente:

Chow Phya.

Phya.

Phra.

Luang ou Kluang.

Ohamin.

Khon.

Mun.

La prensa inglesa

Paris 15.

Algunos periódicos ingleses, dando cuenta de los viajes del rey de Siam, creen que no han de ejercer influencia en la manera de ser de aquel reino. Dicen que el monarca es el único individuo ilustrado del país; pero que carece de la suficiente energía para cortar las corruptelas y hacer que termine el abusivo gobierno de sus hermanos é hijos. El bandolerismo que reina en Siam hace difícil, por otra parte, el funcionamiento regular de todo gobierno.—*Labra.*

EL CORREO ESPAÑOL

DIARIO TRADICIONALISTA

El rey de Siam en Madrid

El soberano siamés se llama **Prasmitthul Maha-Kha-La-Lonkorn I**, y ostenta los títulos de soberano de **Mueg-Thai** é **reino de los hombres libres**, rey del trono del Oro, señor del Elefante Blanco, monarca universal, dueño supremo, hijo del cielo, soberano de la vida, excelente, digno y otras cincuenta denominaciones hiperbólicas. Nació en Bangkok el 21 de Septiembre de 1858; sucedió á su padre, Maha Mongkut, subiendo al trono el 11 de Noviembre de 1868.

Posee una renta de 50 millones de pesetas. Es el noveno de los ochenta y cuatro hijos del rey Maha Mongkut, y está casado con la princesa **Lawang Waddhama** (su decaumbradora), nacida en 1862. Esta soberana se ha encargado de la gobernación del Estado durante la ausencia de su esposo, y según se dice, posee excelentes condiciones de estadista y administradora.

El estado de Siam, aun después de haberse anexionado Francia algunos territorios, ocupa una extensión de 820.000 kilómetros cuadrados, y está habitado por ocho millones de individuos, la mitad de ellos siameses y el resto chinos, malayos, birmanos y de otras nacionalidades.

El ejército en pie de paz consta de 5.600 hombres, y en tiempo de guerra de 10.000; están instruidos por oficiales europeos y poseen fusiles de repetición.

La influencia francesa se ha amortiguado y casi desaparecido del palacio de Bangkok, donde dominan ahora los ingleses. El actual rey de Siam ha sido educado por ayas y preceptores ingleses; posee el inglés con rara perfección y es entusiasta admirador de la literatura británica.

Nada de esto ha hecho olvidar al monarca amar. Ella que reina sobre un pueblo de budistas y como su autoridad de rey tiene carácter sacerdotal, ha querido rivalizar en erudición con los mas sabios de sus sacerdotes, los cuales afirman que para él no tiene secreto el sanscrito.

Este hombre erudito, llamado á ejercer un poder sin límites en un país donde la mayor parte de los anteriores reyes consideraban la ciencia como un lujo para un potentado oficial, no sólo conoce á fondo la literatura inglesa y las lenguas de la India China y del Indostán, sino que tiene mucha afición no sólo por los grandes inventos y descubrimientos industriales y científicos de la civilización europea, sino por la arquitectura y las bellas artes de Occidente. Ha hecho construir en su país 144 kilómetros de ferrocarril y 4.000 de líneas telegráficas; también ha instalado 100 administrado-

res de correos y se ha adherido á la Unión Postal Universal.

Al mismo tiempo que á toda construir caminos de hierro y tranvías eléctricos, ha querido tener palacios edificadas por el modelo de las residencias de los soberanos de Europa.

El palacio real de Bangkok—dice al *Black and White*—data del reinado de **Khulalonkorn**; fué construido según los planos de un arquitecto inglés y de otro austriaco.

En este edificio, de estilo europeo, se encargó á un arquitecto indígena que construyera un techo siamés para rendir homenaje á las exigencias de calor local.

El inglés y el austriaco se excusaron con mucho del presupuesto que habían hecho, y este error dió lugar á vehementes censuras por parte de los siameses, que formaron muy mediana idea de la infelicitad de los cálculos de los arquitectos europeos.

Pero tales censuras y recriminaciones no impidieron al rey que confiara al arquitecto austriaco **M. Grassi** la construcción del palacio de **Bang Pa-In**, en una isla del **Ménam**, á 64 kilómetros de Bangkok.

Allí es donde el soberano va á respirar aire más puro y á reposar, siempre que puede alejarse de la capital.

Durante el día la temperatura es algo más elevada en **Bang Pa-In** que en Bangkok; pero las noches son allí mucho más frescas.

El río que rodea á la isla, donde se alza la mansión real, abunda en multitud de pescados.

El exceso en el presupuesto del palacio de **Bang Pa-In**, ha sido de mucha mayor importancia que el de Bangkok, según dice el mismo *Black and White*.

Ambos palacios son una serie de equivocaciones y de sorpresas para el que logra satisfacer la curiosidad de entrar en ellos.

La fachada es europea, pero la distribución interior de las habitaciones, y sobre todo el género de vida que llevan los que en ellos se alojan, tienen un carácter esencialmente oriental.

Por la estabilidad de sus mantras, su instrucción, su gusto por los progresos de la civilización moderna, el rey **Khulalonkorn** produce en los extranjeros que visitan su presencia la impresión de un príncipe europeo caído en un trono de la península Indochina; pero una vez dentro de su residencia, los hábitos y las tradiciones nacionales recobran su imperio, y estas fastuosas construcciones, tan modernas en apariencia, no son en realidad sino inmensos harenes.

La entrada al Khang Nai, es decir, á la parte interior del palacio, dice el periódico *Lady's Realm*, está rigurosamente prohibida á todo individuo de sexo masculino, sin que se haga distinción entre extranjeros e indigenas, y únicamente se permite en circunstancias extraordinariamente raras, y esto con una escolta de servidores del rey, de su absoluta confianza.

El rey es el único representante del género masculino que allí entra, y que vive en esta comunidad de mujeres, cuyo número pasa de algunos millares, y se divide en el orden siguiente:

1.ª El cuerpo de policía, compuesto exclusivamente de mujeres, mástitán y donde se imponen á las delincuentes la pena del destiergo. 2.ª Las princesas de la sangre, convertidas en esposas del rey, son las únicas que tienen el privilegio de no ser sometidas á este género de castigo.

Algunas veces extranjeras, han obtenido autorización para penetrar en el interior del palacio. Una de ellas fué presentada á la primera reina, la cual comprendió algunas palabras de inglés, y se las obsequió.

Si este idioma ha llegado hasta el Khang Nai, es porque el rey estudia en el extranjero de la Universidad de Oxford, al cual daba lecciones de inglés á los jóvenes príncipes.

Las dos ó tres reinas deben ser escogidas siempre entre las princesas más próximas del soberano, y ellas forman con las otras princesas de la sangre admitidas en el Khang Nai, una clase aparte que tiene derecho de preeminencia sobre las esposas que, por su origen, no pertenecen á la casa real. Todos los hijos son ilegítimos, sin que haya lugar á investigar para ello cuál es su madre.

La descendencia del rey, Khulalongkorn, debe ser muy numerosa; antes de cumplir los 15 años era ya padre de dos hijos.

Después de esto no debe sombrar que el Khang Nai está lleno de princesas de la sangre.

El destino de las hijas de los reyes de Siam es bien deplorable; ó son condenadas á reinas, ó á morir en el celibato.

Cuando es su padre ó su hermano, el que reina, ninguna esperanza de matrimonio puede brillar para ellas; la única probabilidad que tiene es la de que venga un tío, un sobrino, ó un primo. Si la influencia de los años no se ha dejado sentir mucho en ellas, reciben entonces la dignidad de esposas, que su próximo pariente no les niega generosamente.

Pero los honores que se les dispensan son extraordinarios.

Se las protege con tan escrupulosos cuidados contra todo contacto con el mundo exterior, que sigue diciendo el *Lady's Realm*, que en 1879 la hermana mayor de la primera reina se ahogó en presencia de muchos espectadores, sin que ninguno de ellos osara poner la mano sobre su intangible persona ni aun para librarla de la muerte.

Después del rey, el personaje más considerable y considerado de Siam es el elefante blanco.

Le está reservado al *sacratísimo* pagador, como un pabellón en las dependencias del palacio de Bang Pa-In.

Es el emblema vivo de la patria. Su imagen se encuentra en las armas reales, en las monedas y en las banderas. Los extranjeros que obtienen, no sin trabajo, el favor de visitarle, experimentan una decepción.

Otra ilusión que desaparece; el elefante blanco no es blanco, es gris; sólo debe su calificativo oficial de blanco á un pequeño número de manchas blancas que tiene en el lomo.

En realidad no se distingue de sus semejantes más que por los ojos, que son de un hermoso color azul.

Estos títulos bastan para que sea admitido en el palacio del rey y reciba los honores reservados á una criatura excepcional que debe contener en germen la encarnación de algún futuro Budá.

A los ojos de todo buen siamés, un país que posea uno de estos animales sagrados, debe conservarle con un especial cuidado, como una prenda segura de bendición, de paz y de prosperidad.

CORREO DE MADRID

Ó DE LOS CIEGOS

EL REY DE SIAM

De un interesante trabajo que publica *La Correspondencia de España*, tomamos los siguientes datos del rey Chulalongkorn I y del país del elefante blanco:

«El reino de Siam es un país tan interesante y curioso para el europeo como en general poco conocido. Situado entre territorios pertenecientes a Francia e Inglaterra, queda reducida su política internacional a un *status quo* permanente.

Su población asciende á unos cinco millones. La superficie total del reino es de 915.000 kilómetros cuadrados, y su capital Bangkok, tiene 200.000 habitantes.

A pesar de que el Japón cree ser la nación que ha realizado mayores progresos en el extremo Oriente, no se halla más adelantado que el reino de Siam, en el cual, desde hace algunos años, ha hecho notables conquistas la civilización europea.

Numerosos estudiantes siameses cursan sus estudios en este continente, y el monarca actual goza de grandes simpatías por los trabajos realizados para poner á su reino al nivel de las naciones europeas.

El rey es llamado comunmente Chulalongkorn I, y por este nombre prefiere ser conocido en Europa. En su idioma patrio se firma siempre Siamindr ó Phra Chulalongkorn.

Nació el actual soberano el 21 de Septiembre de 1853, y fué elegido rey por el Senado ó Consejo Supremo de Estado el 7.º de Octubre de 1863, y coronado el 11 de Noviembre del mismo año.

Como el rey tenía quince años de edad, fué elegido regente su tío Chow Phya Somdetch, é investido del poder ejecutivo hasta el 16 de Noviembre de 1873, fecha en que su majestad llegó á la mayor edad, según la ley de Siam, y fué abolida la regencia.»

Habla y escribe correctamente el inglés y el francés.

Durante su reino ha implantado numerosas reformas en el gobierno, habiendo abolido prácticamente la esclavitud y disminuido ó suprimido las contribuciones interiores que eran odiosas, agobiadoras ó innecesarias; ha mandado abrir varios canales y hecho construir grandes carreteras para facilitar el comercio interior; á él se debe el establecimiento del correo y el que Bangkok esté unido por telégrafo al imperio de China y á las naciones de Occidente.

Las principales reformas han sido la promulgación de un notable código civil y un nuevo sistema judicial; las leyes sobre instrucción pública; el haber instituido la libertad religiosa, la construcción de magníficos hospitales y la de un notable museo de artes, la reedificación de varios templos, la reorganización del ejército y de la policía de Bangkok, realizada por oficiales europeos y el haber anexionado á sus adelfos con el ejemplo, á ver cobrion, fieles, industriales y humanos.

Chulalongkorn I, que es el quinto monarca de su dinastía, ha reinado más tiempo que ningún otro soberano desde la fundación del reino de Siam, y se le considera como el potentado más culto é inteligente de extremo Oriente.

Es el hombre más trabajador que hay en Bangkok.

Como es un hombre tan activo y trabajador odia á los perezosos y desde el tesoro real al último escribiente, les exige que cumplan fielmente con su obligación.

El rey, de tiempo en tiempo, recompensa á los que mayor celo y actividad despliegan en los servicios públicos, así como exige la más estrecha responsabilidad al empleado que falta á sus deberes.

En 1878 la dignidad real era únicamente nominal y hereditaria, y el soberano tenía el privilegio de nombrar su sucesor.

En 1887 el actual monarca determinó que la sucesión fuese hereditaria; y en virtud de esta decisión fué declarado príncipe heredero Vajiruvah.

El reino de Siam

París 30.—Los periódicos de Cochinchina siguen presentando con negros colores la situación interior de Siam, donde el bandolerismo realiza las más atrevidas empresas, atacando á mano armada las casas que se arrojan con todo de pacío, por ser impotente á evitarlo la Policía.

Los robos sacrilegos se repiten de una manera alarmante, y en muy pocos días han sido robadas las pagódas de Bangkok, Chol Naran Ayuthia, Samechlo y otras.—*Fabra.*

NOTICIAS DE SIAM

Telegrama de Fobras

Paris N.—Los periódicos de Cochinchina presentan la actual situación de Siam como muy poco agradable.

La inseguridad va en aumento; los robos á mano armada y los asesinatos se repiten; en fecha reciente la casa de locos de Bangkok fué atacada por una partida de 30 hombres que asesinó al director, hirió á otros empleados y robó una cantidad importante; los piratas hacen osados desembarcos y entran á sangre y fuego en las casas; los carruajes y tranvías en Bangkok tienen que ir custodiados por la fuerza pública, y en las calles es muy frecuente que se emprendan luchas á tiros.

Hasta el palacio real ha sido atacado y robado recientemente, al decir de los indicados periódicos, aunque no hay noticias oficiales que lo confirmen.

Noticias de Siam

Los periódicos de Siam, examinando el origen de la inseguridad existente en el país, la atribuyen al establecimiento del procedimiento judicial belga, sin que haya acompañado al mismo la creación de un Cuerpo de policía honrada y á la altura de sus deberes, y sin que exista un sistema judicial que comprenda su verdadera misión.

De esto arranca el aumento de la criminalidad y la impunidad de los numerosos crímenes que se cometen en aquel país, donde los europeos se ven obligados á ir acompañados siempre de revólver.

LA ÉPOCA

EL REINO DE SIAM

El país.

El reino de Siam, uno de los más ricos del extremo Oriente, está cercado al Norte por muchos principados *Lao*, tributarios de *Ara*, ó de la China, al Este por el imperio de *Anam*, al Oeste por el mar y por las posesiones Inglesas de la península *Malasia*, y al Sur por los reinos de *Pahang* y *Perah*. Estos son límites puramente políticos, que difieren mucho de los verdaderos límites etnográficos de los siameses.

En Siam hace siempre mucho calor y no hay más que dos estaciones: la de la lluvia y la de la sequía.

La población se compone de cinco millones 400.000 habitantes, y la religión del Estado es el budhismo.

La capital, *Bangkok*, la ciudad de los ángeles, hermosa é inexpugnable, como la llaman los siameses, es una ciudad moderna y que alberga 400.000 habitantes.

El Gobierno es esencialmente absoluto y se ejerce por el Rey, quien da sus órdenes á los ministros encargados de los negocios ó asuntos extranjeros, de los del interior de la guerra y de la marina que forman el Consejo real.

Hay también una especie de Senado, compuesto de una veintena de graudes de la capital, llamados *Senabodi*.

Con más autoridad que los ministros ordinarios hay un primer ministro ó *Aalakhom*, que es quien directamente se entiende con los gobernadores y mandarines, ejerciendo la autoridad en todo el reino.

Los magnates y jefes y oficiales del ejército vistén á la europea, y el Rey muestra gran empeño en que sus súbditos acepten las conquistas del progreso.

En ple de guerra, el ejército siamés, que mandan oficiales Ingleses y alemanes, llega á 20.000 hombres, armados con fusiles *Mausser* y *Mammlicher*. En ple de paz, apenas son 3.000 los soldados.

El presupuesto de ingresos es de 20 millones de francos, y el Rey los administra por sí y ante sí, entrando en las arcas reales el producto de las contribuciones del reino de Siam propiamente dicho, y el del canon que los principales semisometidos pagan anualmente.

La marina siamesa se compone de catorce naves de vapor con 5.815 toneladas y 51 cañones. Lo mejor de esta pequeña flota es una corbeta de hélice de 1.000 toneladas, con ocho cañones y un *sloop*, de hélice también, de 1.100 toneladas.

Los elefantes.

Al reino de Siam le llaman algunos historiadores el país del elefante blanco.

Los siameses, de religión budhista, adoran á los animales de piel blanca, y especialmente al elefante.

Uno de éstos, el más corpulento y hermoso de los que figuran en el ejército del Rey, es elegido casi por sufragio universal y conducido á una riquísima pagoda, donde permanece mientras vive rodeado de las mayores atenciones.

Se le da de comer caña de azúcar y frutos exquisitos. Se le ajusta sobre su cabeza una diadema de piedras preciosas. Diariamente se le baña en agua perfumada y le sirven y agasajan varias docenas de esclavos á las órdenes de un funcionario palatino no menos honrado con estas funciones que puede estarlo con las suyas el primer chambelán del Rey.

Cuando el elefante blanco sale de paseo, las gentes se prosternan apenas le divisan, ofreciéndole frutos delicados y pastillas de azúcar. No se le conduce violentamente á este ó al otro lugar, sino que va por donde quiere, consistiendo toda la habilidad de su *kornac* en acostumbrarle á los buenos usos, á fin de que el respeto que inspira no se convierta en molestia para el vecindario.

Cuando muere el elefante blanco, se le dedican exequias reales. Durante varios días se realizan públicos actos de duelo, y apenas ha sido quemado el cadáver en pira de maderas olorosas, se le elige un sucesor entre los congéneres que ocupan los inmensos establos del Rey.

Respeto al Rey.

El respeto que los siameses profesan al soberano es tan grande que, cuando pasan por delante del Palacio real de *Bangkok*, se descubren; los altos funcionarios cierran el quitasol y los remeros de las barcas que surcan el río, permanecen de rodillas hasta que pierden de vista el estandarte regio.

En la entrada de la galería que pone en comunicación el Palacio con el harem hay una esfinge con una espada en los labios, significando que antes de faltar al respeto á S. M. las mujeres deben cortarse la lengua.

Los esclavos.—Las siamesas.

En Siam hay más de dos millones de esclavos. Los hay de tres clases. En la primera figuran los prisioneros de guerra que son repartidos entre los nobles, según el capricho del Rey, y cuyo rescate puede ser por término medio unos treinta duros. A la segunda clase pertenecen los individuos privados de la libertad por causas de deudas, los cuales, como esclavos de los acreedores, pagan con sus servicios los intereses de la cantidad debida. Y por último, los esclavos no susceptibles de rescate. Esta última clase está compuesta de los niños vendidos por sus padres y que un contrato escrito pone en cuerpo y alma á la disposición del comprador.

Aunque en Siam está autorizada la poligamia, solamente tienen varias mujeres los hombres adinerados.

No come la esposa á la mesa familiar, sino después de haber servido al marido. En el lecho apoya su cabeza en una almohada mucho más baja que la del esposo, y no es objeto de consulta en ningún negocio público ni privado.

El harem de *Chulalong-Korn* se compone de 4.000 mujeres, contando la guardia de su reina, que son jóvenes escogidas entre las más hermosas del reino.

Canal de Kera.

El Soberano siamés ha manifestado su amor al progreso mandando construir canales y carreteras, dando facilidades al comercio y estableciendo en su reino un sistema de ferrocarriles.

Las principales reformas han sido la promulgación de un notable Código civil y un nuevo sistema judicial; las leyes sobre instrucción pública; el haber instituido la libertad religiosa, la construcción de magníficos hospitales y la de un notable museo de artes; la reedificación de varios templos; la reorganización del ejército y de la policía de Bangkok, realizada por oficiales europeos, y el haber enseñado a sus súbditos con el ejemplo a ser sobrios, fieles, industriales y humanos.

El Rey se levanta muy temprano y dedica toda la mañana al despacho de los negocios públicos.

Sabe varias lenguas orientales, el inglés y el francés.

El Príncipe heredero Maha Vajiruvudh ha sido educado en Inglaterra por orden de su padre.

Las condecoraciones extranjeras que posee Chulalong-Korn.

Durante su última estancia en París, le ha sido entregado al Rey de Siam por M. Delyannis, en nombre del Soberano de Grecia, el gran cordón del Salvador.

Con este motivo enumera un periódico parisiense, a quien dejamos la responsabilidad acerca de la exactitud de la estadística, la serie de condecoraciones extranjeras reunida por el Monarca siamés durante su excursión a través de Europa.

Las insignias de las condecoraciones llevadas encerradas en 18 grandes cajas.

Entre las principales condecoraciones conferidas a Chulalong-Korn figuran el gran cordón de la Legión de Honor, el gran cordón de Suecia; el de San Andrés, de Rusia; de San Esteban, de Hungría; de San Mauricio y San Lázaro, de Italia; del Elefante, de Dinamarca; del Agulla Negra, de Prusia; de la Annunciata, de Italia; del León neerlandés, de los Países Bajos; la gran cruz de Leopoldo, de Bélgica, y la de Luis II, de Baviera.

Títulos honoríficos.

El Gobierno concede, para recompensar los talentos y la fidelidad acreditada de sus servidores, títulos honoríficos, que son siete, de diversas jerarquías y que, hasta cierto punto, equivalen a los títulos honoríficos europeos. La denominación es la siguiente:

Chow Phya, Phya, Phra, Luang ou Kluang, Chamün, Khoon, Mún.

EL PAIS

DOS EDICIONES DIARIAS

EL REY DE SIAM

Las noticias poco tranquilizadoras recibidas hace pocos días de la frontera franco-siamesa y la tensión de relaciones que, según se dice, se ha producido entre el gobierno siamés y el de la República francesa, han hecho que la atención se lije en el interesante reino oriental tan poco conocido en Europa.

El reino de Siam, cuya población es de cinco millones de habitantes próximamente (Bangkok, la capital, tiene más de 200.000), ocupa, entre las naciones del Extremo Oriente, el segundo lugar, siendo sólo aventajada por el Japón en progresos y adelantos á la europea. El actual monarca es digno de aplauso por sus esfuerzos en pró de la cultura del país, debiéndose principalmente á su iniciativa que los jóvenes aventajados y de familias distinguidas vengán á educarse á Europa, y que las costumbres europeas y las comodidades de los países occidentales sean perfectamente conocidas por los siameses.

El rey, que como ahora veremos, tiene varios nombres bastante complicados, prefiere como más sencillo para uso de los europeos el de Chulalongkorn I. En su lengua nativa se firma «Siammindr» ó «Phra Chulalongkorn», y algunas veces «Chulalongkorn, Rex Siamensis»; pero en los actos solemnes su nombre es «Phra Bat Somdetch Phra Paramindr Maha Chulalongkorn Maha Mongkhit Chw Lu». Estos nombres, sin embargo, son sólo abreviaciones para expresar las grandes virtudes y sin igual munificencia del soberano de Siam. Es de lamentar que el periódico de donde tomamos las noticias precedentes no traiga también *in extenso* los nombres de S. M. siamesa, razón por la cual nos vemos privados del gusto de darlos á conocer á nuestros lectores.

Chulalongkorn, que nació en 1853, subió al trono en 1868, siendo elegido por el Senabodee ó Consejo Supremo de Estado, al cual designó un regente hasta 1875 en que el rey llegó á la mayor edad.

Desde sus primeros años dió muestras de gran laboriosidad y aplicación al estudio, y así, antes de subir al trono conocía las lenguas pali, malaya ó indostana y los dialectos de Laos y de Camboya. Posteriormente aprendió el francés y el inglés, que habla con gran perfección.

Durante su reinado, que ha sido muy tranquilo y próspero, ha introducido numerosas reformas en el gobierno, aboliendo prácticamente la esclavitud, suprimiendo los impuestos más odiosos ó innecesarios, abriendo nuevos canales de riego ó de comunicación, uniendo la capital, por telégrafo, con China y con Europa, mejorando la instrucción pública, proclamando la libertad de cultos y reorganizando el ejército.

El actual monarca ha fijado también la sucesión á la corona, estableciendo el sistema hereditario, como en las monarquías europeas.

El palacio real de Bangkok es una fortaleza dentro de cuyos muros hay siempre más de mil soldados encargados de custodiar al soberano. En el interior del palacio no ha penetrado ningún europeo, ni siamés. Está habitado por cuatro mil mujeres y un sólo hombre. No hay que decir que éste es Chulalongkorn I.

Las joyas que encierra este palacio encantado son de valor fabuloso, según se dice.

La primera reina, como se llama á la favorita, tiene una magnífica arca de caudales, construida en Inglaterra, llena de joyas de gran valor; la segunda reina tiene también buen surtido de alhajas, y en cuanto al rey, se afirma que todo el muro de su dormitorio es un inmenso armario destinado á guardar las joyas de la corona.

La condición de las mujeres en Siam, como en casi todo el Oriente, es bastante desdichada. Ellas son las que hacen los trabajos más duros: cultivan el campo, parten leña, acarrean agua, mientras los maridos se entregan á la holganza.

Como se vé, los progresos realizados por el reino de Siam, merced á los esfuerzos de Chulalongkorn I. dejan en parte tan importante, todavía mucho que desear, y es necesario que S. M. siamesa se preocupe en lo futuro de la condición de sus súbditas, si quiere granjearse las simpatías de la más bella mitad del mundo civilizado, la cual mientras las cosas no varíen no podrá menos de mirarle con prevención.

El rey de Siam.—El bandolerismo en su reino

París 18.—Algunos periódicos ingleses, dando cuenta de los viajes del rey de Siam, creen que no han de ejercer influencia en la manera de ser de aquel reino.

Dicen que el monarca es el único individuo ilustrado del país; pero que carece de la suficiente energía para cortar las corruptelas y hacer que termine el abusivo gobierno de sus hermanos o hijos.

El bandolerismo que reina en Siam hace difícil, por otra parte, el funcionamiento regular de todo gobierno.

ALLÁ EN SIAM

POR TELEGRAFO

He aquí un telegrama muy curioso. Cuando a mí, en los países civilizados, recibimos al monarca de Siam, con mucho lujo de agasajos, y muchos honores y mucha cortesía y le llenamos de condecoraciones y de honores, el telegrama anuncia los horrores que se hacen en la tierra dicha de Chulalongkorn, el cual acaba de dar Europa la bienvenida.

He aquí el despachito:

París 17.—Los periódicos de Cochinchina presentan la actual situación de Siam como muy poco agradable. La inseguridad va en aumento; los robos a mano armada y los asesinatos se repiten; en fecha reciente la casa de los reyes de Bangkok fué atacada por una partida de unos treinta hombres que asesinó al director, llevó a otros empleados y robó una cantidad importante; los piratas hacen grandes desembarcos y entran a sangre y fuego en las casas; los carruajes y tranvías en Bangkok tienen que ir custodiados por la fuerza pública y en las calles es muy frecuente que se emprendan juicios a tiros. Hasta el palacio real ha sido atacado y robado recientemente, al decir de los muchos periódicos aunque no hay noticias oficiales que lo confirmen.—*Fabra.*

LA SITUACIÓN DE SIAM

POR TELEGRAFO

(DE LA AGENCIA FABRA)

París 28.—Los periódicos de Siam examinando el origen de la inseguridad existente en el país la atribuyen al establecimiento del procedimiento judicial belga, sin que haya acompañado al mismo la creación de un cuerpo de policía, honrada y a la altura de sus deberes; y sin que exista un sistema judicial que comprenda su verdadera misión. De esto arranca el aumento de la criminalidad y la impunidad de los numerosos crímenes que se cometen en aquel país, donde los europeos se ven obligados a ir acompañados siempre del revólver.

HERALDO DE MADRID

Desde hoy es luésped nuestro el monarca siamés.

El Rey tiene varios nombres bastante complicados, pero prefiere como más sencilla para uno de los europeos: el de Chulalongkorn I. En su lengua nativa se firma -Siamminthra ó Maha Chulalongkorn, y algunas veces Chulalongkorn, Rey Siamonés; pero en los actos solemnes su nombre es Maha Sri Sombatch Prai Paramandri Maha Chulalongkorn Maha Mongkuthi Chw Luá. Estos nombres, sin embargo, son sólo abreviaciones para expresar las grandes virtudes y sin igual munificencia del soberano de Siam.

Chulalongkorn, que nació en 1853, subió al trono en 1868, siendo el regente por el Senahe los á Consejo Supremo de Estado, el cual designa un regente hasta 1875, en que el Rey llegó á la mayor edad.

Desde sus primeros años dió muestras de gran laboriosidad y aplicación al estudio, y así, antes de subir al trono, conocía las lenguas pali, malaya ó indostani y los dialectos de Laos y de Camboja. Posteriormente aprendió el francés y el inglés, que habla con gran perfección.

Durante su reinado, que ha sido muy tranquilo y próspero, ha introducido numerosas reformas en el Gobierno, aboliendo prácticamente la esclavitud; suprimiendo los impuestos más odiosos ó innecesarios, abriendo nuevas canales de riego ó de comunicación, uniendo la capital, por telégrafos, con Calcuta y con Europa, mejorando la instrucción pública, proclamando la libertad de cultos y reorganizando el ejército.

El actual Monarca ha fijado también la sucesión á la Corona, estableciendo el sistema hereditario, como en las monarquías europeas.

Su reino.

El reino de Siam, cuya población es de cinco millones de habitantes próximamente (Bangkok, la capital, tiene más de 200,000), ocupa, entre las naciones del Extremo Oriente, el segundo lugar, siendo sólo aventajado por el Japón, en las artes y adelantos á la europea. El actual monarca es digno de aplauso por sus esfuerzos en pro de la cultura del país, dedicándose principalmente á su iniciativa que los jóvenes aventajados y de familias distinguidas vengán á educarse á Europa, y que las costumbres europeas y las comodidades de los países occidentales sean perfectamente conocidas por los siameses.

El palacio real de Bangkok es una fortaleza, dentro de cuyos muros hay siempre más de mil soldados encargados de custodiar al soberano. En el interior del palacio no ha penetrado ningún europeo ni siamés. Está habitado por cuatro mil mujeres y un solo hombre. No hay que decir que éste es Chulalongkorn I.

Las joyas que encierra este palacio encantado son de valor fabuloso, según se dice.

La primera reina, como se llama á la favorita tiene una magnífica aca de caudales, construída en Inglaterra, llena de joyas de gran valor; la segunda reina tiene también buen surtido de alhajas, y en cuanto al rey, se afirma que todo el muro de su dormitorio es un inmenso armario destinado á guardar las joyas de la corona.

La condición de las mujeres en Siam, como en casi todo el Oriente, es bastante desdichada. Ellas son las que hacen los trabajos más duros: cultivan el campo, parten leña, acarrean agua, mientras los maridos se entregan á la holganza.

Como se ve, los progresos realizados por el reino de Siam, merced á los esfuerzos de Chulalongkorn I, dejan en parte tan importante todavía mucho que desear, y es necesario que S. M. siamesa se preocupe en lo futuro de la condición de sus súbditas, si quiere granjearse las simpatías de la más bella mitad del mundo civilizado; la cual, mientras las cosas no varían, no podrá menos de mirarle con prevención.

Guardia femenina.

Una de las instituciones más célebres de Siam, es la guardia noble femenina, que consta de 400 señoritas escogidas entre las más bellas y valerosas que produce el país. Para formar parte de este selecto batallón es preciso demostrar la posesión

de cierta dosis de sangre azul; sin embargo, los reclamadores están autorizados á prescribir de ese espíritu genealógico, cuando sea en obsequio de un hombre que, aunque plebeyo, reúna una belleza de primer orden. Esta intrépida guerrera, que crece en áurea á los quince años y toma el retiro á los veintidos, vive en perpetuo uniforme y cobaja una espina dorsal. Velan constantemente por la seguridad del Rey, montan la guardia en las antecámaras de palacio y acompañan á S. M. en sus expediciones.

La disciplina á que los sujeta la ordenanza es bastante severa y su instrucción militar muy acabada; manejan las armas y maniobran á la perfección; entre los deberes que más escrupulosamente se les exige, figura la continencia; al quedar incorporadas al real Instituto hacen voto de castidad, y de esa obligación sólo puede relevarlas el mismo soberano, en beneficio propio. En este caso, la militar, para dicha y por haber merecido una preferencia de su augusta jefe, deja el servicio de las armas y entra á formar parte del harem.

La bandera de Siam.

El pabellón de guerra siamés, poco conocido en los puertos de Europa, para sólo en contadas ocasiones se le ha visto ondear en buques de aquel remoto país, ostenta en su centro el símbolo elefante blanco, representación del pueblo de Siam y objeto de culto para todos sus moradores, que ven en él una manifestación de la divinidad.

Además de esta enseña nacional, existe otra, la bandera real, menos conocida aún y sobremañera curiosa. Esta es roja, y en su fondo se destacan tres paraguas, tales como los señala nuestro grabado.

Si el elefante, objeto de veneración, se comprende que haya sido elegido como símbolo, la elección de los tres paraguas para determinar el poder personal del Rey, resulta exótico para los europeos.

Aquí, sólo como muestra de productos industriales tendríamos aplicación lo que entre nuestros buenos amigos siameses representa á la Monarquía hereditaria.

El heredero.

El rey de Siam tiene ya elegido á su sucesor: es el primogénito de los cuatro hijos habidos con la reina legítima Sawang-Vadhana: un príncipe de diez y siete años, educado completamente á la inglesa por preceptores británicos y respondiendo al melodioso nombre de Mahá Vajiravudh.

Esta alteza real posee sobre todas las altezas europeas una ventaja incontestable: la de tener 179 hermanas.

EL REY DE SIAM

Observaciones de un periódico sevillano:

«Chulalongkorn, descubriéndose respetuosamente en la Casa de Pilatos ante la columna que alimna la en que flagelaron á Cristo, besando é interesándose por los niños de las simpáticas clerreras, aspirando con delicia los jazmines sevillanos, sonrriendo y saludando á todo el que vela á su paso por las calles, admirando con entusiasmo de inteligente nuestras riquezas artísticas, haciendo el panegírico de las mujeres de Sevilla, ha tonido la habilidad, que no tienen muchos europeos cultísimos, y que prueba su delicadeza, de captarse nuestras simpatías.»

EL NACIONAL

DIARIO MONARQUICO POPULAR

Phra-Chu-La-Long-Korn I, ó Siammludr, como el rey alamán se llama en su idioma, nació el 21 de Septiembre de 1853, y fué elegido rey por el Senabodee ó Consejo Supremo de Estado el 1 de Octubre de 1873, y coronado el 8 de Noviembre del mismo año.

Como el rey tenía 16 años de edad, fué elegido regente su tío Chaw-Phya-Soudetch, ó tutor del poder ejecutivo hasta el 16 de Noviembre de 1873, fecha en que S. M. llegó á la mayor edad, según la ley de Siam, y fué abolida la regencia.

Chu-La-Long-Korn I, que es el quinto monarca de su dinastía, ha reinado más tiempo que ningún otro soberano desde la fundación del reino de Siam, y se le considera como el rey más culto é inteligente del extremo Oriente.

Chu-La-Long-Korn I es el hombre más laborioso de Bangkok.

Se levanta constantemente muy temprano, y mientras la mayor parte de sus súbditos duermen, comienza varias horas al estudio de los negocios de Estado.

Y como es natural en hombre tan activo y emprendedor, como él, odia á los perezosos y hace cumplir escrupulosamente sus deberes y obligaciones á todos los empleados, desde el más alto al más insignificante.

Algunos cargos de importancia están servidos por individuos de la real familia, en sustitución de los extranjeros que los desempeñaban.

El rey, de tiempo de tiempo, recompensa á los que mayor celo y actividad despliegan en los servicios públicos, así como exige la más estrecha responsabilidad al empleado que falta á sus deberes.

Siam, y en especial Bangkok, deben á su actual soberano todas cuantas mejoras y adelantos se han introducido, tales como el telégrafo, canales, ferrocarriles, carreteras y correos.

Phra-Chu-La-Long-Korn I es pequeño de estatura; tiene la tez bronceada. Su rostro y su mirada poseen una movilidad asombrosa.

Como ya dijimos en un extenso trabajo que publicamos no hace mucho, los reyes de Siam no pueden elevar á la dignidad real más que á dos de sus esposas.

El harem, llamémoslo así, se compone de doce mujeres... distinguidas, y de otras muchas más, hasta 4,000, guardadas todas ellas por una guardia de 400, escogidas entre las más guapas (ó las menos feas), y es de suponer que las más racionales.

Las doce distinguidas sirven el almuerzo á S. M. arrodilladas.

Hace tiempo resolvió emprender un viaje por Europa, á fin de estudiar los principales monumentos y visitar á la vez á los soberanos restantes.

Partió de Bangkok á bordo de su yate *Maha-Chakri*, con una comitiva numerosa, y desembarcó en Venecia en el mes de Mayo último, habiendo visitado Italia, Austria, Bélgica y Alemania.

En el viaje no le acompañaba ninguna de sus 4,000 mujeres.

El heredero del trono de Siam es Maha Vajiruvah, el cual se hallaba educando en Inglaterra cuando le fué comunicada la noticia de haber sido elegido heredero de la corona en 1895, por haber fallecido el entonces príncipe real.

Este último era hijo de Chulalongkorn I y de la reina Sawang Waddhana, y había nacido en 1878.

En 1887 determinó el actual rey que la sucesión fuese hereditaria; y en virtud de esta decisión fué declarado príncipe heredero Vajiruvah, quien continuó sus estudios en la Gran Bretaña hasta 1891, en que se verificaron con gran esplendor en Bangkok las fiestas de la coronación, las cuales en magnificencia y esplendor sobrepujan á las de igual clase de Occidente.

HUÉSPEDES DE ESPAÑA

A los que por obligación ó por gusto hojeamos á diario la prensa ilustrada extranjera, nos era familiar la efigie de este monarca oriental, cien veces retratado por las revistas del continente con motivo de su viaje á las principales cortes de Europa.

A principios del año corriente resolvió el monarca siamés emprender un largo viaje por Europa, á fin de estudiar los principales monumentos y visitar á los soberanos reinantes. Una vez terminados los necesarios preparativos del viaje real, el monarca partió de Bangkok (capital de Siam) á bordo de su yate *Maha-Chakri*, con una comitiva numerosa, y desembarcó en Venecia en el mes de Mayo último, habiendo visitado hasta la fecha Italia, Austria, Alemania, Rusia, Francia, Bélgica é Inglaterra.

Chulalongkorn I nació en 21 de Septiembre de 1853, y fue elegido rey por el Senabodoc ó Consejo Supremo de Estado el 1.º de Octubre de 1868, alcanzando la plena posesión del trono en 16 de Noviembre de 1873, por haber llegado á la mayor edad.

Desde temprana edad mostro ser aplicadísimo estudiante, y antes de empuñar las riendas del poder hizo grandes adelantos en varios idiomas y dialectos asiáticos. Actualmente posee á la perfección el inglés y el francés, siendo el primero su idioma europeo favorito.

La Biblioteca real de Bangkok está suscrita á todas las grandes revistas y periódicos del viejo y del nuevo mundo, y en aquel local pasa el rey la mayor parte del día, rodeado de sus amigos y consejeros, discutiendo las noticias más salientes ó eritiendo su opinión respecto á la cultura europea que ahora estudia sobre el terreno.

Durante su reinado ha implantado numerosas reformas en el gobierno, habiendo abolido prácticamente la esclavitud y disminuido ó suprimido las contribuciones interiores que eran odiosas, agobiadoras é innecesarias; ha mandado abrir varios canales y hecho construir grandes carreteras para facilitar el comercio interior; á él se debe el establecimiento del correo y el que Bangkok esté unido por telégrafo al imperio de China.

Es el quinto monarca de su dinastía; ha reinado más tiempo que ningún otro soberano

desde la fundación del reino de Siam, y se le considera como el potentado más culto del extremo Oriente.

Es el hombre más trabajador que hay en Bangkok. Se levanta constantemente muy temprano, y mientras la mayor parte de sus súbditos duermen, consagra varias horas al estudio de los negocios del Estado.

El rey de Siam es de pequeña estatura, tez bronceada y mirada inteligente. Su rostro posee una movilidad asombrosa.

Fotog. de la casa Nilsson.

EL REY DE SIAM

Parodiando al personaje de la popular zarzuela, pudiéramos decir *bello país debe ser el de Siam*; bello y tranquilo, si se tiene en cuenta que ya hace seis meses que de aquel reino salieron S. M. y altos dignatarios, sin que hasta la fecha, y aprovechando tan largo espacio de tiempo, haya ocurrido ningún trastorno.

S. M., en el deseo de correr tierras y estudiar los usos y costumbres de los países civilizados, se duerme en la suerte, y al parecer tan á gusto se encuentra, que maldita la prisa que siente por volver á sus Estados y hacerse cargo del gobierno, de las mil mujeres y de los ciento setenta hijos que le han sido habidos, según la última estadística publicada por los periódicos que están en el secreto.

Chulalongkorn, nombre escogido de los cinco ó seis que tiene el monarca para viajar por Europa, por parecerle el más sencillo, es de aspecto simpático, de facciones marcadamente pronunciadas, regular estatura y recta constitución. Es en su trato muy afable, y gusta mucho de la conversación. Fuma constantemente, y hace gran aprecio de nuestro tabaco, que es el que más le satisface. En el tren real, dispuesto en la frontera por atención de S. M. la Reina, llegó al Escorial á las siete de la mañana del sábado, adelantándose dos horas al itinerario. En el andén esperaban las comisiones (¿y cómo no?), y de la gente del oficio nadie más que Irigoyen con su máquina fotográfica, y un servidor. Como la leyenda abulta las cosas, había gran curiosidad entre la gente del pueblo, que asomaba tras la empalizada de la estación por conocer al rey de Siam y á su

troupe, de los que contaban mil fantasías. Así que cuando el tren se detuvo y S. M. bajó del coche-salón, el desencanto más grande se pintó en las asombradas caras de la multitud, que esperaba ver á los siameses vestidos con zorros y plumeros, llenos los bronceados cuerpos de jeroglíficos y saltos de caballo y una anillita en las narices.

El rey saludó á todo el mundo, y seguido de los suyos y de los representantes de Palacio y del Gobierno tomó asiento en los landós del Real Patrimonio. Las mujeres, más curiosas que los hombres siempre, se acercaron cuanto pudieron al coche para verle más á su sabor.

—¡Ay! qué amarillos son, chica.

—Tendrán la solitaria.

—Pero mira, amarillo y *tóo*, tiene mil mujeres *pa* él solo, y tiene que calzar á cien chicos.

Más de tres horas invertimos en la visita al Monasterio, acompañándonos en nuestra tarea el Padre Blanco Garcia, tan bien visto en el mundo de las letras. S. M. siamesa se mostró muy satisfecho de todo; examinó detenidamente algunas obras, y principalmente puso su atención en las ricas vestiduras que en la sacristía le enseñaron los Padres Agustinos. Se arrodilló delante de los restos del

inolvidable monarca Alfonso XII, y sorprendióle mucho la austeridad de la habitación que ocupaba Felipe II. Después indicó á los acompañantes su deseo de ver una celda, y entró en la del Padre Prior del Monasterio. Allí

descansó un momento, y siguió la visita á la Universidad y á Palacio, donde se celebró el almuerzo. En la mesa conversó con todos, dirigiéndose á cada momento á sus dos hijos, por los que muestra verdadero cariño. Después se volvió á nosotros, y nos preguntó si estábamos contentos de las fotografías hechas, á lo que desde el primer momento se mostró propicio. Luego, y muy de prisa porque el tren real aguardaba, visitó la Casita del Príncipe; el rey se detenía ante aquellos preciosidades, llamaba á los suyos, y éstos se admiraban de real orden. A una menos cuarto salió el tren real, y en él volvimos á Madrid, gracias á la amabilidad del duque de Santo Mauro, gentil hombre y gentil persona, y á la del subdirector de la línea Mr. Polack. En Torreiodones estaba Frascuelo, dispuesto para saludar al monarca. Al ver á Frascuelo, no faltó quien le dijera al rey que aquel era un gran torero; entonces fué cuando entró en ganas S. M. de presenciar una corrida de toros.

De la llegada á Madrid, ya los periódicos diarios han alcanzado con sus informaciones cuanto aquí pudiéramos decir. El recibimiento ha sido afectuosísimo, y el rey se muestra muy satisfecho de las atenciones que España le ha dispensado.

Lo único que en estos días he echado de menos, ha sido esas hojas extraordinarias con el retrato, argumento y cantares que tiene el rey de Siam, y alguna funcioncita en el Salón Variedades en honor de dicho señor, á beneficio de una familia desgraciada.

Fotografías Irigoyen

Luis GABALDÓN.

EL CORREO ILUSTRADO

EL REINO DE SIAM Y EL REY KHULALONGKORN

COMO desde hace un mes los periódicos de todos los países se vienen ocupando de la visita que ha hecho á París y á otras capitales de Europa el Rey de Siam, Khulalongkorn, creemos de actualidad publicar algunos datos relativos al país cuyo trono ocupa este soberano, objeto hoy de la curiosidad general.

El Estado de Siam ó Thay forma parte del Asia meridional; está situado en la Península de la Indo-China, mide 1.500 kilómetros de N. á S. y 420 de E. á O.; su superficie es aproximadamente de 320.000 kilómetros cuadrados, con cerca de 8.000.000 de habitantes. Lo atraviesa el río Meinam; su clima es muy cálido y el aire sano, excepto en la parte pantanosa, donde constantemente existen el cólera y la viruela, durando la estación de las lluvias desde Mayo á Diciembre. Su producto más abundante es el arroz, contribuyendo á ello el hecho de inundar todos los años el Meinam gran parte del país. Tiene minas de oro, hierro, cobre, plomo y otros metales. Su comercio está ejercido casi todo por los chinos, siendo los principales artículos de explotación el arroz, el azúcar, el algodón, aceite de coco y otros.

La tradición hace remontar el origen de los siameses á los pueblos del Laos, á los que se parecen; son pequeños, aunque robustos, de cara larga, mejillas prominentes, ojos oblicuos, boca grande, labios gruesos y tez de color aceituna. Tienen la costumbre de ennegrecerse los dientes, añadiendo muchos de ellos oro. Su religión es el budhismo, sus sacerdotes practican el celibato, conteniendo sus pagodas estatuas gigantescas de gran valor, pero especialmente adoran el elefante blanco, uno de los cuales, considerado como el representante de Budha en la tierra, es objeto de la mayor veneración y se le adora principalmente en Bangkok. La lengua siamés pertenece al grupo indo-chino; se parece su construcción á la china, componiéndose su alfabeto más usado de 37 consonantes y 20 vocales. Se conocen varios dialectos: 1.º, el siamés propio ó sionanló ó thajj, hablado en el Reino de Siam; 2.º, el thajj-j'hajj, usado en la parte superior de la cuenca del Meinam; 3.º, el laos ó law, hablado en el Reino del Laos, y 4.º, el p'aij y el pa-pe, hablados en los Principados de este nombre.

La literatura siamés es una de las más ricas de la Indo-China, consistiendo en canciones, romances, historias y crónicas; su estilo es muy sencillo, y su literatura sagrada está en lengua páli.

Su forma de gobierno es una monarquía absoluta y despótica, ofreciendo la curiosidad de que dos Reyes estén investidos al mismo tiempo del Poder supremo, pues como el Rey tiene el derecho de elegir sucesor, éste, que es su heredero, goza de los mismos honores, pero apenas toma parte en los asuntos públicos.

El Reino de Siam, cuya situación parece corresponder al país de Sores, de que habla Ptolomeo, está dividido administrativamente en cuatro provincias: el Siam propiamente dicho, en el centro; el Laos siamés, al N.; el Malacca siamés, al S., y el Cambodje siamés, al SE.

En la actualidad se halla bastante civilizado, aunque no tanto como el Japón, teniendo gran influencia los ingleses, merced á la educación del actual rey, que desde sus primeros años fué instruído por un aya inglesa en el idioma inglés, que habla con gran perfección, conociendo admirablemente su literatura; también conoce á fondo el páli, la lengua sagrada, y demuestra mucha afición á los progresos industriales y científicos, habiendo hecho construir 144 kilómetros de ferrocarril y 4.000 de líneas telegráficas; ha creado 160 Administraciones de Correos y se ha adherido á la Unión postal universal, colocando, para que sirvieran de buzones, cajas de maderas olorosas en las principales calles de Bangkok y quitando de este modo la repugnancia que sus súbditos tenían á depositar sus cartas en los buzones ordinarios.

Sus palacios han sido construídos á la europea, según los planos de dos arquitectos, uno inglés y otro austriaco, aunque con la techumbre á estilo del país.

Por más que la fachada es europea, su interior es completamente oriental, mucho más por el género de vida que hacen los que en ellos habitan; está prohibida la entrada en el Khang-Nai ó parte interior, á los hombres, pues en ella están los harenes del monarca, cuidando de ellos un cuerpo de Policía compuesto exclusivamente de mujeres.

Las reinas se escogen siempre entre princesas de la sangre, que no tienen otro destino más que el de reinas ó el de morir solteras.

El rey actual, que á los quince años tenía dos hijos, tiene ahora 154, nacidos de sus 400 mujeres.

Con motivo de su visita á la célebre fábrica de Sèvres; se cuenta de S. M. Khulalongkorn la anécdota siguiente:

Según parece, en Bangkok los aficionados á las riquezas artísticas son muy numerosos, y sus galerías pueden rivalizar con las más célebres de Europa.

La emulación de los coleccionistas siameses está mantenida por una especie de prima concedida al que posea en su Museo una obra absolutamente original y única en el mundo.

Durante su visita al Museo de cerámica de Sèvres, Khulalongkorn se detuvo dos veces lleno de asombro ante otros tantos cuadros y lanzó exclamaciones de sorpresa.

Acababa de reconocer los originales de dos pinturas en porcelana que adornan el palacio de Bangkok y por las cuales le habían concedido dos primas.

El rey celebró mucho este pequeño incidente, que ha pasado casi inadvertido, y que contó con muy buen humor á su *cicerone*.

EL REINO DE SIAM.

U Majestad el Rey (Maha) Chulalongkorn I, que pronto será nuestro huésped, es, entre los jefes de Estado asiáticos, acaso el más distinguido por su cultura intelectual, puesto que se halla en constante relación con las sociedades científicas de Europa, donde son conocidos sus trabajos y se le considera como insigne filósofo. Corea, el del Nepal y el gran Príncipe de Bhoután, cuyos Estados todos profesan el budismo como religión oficial.

Digno es, por otra parte, de consideración el estado floreciente de cultura y riqueza en que hoy se encuentra el antiguo reino chino de Tai, llamado ahora de Siam; y no podemos menos de considerar oportuna la publicación de los datos completos más interesantes, relativos á ese país, en esta ocasión que viene á visitar la capital de España aquel Soberano, y hará seguramente atinadas comparaciones entre los elementos de vida de ambos reinos, que tienen próximamente la misma extensión superficial, aunque España contiene doble número de habitantes dentro de su territorio peninsular.

La situación geográfica de Siam en la parte más meridional del Asia, limitado al Norte por la China, al Sur por el Océano Pacífico, al Este y al Oeste por la Gran Bretaña, ó lo que es igual, las grandes posesiones de su Imperio en la India, hace que dicho reino esté colocado en posición tan ventajosa para el desarrollo de su comercio, como favorable para su industria y todo género de relaciones con los países de Europa, Asia y Oceanía.

La extensión superficial de su territorio nacional, que se aproxima á 800.000 kilómetros cuadrados, le señala el décimotercio lugar entre todos los Estados independientes, reconocido como tal por las demás naciones.

Su población se eleva á nueve millones de habitantes, que hablan el chino, rinden culto á la religión de Buda y gastan cada año en instruirse, ó sea en escuelas, academias y bibliotecas, algo más de dos millones de pesetas, hallándose al nivel de Costa Rica y Servia por este concepto.

No tiene colonias ni posesiones fuera del reino. Su riqueza comercial, calculada por el valor total de la exportación ó importación durante un año, asciende á la respetable suma de 108.213.000 pesetas, ocupando por este comercio el vigésimotavo lugar de todas las naciones, entre la República de Guatemala y nuestro vecino reino de Portugal.

El frecuente comercio establecido allí con los ingleses lo ha hecho adoptar la libra esterlina, equivalente á 25 pesetas, no sólo para sus transacciones mercantiles, sino también para las relaciones oficiales y particulares con los demás países.

Posee unos 3.000 kilómetros de líneas telegráficas pertenecientes al Estado, y constantemente va progresando, tanto en el desarrollo de los hilos como en la perfección de su servicio postal y de telégrafos eléctricos.

En tiempo de paz, su fuerza armada no pasa de 2.800 hombres, entre oficiales y soldados, pudiendo constituir rápidamente un ejército de 9.000 combatientes, ó sea la centésima parte su población.

No es potencia marítima de importancia, y sin embargo mantiene 16 hermosos barcos de guerra, tripulados por 2.000 soldados, casi tantos como son los de su ejército de tierra.

Su bandera ó pabellón nacional de guerra es rojo, ocupado el centro por un elefante blanco, y el mismo pabellón ostentan sus numerosos buques mercantes.

El Rey es siempre el Presidente del Consejo de Ministros, y toma parte en las deliberaciones, llevando el sello de su carácter personal casi todas las decisiones legislativas y gubernamentales.

Sabido es, por último, que Bangkok, la capital del reino de Siam, es una de las más hermosas ciudades asiáticas por sus maravillosas pagodas, mezquitas, plazas, palacios y jardines; puerto marítimo importante á la orilla del río Meinam (Madre de las aguas), y que contiene mayor número de habitantes que Madrid, pues se aproxima á 550.000, de los cuales son chinos la mitad; y aunque entre los demás predomina el elemento inglés, existen allí establecidos, bien empleados ó comerciantes, hombres y mujeres de casi todas las naciones del mundo.

B. PÉREZ-RIJOJA.

SUMARIO.

TEXTO. — Crónica general, por D. José Fernández Bremón. — Nuestros grabados, por D. Carlos Luis de Cuopon. — Don Pascual de Chayuzos, por D. Eduardo Saavedra. — El palo y la paca, por el Excmo. Sr. D. Nilo María Fabra. — La justicia de los muertos, por D. Ernesto García Ladrevés. — El reino de Siam, por D. R. Pérez B. ja. — La torre de los vientos, por D. Augusto Arévalo. — A mi hija Carlota, poeta, por D. José Jackson Veyan. — Malagnadas, por D. Narciso Díaz de Escovar. — Por ambos mundos. Narraciones cosmopóliticas, por D. Ricardo Becerro de Bengoa. — Sueltas. — Libros presentados a esta Redacción por autores o editores, por él. — Anuncios.

GRABADOS. — Retrato del Excmo. Sr. D. Pio Gullón e Iglesias, ministro de Estado. — La guerra en Cuba: Insurrección presentada. — Real Palacio de Madrid: Cámara llamada de Gasparini, destinada a S. M. Chulalongkorn, rey de Siam. — Oporto (Portugal): Exposición de la industria portuguesa, instalada en el Palacio de Cristal. La nave central. — Retrato de S. M. Chulalongkorn I, rey de Siam. — Bellas Artes: *La cubera*, cuadro de Mayán. — *En libertad*, cuadro de Steuard. — *A mi hijo*, cuadro de Jimenez Martín. — Retrato de D. Pascual de Gayangos y Arce, sabio orientalista. — San Pedro de Mártir (Cuba): Distribución de rancho a los pobres reconcentrados. Embarco de reconcentrados para Santa Ana, en busca de trabajo. — Pinar del Río (Cuba): Grupo de pobres reconcentrados. — Retrato del Excmo. Sr. D. Joaquín Barandán, ministro de Justicia e Instrucción Pública de la República mexicana.

MADRID.

Cámara llamada de Gasparini en el Palacio Real.

El grabado de la página 224 es reproducción de la suntuosa cámara llamada de Gasparini del alcázar de nuestros Reyes, una de las destinadas a residencia de S. M. el Rey de Siam durante su estancia en Madrid.

Es, sin disputa, uno de los mejores salones de Palacio, y están lujosamente tapizados sus muros de raso blanco con adornos de oro y sedas bordados a realce.

EL REY DE SIAM.

S. M. el rey de Siam, Chulalongkorn I, cuyo retrato damos en la página 226, nació en Bangkok, capital de su reino, en 23 de Septiembre de 1853, y sucedió a su padre Chao-Pha-Mongkut el 18 de Octubre de 1868, á los quince años de edad, y hasta el de 1875, en que llegó á la mayor edad, gobernó la monarquía siamesa un regente elegido por el Supremo Consejo de Estado.

S. M. Chulalongkorn es de poca estatura, tiene el color aceitunado, vivas é inteligentes la mirada y la fisonomía.

Después de introducir en sus Estados los progresos de la civilización, mejorando el país notablemente, ha querido conocer Europa y visitar á los principales soberanos, estudiando los adelantos de la cultura occidental, y ha emprendido su viaje con un numeroso séquito á bordo de su yate *Maha-Chakri*, desembarcando en Venecia en Mayo de este año. Desde entonces ha visitado Italia, Austria, Rusia, Inglaterra y Francia, y mañana 16 llegará á El Escorial.

En la frontera francesa le esperan, en nombre de S. M. la Reina, el Duque de Santo Mauro y dos ayudantes del cuarto militar; y en representación del Gobierno, el ministro de Fomento Sr. Conde de Xiquena.

El tren real se compone de un magnífico *break* lujosamente guarnecido, que ocupará S. M. siamesa; otro salón para el acompañamiento; el destinado para dormitorio real; el salón de lectura; el comedor de nogal pulimentado, en cuyas paredes sobresalen en artísticos relieves los escudos y

armas de España, y, por último, el vagón-cocina, seguido del destinada para la conducción de equipajes, todos los cuales comunican entre sí por medio de galerías, que permiten recorrer cómodamente el tren de un extremo á otro.

Llegará el 16 por la mañana al Escorial, donde se detendrá el Rey á visitar el Monasterio y Palacio, continuando luego su viaje á Madrid, donde llegará á las dos de la tarde.

Aquí formarán las tropas, recibiendo al Monarca en la estación del Norte el Gobierno, y S. M. la Reina en el regio Alcázar; desde los balcones del mismo presenciarán SS. MM. el desfile de las tropas.

Por la noche se celebrará suntuoso banquete en el gran comedor de Palacio, al que concurrirán, con la comitiva del Rey de Siam, los Ministros de la Corona y los altos dignatarios de la corte.

Además habrá, probablemente el lunes, en el regio Alcázar un té, al que serán invitadas unas mil personas.

En el teatro de la Princesa se verificará la anunciada función de gala.

El domingo irá el Rey de Siam á Toledo, donde pasará el día visitando los monumentos de la imperial é histórica ciudad, y la famosa fábrica de armas.

Después de cuatro días de permanencia en esta corte, continuará su viaje á Lisboa.

De los ciento cuarenta hijos que tiene S. M. siamesa, sólo le acompañan el Príncipe Real de Siam y SS. AA. Chakravamsa y Chwa. Viene también el hermano del Rey, Mulina.

Los funcionarios que le acompañan son:

Phya Siharaja, mayor general, ayudante de campo del Rey.

Phya Smitaraja de Bijai, mayor-domo mayor de la Real casa.

Phya Svodi, jefe del gabinete civil.

Chowmma Smerchai, maestro de ceremonias.

Phra Rutaneosa, gentilhombre de cámara del Rey, en representación del Ministro de Negocios Extranjeros.

S. E. Corregioni d'Orelli, consejero de la legación de Siam en España.

Nai Cha luma, chambelán.

El príncipe Charoon de Narés, secretario de la referida legación.

Phra Indaraja, teniente coronel, ayudante de campo.

Luang Salynditba, capitán, ayudante de órdenes.

Nai Kand, gentilhombre.

Nai Rajamuti, agregado diplomático.

El doctor Reytor, médico de cámara.

Nai Bhirm, paje de la corte.

La servidumbre baja del Rey de Siam se compone de un cocinero y veinte criados.

El día 16 S. M. la Reina recibirá á S. E. Phra Suriya, quien presentará á la augusta señora las cartas que le acreditan como enviado extraordinario y ministro plenipotenciario de Siam en Madrid.

SUMARIO.

TEXTO. — Cronica general, por D. José Fernández Bremón. — Nuevos grabados, por D. Carlos Luis de Cuenca. — Un crimen internacional en Oriente, por el Excmo. Sr. D. Emilio Castelar, de la Real Academia Española. — El capuchino capitol, por D. Angel Stag. — El ceramista, poesia, por D. Luis de Ansorena. — Dos que lo entienden, poesia, por D. Julio Romero Garamendia. — Los teatros, por A. — Sueños. — Anuncios.

GRABADOS. — Visita de Chulalongkorn I a la corte de España. Madrid: Llegada a la estación del Norte de S. M. el Rey de Siam. — S. M. la Reina Regente y el Rey de Siam presenciando el desfile de las tropas desde el palacio Real. — El gran comedor del palacio Real, dispuesto para el banquete dado en honor del Rey de Siam. — Fiestas de gala celebradas la noche del 17 del corriente, en el teatro de la Princesa, en honor del Rey de Siam. — S. M. el rey Chulalongkorn I, el Principe heredero de Siam y el Duque de Santo Mauro. — Bellas Artes: *Mohamed*, cuadro de E. Anders. — *Reposición la bandera*, cuadro de Le Dra. — Retrato del Excmo. señor D. Alberto Aguilera y Vela, ex ministro de la Gobernación, gobernador civil de Madrid. — Retrato de D. Manuel de Tolosa Lacour, doctor en medicina, fundador del sanatorio marítimo de Santa Clara. — Chipiona-Regia (Cádiz): Sanatorio marítimo de Santa Clara. — Bendición del pabellón central. — La Compañía de Regia dirigida al Sanatorio para el acto de la bendición. — Antes de la fiesta. — En el sanatorio. — Pabellón de San Juan en el pabellón central del Sanatorio. — Vista general del Colegio de misioneros de Nuestra Señora de Regia y parte de los terrenos destinados al Sanatorio de Santa Clara. — Sotro Ponente (Bahía): El acorazado *Guazepé Garibaldi*, perfectamente botado al agua en los astilleros de los Sres. Gas. Ansaldo y Compañías.

La historia al día

OCTUBRE

Día 14.—León XIII celebra una misa en la capilla Paulina, á la que asisten los peregrinos irlandeses.—Mr. Faure, que es obsequiado con un banquete por la Cámara de Comercio de París, pronuncia un discurso en sentido pacífico y recordando su plácido viaje á Rusia.—Sale de París, hacia Madrid, el Rey de Siam.—Se dice

Día 15.—El Rey de Siam es obsequiado en la estación de San Sebastián con un almuerzo al que asisten las autoridades guipuzcoanas. Después de descansar un rato, sale el tren real en dirección á Madrid, donde se hacen espléndidos preparativos para recibir al monarca siamés.—Recíbense por correo noticias de Filipinas, que pintan con negros colores la insu-

Día 16.—El Rey de Siam y su comitiva, acompañados de funcionarios palatinos, admiran las magnificencias del Monasterio del Escorial. A las dos de la tarde llega á Madrid el soberano Chulalongkon I, que es recibido solemnemente por los ministros, las autoridades civiles y militares y gentío inmenso que cubre la carrera.—El vapor *Tribón* naufraga en la costa Norte de Pinar del Río (Cuba), pereciendo su

Día 17.—El Rey de Siam, después de visitar los museos de Madrid, va á Palacio donde es cumplimentado por el cuerpo diplomático.—La prensa de Cochinchina, presenta como poco agradable la situación de Siam.—Muere en

Día 18.—Se celebran en distintas ciudades de Italia, reuniones católicas para protestar contra la actitud del Gobierno.—Se habla en Portugal de una crisis política.—Los amigos del general Weyler le preparan una manifestación para el día que abandone Cuba.—Italia espera que España adopte enérgicas medidas contra los piratas rifeños.—Recibe el Rey de Siam un retrato del Papa con el siguiente leytó: *Vidimus ejus stellam in Oriente.*—Guiller-

Día 19.—Parece que el Gobierno yankee trata de impedir la salida de expediciones filibusteras.—Dicen de Nueva York que Weyler ayudará la intriga política que traman en la Habana los republicanos contra el Gobierno español.—En el momento de zarpar de Génova un barco cargado de emigrantes que marchan á América, cayeron todos enfermos víctimas de envenenamiento.—Ocasiona grandes pérdidas el horroroso incendio de un manantial de petróleo, próximo á Ramani (Rusia).—Se presenta en la Habana el cabecilla rebelde, Víctor Simón.—Marcha á Cuba el vapor *Alfonso XIII*, que conduce al nuevo general en jefe Sr. Blanco.—Se dice que el Rey africano Menelik II, visitará á la familia real de Italia el año 99.—El Rey de Siam sale para Sevilla.—Toma incremento la

Día 20.—Se sabe que un furioso ciclón ocurrido en Leyte y Samar (Filipinas), causó 400 muertos é hizo desaparecer el pueblo de Hernani.—Es recibido en Sevilla con gran animación el Rey de Siam.—Mr. Boucher, ministro de Comercio de Italia, cree factible un arreglo comercial entre Francia é Italia.—Se nota entu-

Día 21.—El ministro de la Guerra de Grecia, so propone reformar el ejército helénico, refundiendo las dos escuelas militares, formando dos campamentos permanentes en Farsalia y Corinto etc., todo con el fin de evitar humillaciones como la que tuvo Grecia ante los turcos.—Se establece en la República de Haiti como obligatoria para el oro la ley «Standard», y se autoriza un empréstito con los Estados Unidos de 2.800.000 dollars en oro.—Llega á Lisboa el Rey de Siam.—Acuérdase que en el mes de Noviembre comiencen las maniobras de la escuadra italiana.—Llegan á Cádiz procedente de

Nuevo Mundo

El rey de Siam.

IMPRESIONES Y RECUERDOS

Los periodistas de la *culla* Francia, dando una prueba más de sus sentimientos hospitalarios, de su desinterés y de su noble afán de ofrecer al público los detalles más minuciosos de cuantos sucesos pueden interesarle, apresuráronse á publicar toda suerte de pormenores relacionados con la vida del rey de Siam y de su reino, así que el monarca sentó sus reales en la capital de la República.

No quedó secreto de las costumbres públicas y privadas del soberano que no descubriera el simpático instinto noticiero de nuestros vecinos, su actividad y su buen desco, y como la curiosidad de los lectores no pareciera satisfecha aun, después de agotada la información en todos sentidos, la prensa de París, fiel intérprete de los deseos de sus favorecedores, buscó por todas partes nuevas noticias con que calmar el ansia de saber.

No sé cual de los diarios más importantes fué el que dió en el clavo, pero es lo cierto que así que uno, el que fue, e, lanzó á los vientos de la publicidad la cuenta detallada de los gastos que había ocasionado á Francia la visita de Chulalongkorn, ya no se habló de otra cosa en París que de este interesantísimo detalle, y aun sin aguardar á que el monarca extranjero *evacuara* aquel territorio, como parecía exigir la más rudimentaria cortesía, nuestros vecinos, comentando las cuentas, vinieron á dar en deducir que era mucho el dinero invertido en agasajar al huésped, en relación con los escasos beneficios que su visita podía determinar en los negocios de la nación.

tiene, son: Dinamarca, Rusia y España, porque, en efecto, no es posible conservar recuerdo muy grato de un país que al despedirnos consigna lo que le ha costado corresponder á la deferencia de la visita.

..

Como el monarca siamés tiene por costumbre hacerse traducir cuanto publican los periódicos de cada país durante su permanencia en él, suponemos que á la penetración y actividad de los *reporters* franceses ha escapado uno de los pormenores más curiosos, el de pintar la expresión que se observara en el rostro del rey de Siam al oír la noticia, y suponemos que tan interesante detalle ha escapado á la diligencia de los periodistas de Francia, porque ningún periódico ha consignado este suceso. Así, no es de extrañar que interrogado por nosotros haya dicho el monarca que los pueblos de que más grato recuerdo

EL REY DE SIAM

Para los madrileños de pura raza, que tan aficionados son á los espectáculos gratuitos, la semana última no ha dejado nada que desear. Porque eso de tener el honor de ser visitados por un Monarca asiático no es cosa que se ve todos los días.

Así fué que, dos horas antes de la llegada del Soberano siamés, se echó á la calle la gente desocupada, con el sano propósito de tomar el sol y ver *vis-à-vis* á S. M. Chulalongkorn I y á su lucido acompañamiento.

El día era espléndido: era uno de esos días de otoño en que no hace frío ni calor; de esos, en fin, en que los elegantes aun pueden salir luciendo el esbelto talle sin el peligro de coger una pulmonía.

A las dos de la tarde, una batería colocada en el lugar conveniente hizo una salva de veintidós cañonazos, anunciando la llegada del tren real que conducía al Soberano oriental.

Pocos momentos después, y una vez hechos los saludos y presentación de rigor en tales circunstancias, el Rey de Siam, seguido de lucida y brillante comitiva, trasladóse á la residencia de nuestros Reyes, siéndole tributados por las tropas que cubrían la carrera los honores que á su regia persona correspondían.

A las tres en punto comenzó el desfile, que fué presenciado por las Cortes siamesa y española desde uno de los balcones del Palacio de Oriente.

Nuestra infantería, esa infantería que no tiene ni tendrá rival en el mundo, dió una prueba más de su incomparable marcialidad, arrancando frases de admiración y entusiasmo á todos los que presenciaron el acto del desfile.

El Rey de Siam y su séquito quedaron admirados de nuestro brioso ejército, que tantas y tan señaladas pruebas ha dado de su valor.

Como los periódicos diarios han reseñado con prolija minuciosidad la llegada á Madrid de Chulalongkorn I, nosotros nos limitamos únicamente á dar estos ligeros apuntes como nota de actualidad.

El personaje de la semana última en Madrid ha sido el Rey de Siam, un monarca apreciabilísimo, *si que también amarillento*, cuya presencia ha regocijado grandemente á las masas.

Sin embargo, á decir verdad, las masas esperaban muy otra cosa. S. M. Chulalongkorn I es un sujeto no mal *fachudo*, de mayor estatura que varios ex ministros, y que viste el uniforme con cierta gallardía, y la levita *sin desentono*.

No tiene los ojos oblicuos, ni gasta coleta, ni le caen los bigotes como les caían á los chinos de pasta que, durante largo tiempo, han representado á la raza amarilla en una famosa tienda de la calle de Postas. Es, además, una persona ilustrada, que sabe fijarse en los fusiles de los soldados y en las obras maestras de los pintores. Lo mismo que S. A. Yorihito, príncipe del Japón, á quien tuvo la alta honra de conocer en Toledo hace algunos años, el rey Chulalongkorn es un asiático adulterado por la cultura de Europa, y si le dejan conservar su reino, que ha sufrido bastantes mermas con motivo de las disputas entre franceses é ingleses, pronto lo convertirá en uno de tantos países llenos de burguesía y de burocracia, de bicicletas y de ferrocarriles, de fusiles Mausser y de cañones Krupp, de manuales científicos y de ideas convencionales. Entrará el reino de Siam en el comercio de todas las demás naciones, se perderá el respeto al elefante blanco, este sagrado animal bailará, como un vulgarísimo elefante de circo, al compás de cualquier pianete de manubrio, y los tres quitasoles que sirven de blasón al estandarte regio se trocarán en los paraguas de los tres maridos de *Boccaccio*.

Las masas tienen razón respecto de este punto. Es una lástima que estos asiáticos, á quienes mirábamos como unos muñequitos perfeccionados, resulten ahora hombres parecidos á nosotros en las costumbres, en las aficiones y en la organización política.

เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองครบ 100 ปี
ของการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สยามและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในสี่สิ่งพิมพ์สเปน
สถาพร ทิพย์ศักดิ์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2560